

ETIKA A SPOLEČENSKÁ ODPOVĚDNOST

Není téma jen pro firmy, ale pro všechny.

Hněvín z hladiny nového Mosteckého jezera

Foto: Úřad OHK Most

TEMA

technika | ekonomika | marketing | aktuality

3/2018

Čtvrtletník
Okresní
hospodářské
komory Most

ROČNÍK 13 / 63. VYDÁNÍ / ZÁŘÍ

Etika a společenská odpovědnost se netýká jen podnikatelů...

Rozhovor se zástupkyní vládního zmocněnce
Gabrielou Nekolovou
Str... 6–12

Vzdělanost je nejvyšší společenskou odpovědností...

Zamyšlení děkana FSI UJEP Štefana Michny
Str... 8–19

Ohlédnutí za historií průmyslu na Mostecku

Téma mimo hlavní téma od Michala Soukupa,
ředitele Oblastního muzea v Mostě
Str... 40–41

Gabriela Nekolová, DiS.

1918
100
2018

Ústecký kraj

100 LET OD VZNIKU SAMOSTATNÉHO
ČESKOSLOVENSKEHO STÁTU

Říjnové oslavy výročí ČSR budou plné nostalgie a cestování v čase

Přípravy říjnových oslav na litoměřickém výstavišti v těchto dnech vrcholí. V každém pavilonu areálu Zahrady Čech během posledního víkendu v měsíci říjnu najdete jinou expozici. Dobový kostým oblékne během oslav více než 250 lidí, z řad ochotníků, dobrovolníků i profesionálních umělců. Shromáždění všech expozic i dekorací na místě bude trvat více než 14 dní. A my vám už teď přinášíme časový harmonogram oslav. Vstupné je během celého víkendu zdarma.

Pátek 26. října – otevírací doba 8:00 až 15:00

Tento den je primárně určen pro žáky základních a středních škol, které se již od letošního jara mohli přihlásit na exkurzi právě po areálu, který v onen víkend bude kompletně zahalen do historického hávu. Pro žáky budou připravené komentované prohlídky včetně soutěžního kvízu s indiciemi, kde si vítězná třída užije speciální prohlídku Pražského hradu. Soutěž bude vyhlášena v rámci nedělního programu.

- 7:30 Otevření bran výstaviště
- 8:00 Zahájení komentovaných prohlídek
- 13:00 Předávání ocenění Výtvarného soutěže pořádaného Ústeckým krajem
- 15:00 Ukončení komentovaných prohlídek
- 15:30 Uzavření areálu

Sobota 27. října – otevírací doba 10:00 až 17:00

Víkend již bude plně patřit veřejnosti.

- 10:00 Otevření bran výstaviště pro veřejnost
- 11:00 Předávání ocenění Senior Art 2018 ve spolupráci s Krajskou radou seniorů
- 13:00 Slavnostní ceremoniál
- 15:00 Předávání ocenění Nejchutnější chléb Ústeckého kraje ve spolupráci s Okresní agrární komorou Most
- 16:00 Losování výherce soutěže kvízu pro školy, kterého se školy zúčastnily během letošního jara
- 17:00 Ukončení programu, uzavření areálu pro veřejnost

Neděle 28. října – otevírací doba 10:00 až 17:00

I nedělní program je určen veřejnosti.

- 10:00 Otevření bran výstaviště pro veřejnost
- 11:00 Udělení Záslužných medailí Ústeckého kraje
- 13:00 Slavnostní ceremoniál
- 14:00 Videopřenos – ve spolupráci s Městem Litoměřice dojde k odhalení uměleckého díla vytvořeného u příležitosti 100. výročí od založení ČSR
- 14:30 Oficiální předání 18 lip – slavnostní zasazení lípy v prostorách Zahrady Čech
- 15:00 Představení s názvem Dobrý voják Švejk v podání Divadla Most
- 17:00 Ukončení programu, uzavření areálu pro veřejnost

Od dobové restaurace přes sportovní koutek až po nemocnici jako za první republiky

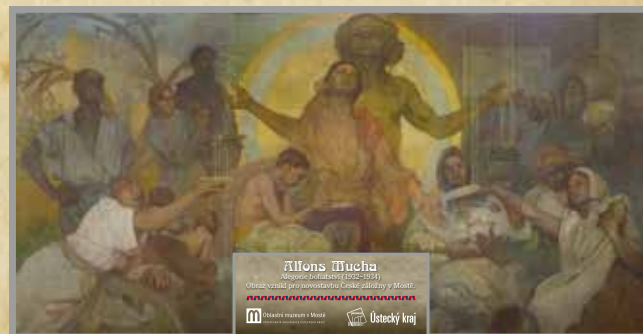
V každém pavilonu na návštěvníky bude čekat jiná expozice. Celým víkendem vás navíc bude provázet bavič a moderátor Vladimír Hron v roli T. G. Masaryka. Můžete se těšit například i na přesnou kopii kanceláře našeho prvního prezidenta. Živé sochy představí nejrůznější významné osobnosti, jako byli například Milan Rastislav Štefánik, Edvard Beneš či Ema Destinová. Také vám ukážeme, jak v tehdejších dobách žilo v různých sociálních vrstvách tamní společnosti. V další části areálu najdete ukázky zdravotnictví, s ordinací lékaře, nemocničním pokojem se zraněnými vojáky i blázincem. Nezapomněli jsme ani na sport, těch bude k vidění hned několik. Připravujeme pro vás tělocvičnu, kde historickými expozicemi návštěvníkovi ukážeme, jaké sportovní náčiní, pomůcky a dresy se používaly. V pavilonu D bude vybudován malý ring, kde budou probíhat exhibiční zápasy ve spolupráci s boxerem Lukášem Konečným. Dobové dresy oblečou i zástupci TJ Sokol. A kdo nestihl putovní výstavu, která už do jara navštívila několik měst v kraji, může si ji prohlédnout spolu s expozicí, kterou připravila ústecká univerzita J. E. Purkyně. Zavzpomínáme také na školství a ukážeme vám nejen vybavení školní třídy, ale také ukázkovou hodinu.

A protože víme, že láska a také štěstí prochází žaludkem, pavilon H bude jistě patřit mezi zásadní a největší expozice celé akce. Zde najdete prvorepubliková restaurace a kavárna ve spolupráci s Asociací kuchařů a cukrářů. Za výčepem nebude stát nikdo jiný pan Cibich a jeho pivo Březňák. V restauraci budou připraveny pokrmy podle receptur z první republiky, které si budou moci návštěvníci zakoupit a přímo v restauraci sníst. Najdete tady také ve spolupráci s Asociací barmanů pánský klub,

prostor vysoké třídy používaný pro ryze mužskou zábavu a zároveň uzavírání nejdůležitějších obchodů. Neochudíme ani dámy, ty zde najdou módní salón, s molem a módními přehlídkami. A na závěr návštěvy můžete usednout do hlediště dobového biografu, kabaretu nebo divadla.

Fotokoutek – V historickém fotokoutku se během roku vyfotilo více než dva tisíce návštěvníků akcí po celém kraji.

Mucha – V areálu výstaviště bude vystavena i replika díla Alfonse Muchy z roku 1932, který bude v mosteckém muzeu slavnostně odhalen 16. října.

Motto:

„Hlavní schopnosti člověka jsou rozum a vůle; rozum, který je nutno vést k pravdě; vůle, kterou je třeba podrobit ctnosti. První je dílem logiky, druhé dílem etiky.“
 „Hlas vědomí a cti je velmi slabý, když kručí v břiše.“
 Denis Diderot (1713–1784)
 Francouzský osvícenecký spisovatel a filozof

Vážení čtenáři,

etika a společenská odpovědnost jsou, jak jste poznali z titulní strany, hlavními tématy tohoto vydání TEMA a jsou to témata obrovská. Etika v chování a společenská odpovědnost se společností vyžaduje více méně jen od podnikatelů, spíše firem, a řada „soutěží“ a oceňování mediálně hojně prezentovanými je toho důkazem. Z obecného povědomí se z těchto pojmů vytrácí ten protipól odpovědnosti a etického chování politika, občana, úředníka a jiných, k oblastem života, které jako dospělí mohou a také prakticky ovlivňují. Týká se to také třeba i již dospělých a dnes už i nedospělých dětí, navíc ve vztahu

k rodině a rodičům. Polovinu dětí rodičích se, nebo později žijících mimo stabilního a tradičního manželského prostředí, jejich rodiče ochuzují o klasické bezpečné a stabilní rodinné zázemí a bezděky se to stává jakousi společensky tolerovanou normou, kdy navíc už ani základní přírodní zákon „ON a ONA“ není tím zákonem jediným a základním. Naskýtá se otázka, zda se stále pohybujeme v oblastech té nijak moc nepropagované společenské odpovědnosti pro každého, tedy té odpovědnosti obecné a etické. Těžko říci. To jsme poznali při diskusích o zadávání jednotlivých článků a mám dojem, že se nám to obrovské téma obsáhnout nepodařilo a popravdě asi ani podařit nemohlo – nicméně posuďte sami.

K tradičnímu hlavnímu rozhovoru, spíše možná k prázdninovému povídání, jsme tentokrát pozvali po delší době ženu, a to zástupkyni vládního zmocněnce pro náš kraj, paní Gabrielu Nekolovou. Na naše stránky občas zavítá a snad se nikoho nedotknu, podle mého jakýsi pokračovatel nejen „Werichovské a Nepilovské“ moudrosti pan Václav Větvíčka s jeho pohledem na věc. Na velmi vážnou strunu odpovědnosti za technické vzdělávání zahrál děkan Fakulty strojního inženýrství UJEP Štefan Míchna. Nad zdánlivým rozporom o společenské odpovědnosti jako neodpovědnosti píše neuvěřitelně zajímavě paní Růt Bízková. Ředitel oblastního muzea v Mostě Michal Soukup nás směřuje k odpovědnosti za uchování znalostí o naší historii, tentokrát průmyslu. Na otázku, zda je sucho společenskou odpovědností, nebo shůry dáno, se snaží najít vysvětlení Jan Sixta.

Je toho jako vždy mnohem víc, nechybí ani naše pravidelné rubriky a snad vás i Drzý smajlík opět pobaví (pobaví?).

Dozvoďte mi, abych dnešní (6. 9. 2018) úvodník zakončil „dobrou i špatnou zprávou“ a související řečnickou otázkou. Hospodářský výbor Poslanecké sněmovny i pod tlakem Hospodářské komory nedoporučil populistické zrušení karenční doby, ovšem Sociální výbor ho zase doporučil – uvidíme co sněmovna.

A v té souvislosti ta otázka: **Je podnikatelsky odpovědné svoji neúčasti v týmu Hospodářské komory nevyužít potenciální sílu a vliv komory na hájení podnikatelských zájmů autoritou a silou, které bychom mohli společně mít?**

Přeji krásné podzimní dny.

S úctou

Ing. Rudolf Jung
 předseda OHK Most

POSTSKRIPTUM...

K AKTUÁLNÍMU DĚNÍ S VELKOU, VELKOU, VELKOU NADSÁZKOU

„Nejsem tím, co se mi přihodilo, ale tím, čím jsem se rozhodl stát.“

Carl Gustav Jung

Nejsou lidi

Nejsou lidi – v éře centrálně řízeného hospodářství vcelku populární a společností akceptovaná bílko omluvenka za kdejaký šlendrián. Ovšem dnes je situace poněkud vážnější. Jednak jsme vcelku jasné názvy „pracovník, zaměstnanec, úředník, politik“ povýšili na moderní všeobjímající pojem „lidský faktor“ a druhak jsme volky-nevolky vystavěli jakési mezifaktorové bariéry práv a citlivě také povinností.

(Hledal jsem na vševědoucím internetu, co to vlastně teoreticky znamená, ale kupodivu výklad nikde, i když se na tento termín vynořila řada odkazů, které s ním pracovaly – takže mi zbyl osvědčený slovník cizích slov, kde pod pojmem faktor je asi nejbližší význam – „činitel uplatňující se v nějakém procesu“ a lidský je holt lidský. Ovšem člověk v ojedinelosti a individualitě není lid, a tak mi vychází „lidíček uplatňující se v nějakém procesu“. No pojďme raději dál).

Tak ten pojem lidského faktoru, ve své frekvenci používaný a komplexnosti zdravý selský, ani hlava už nebere (k té hlavě se v jiné souvislosti ještě vrátím). Dejme tomu pro ilustraci – pekař. Kolik lidských faktorů (dále LF – elefiků) se kolem jeho pečeni přímo i nepřímo motá. Má péci rohlíky. K tomu potřebuje zařízení, suroviny a jako elefik – OSVČ, také své elefiky zaměstnance, rádobny pracovníky. Co až tak nepotřebuje, ale má, jsou pravidla, která ani sám prakticky všechna nezná. Ta pravidla musí někdo vymyslet (elefik první), zpracovat a předložit (elefici druhí) schválit (elefici třetí). Pak musí prodat a k tomu také potřebuje prodejnu a také elefiky prodavače, což už může, ale nemusí být jeho statek. Ale i zde jsou připraveni elefici, kteří mu zpracují pravidla, vznešeněji normy, jak to má dělat a celý cyklus končící kontrolou, vygeneruje další řadu elefiků, většinou veřejně státních.

Pokračování na straně 4.

JO-JO

Jedna otázka – jedna odpověď

Ing. Milan Machovec

Etika, společenská odpovědnost, pomoc potřebným, to jsou mimo jiných také základní témata činnosti celosvětové organizace ROTARY INTERNATIONAL, což se obecně ví, a nakonec si to může každý na internetu najít. Možná se ale neví, že v Mostě vyvíjí již od roku 1996 činnost aktivní a ambiciózní „ROTARY klub Most“. A právě v červenci si tento klub zvolil na další rotariánský rok nového prezidenta, kterým je místní podnikatel Milan Machovec. Právě jeho si redakce TEMA dovoluje čtenářům tímto představit a vzhledem k základním tématům tohoto čísla mu položit tradičně jednu otázku. „Pane prezidente, jak vnímáte regionální roli klubu ROTARY, a proč a jak se stal střední podnikatel jeho členem a následně jeho prezidentem?“

Děkuji za možnost zde krátce představit Rotary. Rotary International je mezinárodní organizací s více než 100letou tradicí. Sdružuje lidi sdílející odhodlání pomáhat a zlepšovat život ve svém okolí a kdekoli na světě. Rotary kluby nalezneme v téměř každém státě světa. Pomocí globálních grantů pomáhá Rotary např. v boji s nemocemi, v podpoře vzdělávání, v růstu místní ekonomiky, ve výměně mládeže. Nejvýznamnější celosvětovou akcí je ve spolupráci s WHO a Nadací Billa a Melisy Gatesových vymýcení obrny, na jejíž účely bylo vybráno přes 1,6 mld USD. (www.endpolio.org) V současnosti je celosvětově členem Rotary 1 200 000 osob sdružených ve více než 34 000 klubech.

Mostecký klub, stejně jako jiné kluby, přijímá osoby nejrůznějších povolání, bez ohledu na věk a etnický původ. Je apolitický a nábožensky neutrální. V současnosti má náš klub 34 řádných a čestných členů.

Pokračování na straně 23

OBSAH

TEMA
technika | ekonomika | marketing | aktualityvydává: Okresní hospodářská komora Most,
Višňová 666, 434 01 Most, tel.: 417 637 404,
email: imp@ohk-most.cz, www.ohk-most.cz
IČ: 48290661

Redakční rada:

vedoucí redakce: Petr Matoušek

předseda redakční rady: Ing. Jiřina Pečnerová

členové: Ing. Jiří Vích, MBA, Monika Rosová

sazba a tisk: TISKÁRNA K&B s. r. o., čtvrtletník

náklad: 2 500 výtisků, povolení MK ČR E 16676

Distribuci zajišťuje DIGITAL-ICT, spol. s r.o.

Neoznačené fotografie: úřad OHK Most

Celé znění redakčně zkrácených článků
naleznete na webových stránkách OHK Most
– www.ohk-most.cz

Editorial, Postskriptum, JoJo 3

Obsah 4

Etika a společenská odpovědnost 6–12

Etika (nejen) v podnikání 13

Načrtnuto... od Lucie Bartoš 16–17

Vzdělanost je nejvyšší společenskou odpovědností 18–19

Glosa k tématu „TEMA“ od hejtmana 21

Společenská odpovědnost jako neodpovědnost? 22–23

Jak dál na Severozápadě Čech? 27

Společenská odpovědnost a rozvoj měst a obcí 30

Generace odpovědnosti nebo vypočítavosti? 31

Téma „TEMA“ podle Jochmana 32–33

Factum est factum 33

Ctihodný obchodník 34

Potřebujeme ještě etiku a etiketu? 35

DOT – Politická odpovědnost tady i tam, aneb z totality do totality... 36–38

Anketa – Etické kodexy? 39

Téma „TEMA“ mimo hlavní téma – Ohlédnutí za minulostí průmyslu na Mostecku 40–41

Václav Větvička – k tématu jen tak mimochodem – Má špaček svého Špačka? 42–43

Je sucho společenskou odpovědností, nebo shůry dáno? 44

Drzý smajlík 45

Otázka na závěr 46

OHK Most neručí za obsah článků. Pokud není příspěvek označen jako stanovisko OHK Most, vydaný článek není stanoviskem HK ČR.

Dokončení ze strany 3.

To, aby pekař nezvlčil, samozřejmě. Takže na celém „životním“ cyklu rohlíku participuje celá řada elefíků, kdy ten na začátku po čase dumá, jestli by nebylo místo hnětení těsta za ranního kuropení raději se v lepším čase motat na tom prostředku, nebo nejlépe konci toho „rohlíkokycklu“. A když už ne já, tak alespoň ten náš kluk a kruh se uzavírá.

Nejsou lidi – ovšem kde?

U rohlíků a jiných statků rozhodně už ano a je otázkou, zda je pro přežití důležitější ten rohlík, nebo protokol. Takže ten spokojený a z produkce rohlíků přes stání rozpočet zabezpečený elefík na konci, nemusel by záhy mít nikoho na začátku u toho rohlíku, ale nemusel by mít záhy ani živobytí, ani ten rohlík. Jsem si vědom absurdnosti této konstrukce, ale k tomu je tato rubrika určena. Ale k takovým absurditám přišel už dávno přede mnou ve své knize „Hlava 22“ Joseph Heller a nedá mi to abych neodcitoval:

„Voják smí být propuštěn domů jako blázen; aby mohl být takto propuštěn, musí o to požádat, čímž ukáže, že blázen není, takže propuštěn být nemůže.“

Necháme-li rohlík jeho osudu, pak je ovšem alarmující skutečností, že dnes je to situace poněkud vážnější, protože firmám již chybí asi 300 000 lidí, tedy elefíků k práci schopných a ochotných, kteří s těmi ostatními reálnými i potenciálními zaměstnanci a také flákajícími se klienty našich úřadů práce, tvoří v podnikatelském prostředí množinu, kterou systém, zejména dotační, nazývá také zajímavým názvem – „**lidské zdroje**“.

Pod tímto názvem se na nás z internetu doslova vyvalí řada odkazů, takže třeba na Wikipedii je celkem srozumitelný výklad o co vlastně jde?

„Lidské zdroje (angl. human resources, HR) jsou specifická činnost v rámci organizace, která se zabývá řízením lidského kapitálu v organizaci, tedy řízením zaměstnanců jako celku. Liší se od manažerského řízení tím, že řídí zaměstnance jako celek a poskytuje manažerům „nástroje“, kterými mohou přímo i nepřímo působit na růst a udržení produktivity práce. Lidské zdroje se vyvinuly z personalistiky, kdy neustálý konkurenční tlak organizace a firmy donutil, aby se dlouhodobě a strategicky věnovaly rozvoji svých zaměstnanců, neboť si

uvědomily, že nahradit zaměstnance je velice složité a v mnohých firmách se stávají jedinou a podstatnou konkurenční výhodou.“

Já sám za sebe odmítám být „lidský zdrojem“ a považuji toto pojmenování za dehonestující, protože jako zdroje se původně v ekonomii označovaly výhradně přírodní zdroje a kapitál. Mám ambice být víc než přírodní zdroj a odmítám být přirovnáván ke kusu nerostu, který někdo vykope, podle svého rozumu upraví, použije, zrecykluje, nebo odloží na skládku. Zůstaneme-li však u základního problému, že oproti představám „zvačů“ nových investorů, pak je více než zjevné, že se elefíků v podnikatelském prostředí nějak nedostává – jsou nedostatkovým artiklem. Takže je nasnadě otázka, kde asi jsou a kde je vzít?

- V první řadě na úřadech práce – ovšem tam jsou zdroje elefíků k práci svolných téměř vyčerpaný. *Některé klienty (jak jim úředníci kdovíproč říkají) užíví výroba potomků (mimochodem činnost slastná), řada z nich nejsou blázni, aby šli do zaměstnání, když mají na krku exekuce, nezanedbatelný počet z nich je zdravotně neuznán a pravda malý zbytek o práci uvažuje a občas i do práce nastoupí.*
- V armádě a policii – asi ne, ta také nemá své elefíky a navíc je chce chytré a tělesně zdatné.
- Ve vězení – možná, ale kde vzít tolik hlídačů a fešácký kriminál není pro někoho špatná volba.
- V zaostalejších zemích, to určitě ano, ale než zanesené jiné problémy, tak raději opatrně.
- V ouřadující státní správě – určitě, ale kdo by hlídal a reguloval zlotřilé a pořouchlé obyčejné elefíky, zejména podnikatelské, takže vyloučeno.
- Mezi důchodci – to určitě, ale vše má své meze.
- Na vysokých školách – asi ano, délka studia (spíš pobytu na VŠ) je u nás obdivuhodná, ale kdo by plnil statistiky deklarované vzdělanosti a zaručená práva na vzdělání – tedy jakékoliv.
- Na nemocenské a mateřské – to asi ne.
- Bludné duše mimo jakoukoliv evidenci – no to rozhodně, ale kdo je najde a donutí.

Zkrátka nějak se východisko neukazuje, zbývá tedy asi osvědčený technický pokrok, ale:

Podle Mezinárodní federace robotů bylo předloni v Česku 101 robotů na 10000 zaměstnanců, což nás řadí na předposlední místo z 21 sledovaných zemí (v SRN byl počet robotů trojnásobný). Z toho vyplývá, že podle šetření OECD je hodnota práce českého pracovníka 36 dolarů, jeden německý pracovník vyprodukuje hodnotu na úrovni 60 dolarů. Produktivita českých zaměstnanců podle Eurostatu dosahuje 80 % unijního průměru. Tudy by cesta asi vedla, ale když víme, že do roku 2060 ubude podíl Čechů v produktivním věku o 12 %, pak se to ukazuje jako cesta snad jediná. Ano, cesta technického a technologického pokroku. Teoreticky a titulově jsme na to připraveni, ale jen ten technik k práci ochotný tu jaksi chybí (*chce se souznít s tím, jak říkal major Terazky: „Dobře hrátě, chlapci, velmi dobře hrátě! Viditě, aké pekně pěsničky nám napisali súdruhovia v Sovetskom sveze?! Len ta trúba jim tam chýba, len ta trúba!“*). Každý rok opouští naše vysoké školy v průměru 85 000 absolventů. Ale zas je tu to odporné ale. Drtivá většina absolventů nemá s technickými obory nic společného – holt ta matematika a kolik je „trúbů“, se pozná až bohužel pozdě (*pokud nevstoupí do politiky a někdo se nepodívá na délku studia a diplomku*). A že by tato slova nezapadala do oblasti té „etického – obecné“ společenské odpovědnosti, tak to musí posoudit každý sám.

Ing. Rudolf Jung**A tradiční vtípky na závěr:**

Tak co partáku, co ten novejš?

Jó šéfe do práce je jako lev.

???

Přijde, nažere se a lehne. Chtěl jsem ho už vyhodit, ale on prý dálkově studuje práva.

Klient na ÚP: slečno děkuju za nalezenou práci, ale budu mu set dát výpověď ze zdravotních důvodů.

Ale podle našich papírů jste úplně zdravý.

To jó, ale mistrovi se při pohledu na mě když pracuju dělám zle.

Milý národe, tak jsme se na vládě a Tripartitě už dohodli, že zvýšíme platy ve veřejné správě.

Zbývá už jen ještě dohodnout za co.

Michal Štěpán, člen představenstva Českých drah odpovědný za úsek osobní dopravy (vlevo) hovořil o tématu s ministrem životního prostředí Richardem Brabcem.

Společensky odpovědné České dráhy: Konec jednorázových plastů

Je součástí obecného povědomí, že produkce plastových obalů a jejich následná likvidace se stala globálním problémem. V roce 2015 dosáhla celosvětová produkce plastů 322 milionů tun a očekává se, že v roce 2035 dosáhne 644 milionů tun. Evropané denně spotřebují například 725 milionů jednorázových kelímků na kávu. Jen podle odhadů Ministerstva životního prostředí ČR se za jediný rok v tuzemsku spotřebuje až 20 tisíc tun plastového nádobí. Odpadového materiálu složeného hlavně z plastů se však i v Česku vyprodukuje stále více. Naše závislost na plastech začíná zasahovat do života nás všech.

Národní dopravec se environmentální problematice aktivně věnuje dlouhodobě a uvědomuje si, že z hlediska udržení kvality životního prostředí je potřeba s tímto negativním trendem nárůstu plastového odpadu bojovat. Je navíc i významným zaměstnavatelem a uvědomuje si tedy i svou společenskou odpovědnost. České dráhy proto začaly intenzivně spolupracovat i s Ministerstvem životního prostředí ČR a zapojily se do iniciativy #dostbyloplastu. Iniciativa je založená na systému dobrovolných dohod umožňuje naplňování jejich cílů na základě iniciativy a dobrovolného přijetí odpovědnosti zúčastněných stran.

Zapojení zaměstnanců i zákazníků

České dráhy zintenzivnily boj zejména s používáním jednorázových plastů a všude, kde je to možné se snaží najít vhodnou a ekologicky šetrnou alternativu. Opatření vyplývající z dobrovolné dohody by se měla dotknout administrativních i provozních zaměstnanců. Všichni zaměstnanci se budou podílet na novém systému dvouúrovňového třídění odpadu. „U všech kategorií zaměstnanců se stacionární povahou pracoviště usilujeme o maximální snížení spotřeby jednorázového nádobí už nyní,“ potvrdil Michal Štěpán, člen představenstva ČD odpovědný za úsek osobní dopravy. „Druhá úroveň smysluplného projektu spočívá v maximální redukci jednorázového nádobí a plastů napříč celou společností,“ doplnil. Pro zákazníky pak budou nabízeny alternativy, které nebudou mít dopady na životní prostředí ani na jejich peněženky.

Jídlo na porcelánu...

České dráhy už dříve podnikly mnohé kroky, na jejichž základě se například v jídelních vagoncích a bistrovozech sedícím zákazníkům servírují pokrmy a nápoje ve skleněném a porcelánovém nádobí. Obdobně bude postupováno i v dalších oblastech servisu služeb. Pro nezpochybnitelné zajištění souladu

s legislativními požadavky týkající se hygieny ČD oceňují vzájemnou spolupráci s dalšími úřady jako např. Státním zdravotním ústavem. Ten například posvětil a doplnil dohodu s rezortem životního prostředí a současně podporuje možnost odběru nápojů do vlastních nádob.

...pití ve sklenice

Problematika omezení jednorázových obalů není však jen o plastech, ať už v podobě lahví nebo kelímků, ale i o pohárcích, které jsou na první pohled papírové. Plastové částice jsou ale i v nich. Příležitostí k naplňování záměru další ochrany životního prostředí jsou i moderní automaty na dávkované nápoje, které umí nabídnout i odběr tekutin do vlastních nádob. Za tímto účelem už ČD provádí průzkum trhu.

Opatření vedoucí ke snížení spotřeby jednorázových plastových obalů mají bohužel i svá omezení a to nejen u vybraných profesí jako např. strojvedoucích. „Plastové láhve s vodou budeme dále zdarma distribuovat našim cestujícím v případě mimořádných událostí,“ zmínil Štěpán povinnost postarat se o cestující.

Poptávka vytváří nabídku

Koncem tohoto roku Ministerstvo životního prostředí ČR plánuje vyhodnotit, o kolik se díky dobrovolnictví vybraných firem spotřeba jednorázových plastů snížila. Kromě národního dopravce Českých drah se totiž ke kampani připojily další velké tuzemské i nadnárodní společnosti. České dráhy věří, že se společně podaří zasloužit o první pozitivní výsledky, které budou motivací dalším. K lepším výsledkům určitě může pomoci i nová legislativa v oblasti omezování jednorázových plastů, přímo aktuální je návrh směrnice omezující jednorázové plasty, znečišťující hlavně světová moře a oceány, který zveřejnila Evropská komise.

Vážení obchodní partneři, zákazníci, spoluobčané, přidejte se, je to jen na nás! Poptávka totiž vytváří nabídku.

České dráhy
Národní dopravec

Etika a společenská odpovědnost

Motto:

Nepotřebujeme mravnosti a náboženství abstraktně, v soustavách a v knihách, ale v životě, v hospodaření a v politice.

Etika není pro psací stůl, náboženství není pro kostel.

Tomáš Garrigue Masaryk

Dnešní hlavní témata týkající se etiky a společenské odpovědnosti jsou v poslední době nejen mediálně cílena spíše na podnikatelské prostředí a všichni ostatní se víceméně tváří podle rčení „já nic, já muzikant“. Jenomže etika konání, a to v jakémkoliv konání, možná odvozeně i etiketa a zcela jistě společenská odpovědnost, se týká naprosto všech. Ovšem ne všichni jsou ochotni si toto připustit. Pohledů na věc může, a zcela jistě je, mnoho, a ne vždy jsou v souladu s tím, co bychom reálně chtěli dělat sami, a co by měl v tomtéž dělat ten druhý. Ono to v dnešní společnosti není nic nového. Chceme bezpečně jezdit po dálnici, ale ne okolo našeho domu, připouštíme spalovnu odpadů, ale ne v naší obci, nechceme uhlíkovou energetiku, takže jádro, ale ne v okolí našeho území – a mohli bychom pokračovat.

Ve světle těchto velkých a společensky významných věcí, se jeví dnešní základní téma zdánlivě jako nicotné, ale není tomu tak. Společenská etika konání a odpovědnost jsou základními kameny spokojeného života, a to je přece jenom ten základní cíl veškerého našeho počínání a existence. Nesmí se to ale jako mnoho jiného přehnat, přehřát, přepísknout, nebo jak chcete.

Proto jsme věnovali toto vydání TEMA právě těmto tématům, které jsou těžko standardními numerickými ukazateli hodnotitelné, a které v našem případě daleko přesahují prostor specifického, někdo říká postiženého regionu severozápadních Čech. K diskusi na tato témata jsme hledali a našli osobnost kompetentní a s patřičným rozhledem. Pozvali jsme k výměně názorů, spíše snad k prázdninovému povídání i na jiná odvozená témata, paní **Gabrielu Nekolovou**, jmenovanou zástupkyní zmocněnce vlády pro řešení problémů spojených s revitalizací Ústeckého a Karlovarského kraje, která naše pozvání přijala. Diskusním partnerem je tradičně předseda OHK Most, Rudolf Jung. Redakce

Kdo je Gabriela Nekolová?

Zástupkyně zmocněnce vlády pro strukturálně postižené kraje, předsedkyně krajské tripartity, politička, regionální patriotka, ale také maminka a manželka. Narodila se v Ústeckém kraji před 40 lety v Mostě a s výjimkou studia zde se svou rodinou žije.

Původně sice vystudovala cestovní ruch, ale záhy se namísto propagací regionu začala věnovat jeho problémům. Tématům regionálního rozvoje zůstala věrná v různých funkcích. Začínala na tehdejší okresní úřadě, poté se stala asistentkou senátora a následně poslance Evropského parlamentu Richarda Falbra. Již 17 let pracuje na dobrovolné bázi pro Hospodářskou a sociální radu Ústeckého kraje, problematiku regionu řešila v loňském roce i v pozici náměstkyně ministryně práce a sociálních věcí, nyní je zástupkyní zmocněnce vlády pro Ústecký, Moravskoslezský a Karlovarský kraj a její agendou na plný úvazek je hospodářská restrukturalizace regionu. Se svým mužem vychovává dvě dcery.

Jung:

Paní Nekolová, pokud vím, byla jste asi dva roky po ustanovení funkce vládního zmocněnce pro náš region jmenována jako víceméně jeho stálá zástupkyně. Rád bych zdůraznil slovo stálá, protože pana vládního zmocněnce po začátku Vašeho působení jsem tu mnohokrát neviděl a na „půdě“ komory snad jen jednou v Mostě. Ale mohu se samozřejmě mýlit. Nicméně, mohla byste čtenářům TEMA v úvodu našeho diskutování krátce představit reálnou podobu výkonu funkce této vládní instituce a předpokládám i Vaší místní kancelář? Zajímalo by nás také, jak se v této funkci cítíte a jaké jsou po 5 letech od ustanovení funkce vládního zmocněnce reálně, a hlavně realizované výsledky činnosti jeho poslání? Víím, že pět let není mnoho, ale přesto – hodnotící žebříčky parametrů kvality života nejsou pořád pro náš kraj a jednotlivá města lichotivé.

Nekolová:

Úřad zmocněnce vlády začal v Ústeckém kraji pracovat začátkem roku 2014. Já sama jsem do pozice zástupkyně zmocněnce byla vládou jmenována v závěru roku 2015. A to v době, kdy mezi strukturálně postižené kraje byl kromě Moravskoslezského a Ústeckého zařazen i Karlovarský kraj. Pro pana zmocněnce jsem tehdy pracovala jako členka jeho týmu, zrovna jsme na vládě prosadili, aby pro naše regiony byl zahájen speciální program, který zajistí rozvoj podnikání, vzdělávání, sociální stabilizaci, obnovu životního prostředí a další podporu potřebnou k tomu, aby se tyto kraje vyrovnaly zbytku republiky. Tehdy bylo zřejmé, že je obtížné pro jednoho zmocněnce řešit a dokonale znát témata tří krajů. Vláda proto rozdělila zodpovědnost za obsáhlou agendu mezi pana zmocněnce doc. Ing. Jiřího Ciencialu a mne. Já zodpovídám za realizaci vládní strategie hospodářské restrukturalizace neboli program RE:START v Severozápadních Čechách. Pan zmocněnec se tedy logicky věnuje Severní Moravě.

A v čem spočívá hlavní náplň mé práce? Vedu zhruba desetičlenný tým, s nímž zajišťuji analýzu potřeb regionů a vyjednávám jejich realizaci s jednotlivými ministerstvy. Každý rok pak vládě společně s MMR a MPO předkládáme soubor opatření, kterými se stát zavazuje našim znevýhodněným regionům pomoci. Jde o různé dotační tituly a systémové kroky, které mají zkvalitnit život obyvatel a oživit místní ekonomiku. Za to období se nám podařilo spustit programy přibližně za 11 miliard korun. První prostředky už do území přišly, do konce letošního roku budou přiděleny dotace zhruba ve výši 3 mld. Kč. Jde zatím o začátek, proces má trvat až do roku 2030.

Brzy to bude pět let, co Úřad zmocněnce v našem kraji funguje, ale nějakou dobu trvalo, než se celý systém nastavil, navázala se spolupráce regionálních partnerů, vláda schválila celou proceduru atd. Tedy fakticky první sada konkrétních opatření byla vládou schválena až v loňském roce a nyní jsou realizovány první akce. Často slyším, že je to za pět let málo, ale když se rozhodnete, že postavíte dům, trvá vám příprava, zajištění prostředků a stavba také určitý čas, než vidíte výsledek, stejně tak vytvoření rozsáhlého systému pomoci třem krajům od prvních slov na papíře, až po první investice, nějakou dobu trvá. Satisfakcí pro mě je, že nám dnes volají z různých regionů Evropy a ptají se na rady a návody. Jsem ráda, že konečně vidím ty první úspěšně zrealizované projekty, kterých bude navíc přibývat – od demolice vybydlených domů přes výzkumné granty, posílení vysokého školství až po obnovu starých průmyslových areálů. Jistě máme i kritiky, ale to každý, kdo se o něco snaží. A konstruktivní kritika může být i přínosná. Nebudu zdržovat výčtem mnoha akcí a projektů, které jsou součástí RE:STARTu, informace jsou dostupné na www.restartregionu.cz.

A jak se v té pozici cítím? Upřímně? Odhodlaná, hrdá, někdy unavená, občas zklamaná, a pak zase plná elánu, jak to život a ta práce přináší. Není to snadné téma ani prostředí, všichni už jsme unavení z dvaceti pěti let slibů a neustále se zhoršující situace v regionu, ale pořád je lepší se o změnu snažit, než rezignovat a jen hledat viníky a ukazovat prstem.

ETIKA

Děkuji za vyčerpávající odpověď, jen mám obavy, aby to nedopadlo podle nám Čechům známého „*no snažili jsme se, ale dopadlo to jako vždycky*“. Ale budme optimisty a pojďme postupně k hlavním tématům a začněme **ETIKOU**. Etika je dnes tak frekventovaný pojem, že mu hrozí nebezpečí takového množství různých výkladů a chápání, až se dostane zcela na okraj praktického pojetí a respektu, třeba i v duchu „*pravda a etika jsou pravdou a etikou vítězů*“. Dnes v éře „4.0“, ale i v klasické literatuře, lze nalézt řadu výkladů a pohledů, jak lze na etiku nahlížet. Je těch typů a pohledů opravdu mnoho a jsou to spíše pojetí filozofická, ale ty dnes a tady nechceme. Jedním z pragmatických pohledů je společnost vyžadovaná etika cílená do podnikatelského prostředí – tedy etika podnikatelská. (*K tomu jen na vysvětlenou. Ať se to líbí nebo ne, já si dělím společnost na 4 základní pilíře, na kterých stojí. Je to podnikatelské, politické, občanské a správní prostředí státu. Jak je z geometrie známo, rovinu určují jednoznačně již tři body, čtyři opěrné body a dejme tomu pilíře v praxi již pro stabilitu vyžadují přesnost a vyváženost. A to může být kámen úrazu.*)

Ale nechám jalového filozofování a pojďme k praktickým pohledům na tu podnikatelskou etiku. Lze (a také to tak je) na ni pohlížet ze dvou základních pohledů, s trochou nadsázky charakterizovaných rčeními „*jinak voní seno koním, jinak zamílovaným*“. Tedy z vnějšku a zevnitř. Tedy jinak. Co společnost očekává a co jsou podnikatelé schopni a ochotni. Je o Vás známo, že se již dlouho pohybuje v prostředí těch pilířů, o kterých jsem mluvil, a rozhodně také komunikujete s konkrétními podnikateli, možná jste se setkala také s podnikavci. Podnikatel se svojí obrovskou odpovědností min. ke svým zaměstnancům, musí si dnes a denně stanovovat aktuální priority i v prostředí etických (mnohdy neetických) pravidel nejen svých, ale i konkurentů a co je třeba také vzít v potaz – státní přebujelá byrokracie.

Někteří z nich pouští do světa zajímavý dokument „Etický kodex“. K těmto dokumentům mám rezervovaný postoj, nicméně existují a jak jsou plněny, je otázkou, ale tak nějak postrádám (možná je to moje chyba a neinformovanost) tyto kodexy ze sfér ostatních pilířů společnosti, o kterých jsem mluvil.

Jak Vy vidíte etiku obecně a ten výsek etických idel u podnikání? A vyhněme se prosím, tomu, že etické je dodržování zákonů – to je spíš samozřejmé a platí zde to známé – „*nemám-li sílu mě nevyhovující zákon změnit, musím jej dodržovat*“.

Máte pravdu, nemluvíme o zákonech, jen v jednom bodě s Vámi nesouhlasím, pro mnohé lidi není, bohužel jejich dodržování samozřejmé. Ale shodně se na tom, že je to stanovená, vymahatelná norma. A v tom přesně tkví ten rozdíl mezi zákonem a etikou. Etické chování není vymahatelné (tedy alespoň ne nějakou institucí), co je a co není etické, si určuje sama společnost, tedy my všichni. A v každé kultuře či společenství je za etické považováno něco jiného. Je to tedy oblast velmi obtížně uchopitelná. A možná právě proto máme potřebu vytvářet etické kodexy čili zásady slušného chování a zavazovat se vzájemně k jejich dodržování, ať už ve firmách, nebo různých sdruženích či v rámci státní správy. Já k těmto kodexům skeptická nejsem, naopak si myslím, že nám pomáhají si znovu uvědomovat určité mantinely našeho chování. Ale nesmí zůstat jen na papíře. Znam mnoho případů firem, úřadů i institucí kde ani vlastně lidé neví, že nějaký kodex vůbec mají. Ale také jsem se setkala například s podniky, kde se na tvorbě etického kodexu podílí přímo zaměstnanci a podnik se jím skutečně řídí, a to jak uvnitř, tak navenek ke svým klientům, partnerům, konkurenci.

V rámci Hospodářské a sociální rady Ústeckého kraje, již předsedám, jsme před lety dospěli k tomu, že je potřeba takové organizace ocenit, uvést je jako příklad pro ostatní a také jim pomáhat. Přistoupili jsme k tomu ještě šířeji a rozhodli se věnovat tomu, co se nazývá „Společenskou odpovědností“ – dle definice jde o „dobrovolný závazek organizace zohledňovat při svém rozhodování a každodenních činnostech potřeby svých zákazníků, dodavatelů, zaměstnanců a dalších aktérů, jichž se její činnost dotýká, ať již přímo či nepřímo“. Jsme přesvědčeni, že takové jednání přispívá k celkovému rozvoji regionu ve všech oblastech a zvyšuje kvalitu života v něm. Spolu s Okresní hospodářskou komorou v Chomutově jsme vytvořili příručky, jak v podniku zásady společenské odpovědnosti zavést, vyhodnocovat, rozvíjet. Vytvořili jsme také vzdělávací materiály a absolvovali přednášky ve školách, abychom přispěli k celospolečenskému povědomí. Zapojili jsme se do řady aktivit na celostátní úrovni, abychom i v této oblasti zviditelnili náš region. Spolu s Ústeckým krajem

jsme zavedli každoroční udělování Ceny Ústeckého kraje za společenskou odpovědnost. To je příležitost, kde můžeme prezentovat ty organizace, které v regionu působí a chovají se odpovědně. Právě 4. října společně s panem hejmanem vyhlásíme výsledky 4. ročníku, do něhož se přihlásilo 43 regionálních subjektů. Hodnocení je zcela nezávislé a provádí ho za nás Rada kvality České republiky, i my se tedy těšíme na výsledky.

Naprosto s Vámi souhlasím v tom, že etika a společenská odpovědnost se netýká jen podnikatelů. Naopak. Ocituji Antoine de Saint-Exupéryho: „Člověk je veliký tím, že pociťuje odpovědnost. Odpovědnost tak trochu za osud lidí, v dosahu své činnosti.“ Tomu věřím a tím se snažím řídit. A platí to logicky ve všech pilířích, které jste zmiňoval. Řekla bych, že zatímco v oblasti podnikání a správního prostředí se zlepšujeme, v tom politickém a občanském máme stále co dohánět. A jsou to logicky naprosto spojené nádoby. Politika je odrazem společnosti a etické normy politiků nepřímo stanovují voliči.

Vracím se tedy na začátek, tedy k tomu, že jsme to my sami, kdo si svými postoji určujeme pravidla. A já za jeden z největších problémů dnešní doby považuji lhostejnost. Takovou tu lhostejnost jeden k druhému a dění kolem nás. Lhostejnost k tomu, co je a co není etické. Jsme stále více konzumní, marniví, sobečtí a generaci našich dětí vychováváme ještě hůř. Každý z nás, určitě i já dělám ve výchově řadu chyb.

Tak snad jedno shrnutí: **jen ten kdo pociťá důsledky svých chyb, naučí se rozlišovat, co je správné (etické) a co ne a snad přijme svou odpovědnost nejen sám za sebe, ale i tu celospolečenskou.**

ETIKETA

Pojďme naši diskusi před dalším vážným tématem trochu odlehčit a věnujme se problematice, která je alespoň slovně podobná a dá se aplikovat nejen na vztahy mezi mužem a ženou, tedy mezi lidmi obecně, ale také ve vztahu zaměstnavatel a zaměstnanec, zaměstnanec a zaměstnavatel, úředník a klient, ale i mezi podnikateli navzájem, kde ovšem hraje velkou roli právo, tak to necháme jemu.

Tedy **ETIKETA** a její pravidla. Tvorbou pravidel etikety se dá i celkem dobře užít, i když mnohá jsou úsměvná až nerealizovatelná. Např. jsem četl, že dáma drží vidličku vždy hroty dolů – pak by mě zajímalo, jak by konzumovala třeba rizoto a napíchnutý knedlík má tendenci v půli cestě žbluňknout se všemi

následky zpět do omáčky – a fyzika funguje. Je také zajímavé, že pravidla etikety jsou ve většině případů zaměřena na vztah chování muže k ženě, ale v době genderového šílénství se naskytá otázka: proč tomu není také naopak? Zavrtalo mě také hlavou pod dojmem nedávného menšinového pochodu v Praze, jak je to u stejnopohlavních párů – zkusím se zeptat co na to třeba pan Špaček.

Dospěl jsem mimochodem také k poznání, že pokud jste významnou a vlivnou osobností, můžete společenská, zejména pak módní pravidla, bez okolků porušit a jste navíc zajímavý a svérázný. Pokud jste navíc ještě bohatý, stane se záhy váš prohřešek normou. Úsměvná je diskuse o ponožkách v sandálech, zvláště zajímavá pro ty co trpí mykózou nehtů. Kravata jo – kravata ne, také zajímavá diskuse třeba pro ty objemnější, kdy potvora uprostřed nedrží a nedrží a o namočené do rautových pochoutek nemluvě. Není zadek jako zadek a tak diskuse, kdo jde první do schodů a v jaké pozorovací vzdálenosti, je též diskutabilní. A to nemluví o chudákoví volovi, kdy dumám, zda je to oslovením pocta, nebo urážka – asi jak kdy. Takže co s etiketou já nevím...

Ovšem vím o Vás, že jste byla také poměrně dlouho asistentkou europoslance a trávila jste tudíž i dost času v Europarlamentu. Vidíte nějaký rozdíl v chování, tedy etiketě tu i v Bruselu? A vůbec jak se díváte na tu etiketu dnešní doby a světa? Světa konfrontace blahobytu a chudoby, víry a nevíry, humanity a pseudohumanity, také internetu a v souvislostech.

Mě osobně trochu mrzí, že se v dnešní době na etiketu moc nehledí. Neříkám, že bychom měli řešit směr hrotů na vidličce, ale maskáče do Sněmovny, nebo džíny do divadla, to už se mi zdá prostě moc a bohužel se to děje. Upřímně je mi jedno, zda má muž kravatu a moc mě netrápí, zda se na mě při chůzi do schodů dívá (alespoň mě snad chytí, když bych uklouzla), ale podržet ženě dveře, pozdravit staršího jako prvního apod., to by měla být samozřejmost a často není.

Máte pravdu, že diskuse o genderové rovnosti je v tomto ohledu někdy až absurdní. Já jsem celkem emancipovaná, k témuž vedu i své dcery, ale musí to mít nějaké rozumné hranice, které bych vyjádřila asi takto: za stejnou práci stejný plat rozhodně ano, ale společné veřejné toalety rozhodně ne.

Pokud jde o Brusel, tam mám zkušenost jen s tou etiketou v rámci institucí EU. A zlobte se na mě nebo ne, mnohdy mi ta snaha o korektnost za každou cenu přijde až pokrytecká. Když jste zmínil Richarda Falbra, připomněl jste mi historku z kavárny Evropského parlamentu. To se ještě smělo kouřit a on si ke kávě zapálil. Nějaký hodně korpušentní kolega z jiné země ho hlasitě napomenul, že kouření zabíjí a Richard Falbr s úsměvem opáčil: „to přejídání taky, pane kolego“. No, podle parlamentní etikety to asi nebylo, ale...

Ovšem to, co se děje na české politické scéně, kam až jsou schopni někteří lidé zajít při jednáních Poslanecké sněmovny, nebo v rámci předvolebních kampaní, je nechutné a s tím jsem se opravdu v Bruselu nesetkala.

Ještě k tomu celosvětovému pohledu. Etiketa je soubor pravidel slušného chování ve společnosti. Logicky se mění, nejen s dobou, ale také v každém společenství platí trochu jinak. Jiná pravidla chování máme my, jiná třeba asijský nebo arabský svět. Každopádně každý by měl respektovat pravidla dané země nebo společnosti, v níž žije. Podobně jako u etiky, i v případě etikety platí, že to jsou pravidla nevyhnutelná, a proto také často nedodržovaná.

A svět internetu a sociálních sítí k tomu ještě přispívá. Lidé se na sociálních sítích cítí anonymní a silní, mají pocit, že mohou pod pseudonymem napadat, urážet nebo obtěžovat ostatní. A většinou jsou to ti, co nemají dost odvahy nebo argumentů, aby vystupovali otevřeně.

Když to shrnu, na sociální síť nepouštím děti, protože lidé se tam neumí chovat, což bych rozhodně regulovala. V referendu o právu zahalovat si obličej v ČR bych hlasovala proti. Je-li muž skutečný gentleman, nemusí mít ani kravatu a ženy by si i v boji za svá práva měli zachovat ženskost.

SPOLEČENSKÁ ODPOVĚDNOST

Společenská odpovědnost je v podstatě další vcelku již obecný a velmi frekventovaný pojem, který by se měl týkat všech již v úvodu uvedených čtyřech pilířích, na kterých stojí demokratická společnost. Jenže! Pokud je pojem etika, jako cizí slovo, poměrně jednoznačně definován o tématu společenské odpovědnosti, je trochu problém. Pokud si dnes dáte do vyhledávače tento pojem, pak se na vás doslova vyvalí řada odkazů, ale pozor jen na společenskou odpovědnost firem. Třeba se dá na Wikipedii nalézt že:

„Společenská odpovědnost firem (ang. Corporate Social Responsibility – CSR) je dobrovolné integrování sociálních a ekologických hledisek do každodenních firemních operací a interakcí s firemními stakeholders. Princip zahrnutí sociálních a environmentálních hledisek do strategie firmy (vedle primární orientace na vytváření zisku) se nazývá také trojí zodpovědnost, a to v ekonomické oblasti, sociální oblasti a environmentální oblasti (jsou uvedeny také příklady, ale ty si může každý najít, nebo vydedukovat sám)“.

Ovšem většina příkladů, dejme tomu činností a povinností firem, je dána zákony a normami, jejichž plnění stát čile kontroluje a také postihuje. Naskytá se tedy otázka, proč vyzdvihoval plnění zákonů a norem jako firemní bonus, který je také v různých formách hodnocení a cen bombasticky prezentován? Zcela logicky se nabízí další otázka, spíše otázky. Kde je nás ovlivňující společenská odpovědnost politiků, občanů, zaměstnanců, ale také učitelů, lékařů, úředníků, novinářů apod.? Trochu drastickým příkladem je to, že z mediálního prostoru se na nás valí třeba řada informací typu:

Karkulka, dnes matka samoživitelka, má kopu dětí, tatínkové neplatí a je na to sama, je nemocná, splácí dluhy, hrozí jí vystěhování a číslo (mimo mnohých dalších) účtu na vaši pomoc je toto.

To je určitě v koncích a zejména pro děti smutný příběh, ale co kdybychom se na to podívali třeba takto a prostě:

Karkulce SE z ničeho nic udělala kopa dětí, Karkulce SE rozpadly všechny vztahy, Karkulce SE udělaly dluhy, Karkulce SE přišlo nemoc a Karkulku opustili všichni tatínkové jejich dětí? Kde je alespoň slovo o osobní odpovědnosti za svůj život, své možnosti, své schopnosti a realitu?

Kde je odpovědnost nejvyšší autority, tedy státu, že nedokáže polapit a donutit vysmáté tatínky, ale pozor, i maminky, platit? Není to náhodou také tak, že ti odpovědní jsou neustále citově vydírání a danění, oproti těm neodpovědným, kteří znali svých práv jsou vysmátí?

Není k zamyšlení i to, že z tohoto prostředí, asi z logiky věci, rostou další a další rodiny těch tzv. nepřízřusobivých (spíš reálné přízřusobivých), pro které je pojem odpovědnosti za vlastní život jen úsměvným pojmem?

Jak se na to díváte Vy?

Nejdříve tedy k té společenské odpovědnosti firem. Stále více se setkávám s pojmem společenská odpovědnost ORGANIZACÍ a tak to má být, protože nejen firmy, ale také úřady, neziskové organizace, samosprávy a další by se měli chovat společensky odpovědně. Ptáte se, proč vyzdvihoval dodržování zákonů, ale Společenská odpovědnost organizací je definována jako dobrovolné integrování ekonomických a sociálních hledisek nad rámec zákona. Tedy dodržovat zákon je povinnost, ale nad rámec zákona zohledňovat své okolí, pomáhat mu, rozvíjet jej a chovat se k němu slušně v ekonomické, sociální i environmentální oblasti – to je to, co z nás činí společensky odpovědné.

Pár jednoduchých příkladů odpovědných organizací, s nimiž jsem se za své působení v této oblasti setkala: firma AGC Automotive Czech a.s. zřídila mimo jiné pro své zaměstnance Help linku a speciální poradenství zejména pro řešení problémů s exekucemi, ale také pro řešení sociálně-právních a stresových problémů. Firma HENNLICH s.r.o. má již od roku 2012 zřízený vlastní Baby club pro děti a vnučata svých zaměstnanců přímo v závodě nebo v době záplav umožnila lidem skladovat jejich majetek ve své hale, firma UNIPETROL RPA, s.r.o. krom dalších aktivit pomáhá s ochranou a výzkumem vzácného sokola stěhovavého, který se každoročně usazuje na jejich komíněch (od roku 2011 se v Litvínově vylíhlo již 23 sokolích mláďat), město Štětí pořádá například férové snídane a snaží se o ekologickou výchovu občanů především pak v mateřských a základních školách, firma Adler Czech a.s. společně se zaměstnanci pomáhá s úklidem v okolí blízkých obcí... a to jsou jen zlomky aktivit.

Stovky organizací pomáhají svým zaměstnancům v těžkých životních situacích, přispívají k ochraně přírody, podporují sport nebo kulturu, přispívají na volnočasové aktivity dětí, účastní se debat o rozvoji regionu... To vše a tisíce dalších věcí, které dělají nad rámec zákona.

Snažím se být stručná, ale jen za Ústecký kraj by to vydalo na knihu a za to jsem moc ráda a moc si jich všech vážím. Málokdy si uvědomíme, že s tím mají nejen výdaje, ale také práci, že to mnohdy vedení těchto organizací i jejich zaměstnanci dělají ve volném čase a bohužel to ne vždy umíme ocenit. A právě proto již zmiňovaná Cena Ústeckého kraje za společenskou odpovědnost a snaha ukázat, že i v našem regionu se v každodenním životě dějí i velmi pozitivní věci, za které zaslouží poděkovat, protože mění naše životy k lepšímu a rozhodně nejde o samozřejmost.

No a pokud jde o tu osobní odpovědnost, tam už je to horší, tam evidentně selhává výchova. Nejen výchova dětí, ale výchova celé společnosti. Víte, že sama jsem v té otázce tzv. nepřizpůsobivých občanů poměrně radikální. Jsem sice člověk se sociálním citěním a s přesvědčením, že slabším je třeba pomáhat a každý má mít právo na důstojné životní podmínky. Ale také jsem toho názoru, že každý musí mít nejen tato práva, ale také povinnosti. Povinnost dodržovat zákony a respektovat ostatní ve svém okolí. Jsem přesvědčená, že náš systém dávek nemá schopnost motivovat a vychovávat. Rozhodně nejsem pro to zcela zrušit dávky, protože stále budou v naší společnosti lidé, kteří pomoc potřebují, ale ten systém musí obsahovat prvky, které příjemce dávek povedou ke snaze zlepšit svůj život a být za něj zodpovědný. Teď je to často naopak.

S tou pomyslnou Karkulkou už vstupujete na tenký led, přeci jen jsem žena a matka dvou dcer, takže (i když uznávám, že Vy jste to nepoužil) velmi se mě dotýkají prohlášení, že si za to ta Karkulka může sama, protože si našla špatného muže. Jako by ten muž byl bez viny...

Ale abych to dostala z roviny muži versus ženy... Ano, každý jsme za svůj život zodpovědný, ale můžeme se dostat do situace, kdy jsme to prostě nezvládli a potřebujeme pomoc, copak člověk je neomylný a bezchybný stroj? Vzpomněla jsem si na to biblické „kdo jsi bez viny, hod' kamenem...“. Nikdo z nás není stoprocentní. Nejsem tak pyšná, abych mohla říct, že jsem zcela nezávislá a za všech okolností budu v životě schopná postarat se sama o sebe bez pomoci ostatních, nebo že na své životní cestě nikdy neselžu. Ale vím, že se budu vždy snažit udělat vše proto, abych se z toho, třeba i s pomocí státu, dostala. Protože jsem tak byla vychovaná svou rodinou a svým okolím. A to je podle mě to, k čemu je potřeba vést každého člověka. Ať už skrze rodiny, školy, ale i ty dávky – potřebujete pomoc, tak se podle toho chovej, snaž se, dodržuj zákony a buď slušný!

POSTIŽENÝ REGION

Nejsem si jistý, zda jste vybrala „vlajkové lodě“ počinů a organizace v oblasti společenské odpovědnosti, ale je to Váš názor a v tomto případě přehlédneme i tak trochu skrytou reklamu, které se, pokud možno, bráníme. Také jsem si myslel, že Vás ta hypotetická Karkulka nenechá chladnou, ale já jsem ten „nehumánní“ způsob použil záměrně proto, abychom si kromě charity a pseudolásky k bližním uvědomili narůstající problém a dávali také důraz na vlastní odpovědnost, která se z nově nastupující generace jaksi vytrácí. Bohužel již dorůstá generace, jejímž cílem není práce, ale sociální systém. Přidáme-li k tomu suché údaje o zadluženosti domácností, zdatné mladíky z Afriky lačné sociálních výhod a další, nejsou vyhlídky růžové. Takže nechme Karkulku svému osudu a pojďme k dalšímu tématu.

Je téměř všeobecně známo, že ve Vaší osobě se spojují dvě, pro region důležité, funkce. Kromě již zmíněné, také funkce předsedkyně Hospodářské a sociální rady Ústeckého kraje. Mě osobně se takové spojení teoreticky moc nelíbí, což je známo, ale budiž – nakonec jde stejně o to co kdo a jak dělá a hrozbou je, až to co bude dělat případný nástupce.

V obou institucích je nosným tématem rozvoj našeho regionu, který byl léta, a dalo by se říci i společností, vysáván. Z kraje proudila čistá energie, která byla základním předpokladem pro rozvoj průmyslu a spotřebu domácností, což společnost dostatkem a dostupností jaksi energeticky ukořelovala a energie jako taková se nedostala do povědomí základního předpokladu existence a rozvoje. Ovšem jakýmsi společenským prohřeškem se stalo to, že negativní dopady získávání energií a paliv, což je v celém světě normální, zůstaly zakonzervovány právě v našem regionu a společnost nebyla a není příliš ochotna část minulého i dnešního blahobytu vrátet. Přidáme-li k tomu osud Sudet po válce, pak je stav takový, jaký je. V povědomí lidí a bohužel i nějak zpracovávaných hodnotících žebříčků, což je mimochodem diskutabilní, se náš region Severozápadních Čech, někdo říká postižený region (což se mě mimochodem vůbec nelíbí) dostává na spodní příčky hodnocení kvality života. Ono vše souvisí se vším a třeba slavných, politicky dobře prodaných, 15 ekomiliard, je podle mého velmi slabou náplastí na celospolečenský a finanční dluh, který ve vztahu k regionu existuje. A to nepočítám handrkování o DPH z této částky, což se snad vyřeší.

Jak to vidíte a stačí nám v poslední době hojně propagovaný „RE:START“? A vůbec, řekněte našim čtenářům na počátku září 2018 o něm něco víc?

RE:START je jen jeden z nástrojů, který může pomoci, a snažíme se o to, za chvíli doplním, jak. Ale to, co je opravdu nutné je to, aby si stát skutečně připustil svůj dluh vůči nám. Nejen že ho donutíme nám sem pustit nějakou tu dotaci navíc, ale že to bude mít stále na paměti a bude to zohledňovat ve všech svých činnostech. Víte, že v tzv. strukturálně postižených regionech žije téměř 1/4 obyvatel této republiky? To přeci nesmí být státu jedno. Zatím to spíš vypadá, že se o to my, z regionu, musíme stále znovu a znovu prát.

A právě program RE:START je vlastně první systémový, dlouhodobý nástroj, který se za posledních 30 let podařilo vytvořit. Je nový, má své mouchy, učíme se s ním pracovat a zlepšovat ho, ale JE a má možnost skutečně řadu věcí pozitivně ovlivnit. Není všespasitelný, musí jít ruku v ruce s potřebnou změnou zákonů, ale koncentruje pro naše kraje finanční pomoc a zaměřuje ji, kde potřebujeme my a ne zbytek republiky. **Jsem ráda, že i nová vláda se zavázala v tomto úsilí pokračovat.** A jaké jsou novinky na začátku září?

V rámci programu RE:START a dalších aktivit související s jeho implementací byly k dnešnímu dni již v rámci Ústeckého kraje přiděleny dotace ve výši cca 246 mil. Kč, v Karlovarském kraji ve výši cca 28 mil. Kč a Moravskoslezském kraji cca 34 mil. Kč. Jde o prostředky na revitalizaci Krušných hor a demolice budov v sociálně vyloučených lokalitách. Nyní jsou hodnoceny žádosti v dalších programech. Ke konci roku 2018 budou přiděleny dotace v předpokládané výši cca 3 mld. Kč mimo výše uvedené i v následujících programech:

- Revitalizace brownfieldů pro podnikatelské využití v gesci MPO, kam byly podány žádosti za cca 150 mil. Kč a nyní čekáme na hodnocení prvních dvou výzev, další výzvy pak budu následovat a celkem jsou k dispozici 2 miliardy korun.
- Byly vyhlášeny veřejné výzvy EPSILON a ÉTA v gesci Technologické agentury ČR. V příštích týdnech bude mezi prvními žadateli rozděleno přibližně 100 mil. Kč.
- Ze specifických výzev pro vysoké školy na území strukturálně postižených regionů se do konce roku přidělí dotace ve výši cca 2 mld. Kč.

Všechny tyto dotační tituly jsou buď určeny pouze pro strukturálně postižené regiony, nebo mají v sobě vyčleněnou vnitřní alokaci pro žadatele z těchto regionů či dochází k bodovému zvýhodnění projektů, které jsou na daném území připravovány. Za 18 měsíců existence tohoto programu to považuji za dobrý výsledek. Jen si to představte, kdyby to tímto tempem pokračovalo...

Vláda má každým dnem projednat nových 27 opatření RE:STARTu – mezi nimi třeba podporu investic do podnikatelských nemovitostí, modernizaci středních škol, nemocnic, obnovu památek, podporu výzkumu, čisté mobility, sociálních služeb nebo obnovu sídlišť či rozvoj cestovního ruchu a mnoho dalšího.

Vláda ale také chystá změny v koordinaci RE:STARTu a chce ještě více zapojit kraje, což je určitě správná cesta, protože ta iniciativa skutečně musí jít z krajů samotných. Věřím, že nám, kteří jsme se na vybudování celého tohoto systému podíleli, se podařilo nastartovat proces, který je životaschopný a bude i nadále pomáhat a bude se do něj zapojovat stále více subjektů.

MOSTECKO

Jste také Mosteckou rodačkou, a jak jsem Vás poznal, také Mosteckou patriotkou, a vím, že Vám jako mě, není osud Mostecka lhostejný. Když se na východ od našeho regionu řekne Most, většina našich spoluobčanů vnímá Mostecko jako zničenou krajinu, zkažený vzduch (*co by za něj Pražáci dali, kdyby věděli*), Chanov, hluk Autodromu, zbourané vesnice, měsíční krajina – ta se ovšem již těžko hledá a podobné mediální atrakce (*mimochodem doporučoval jsem rekultivátorům, aby někde jako turistickou atrakci tu měsíční krajinu zachovali – alespoň kousek*). Podle mého na tom také neseme část viny – neumíme to pozitivně prodat, ale to je jiná historka.

Celá naše oblast byla bezesporu poznamenána mnohdy bezohlednou těžbou uhlí, výrobou elektrické energie a motorových paliv. O tom není sporu, ale jestli dovolíte, než bych tvořil svoje, použiji slova moudrého člověka „odjinud“.

„Jezeří 1949, Souš 1960, Ervěnice 1961, Střimice 1963, Dolní Litvínov a Lipětín 1964, Růžodol 1964, Pařidla 1969, Pláň 1969, Slatinice 1971, Čepirohy 1971, Velebudice 1971, Záluží 1975, Židovice 1975, Stránce 1975, Kamenná Voda 1975, Dřínov 1976, Skyřice 1976, Bylany 1978, Vršany 1878, Kopisty 1979, Třebošice 1979, Most – stará část města 1975-1979, Holešice 1979, Konobříže 1980, Hořany 1981, Albrechtice 1983, Dolní Jiřetín 1984, Čtrnáct Dvorců 1984, Komořany 1985, Libkovic 1992...“

Názvy těchto obcí najdete jen na starých mapách, obce samé už ne. Padly, abychom my svítili, taková parafráze mne napadá. Rostly, sem tam vyhořely, ale žily po staletí. Zmizely během 30 let. Taková proměna kraje a krajiny nemá snad na Zemi obdoby – a přesto ji neodsuzuji. Jen tiše smekám před všemi, jichž se dotkla, třebaže, až na výjimky, to nebyli sedláci, ševci, kováři, pekaři – i havíři původní. Bauern, Schuster, Schmiede, Bäcker – und Häuer. Velká část jich z kraje, o něž se od středověku tahali čeští panovníci s německými (nebo si jej alespoň sem tam zastavovali) byla "odejita" po roce 1945, takže se jich zánik rodných gruntů možná ani nedotkl. My všichni jsme je projedli, protopili a prosvítili.

Mostecko, to staré, je možná zničené. Protopili a prosvítili jsme je. Nebo je jiné, než bývalo. Jenomže: čeho byste se chtěli vzdát? Benzínu do auta? Ledničky, Rozhlasového nebo TV přijímače? Ten kraj do původní podoby už vrátit nelze. Ale máme možnost jej vybudovat z gruntu tak, jako Rožmberkové Třeboňsko. A před těmi, kteří se o to na Mostecku nejen pokusili, ale také to provedli, smekám také“.

RNDr. Václav Větvíčka – Dobré jitro na Českém rozhlase – srpen 2006, výtah.

„Vltavská kaskáda by asi nikdy neinspirovala Bedřicha Smetanu k napsání Vltavy symfonické. Ta by asi dnes zněla: žbluňkající harfa na začátku, pak jeden dlouhý tón (Lipno), dva úderů bubnu (Čertovy proudy), o něco kratší tón (Lipno II). Pak trochu lidové muziky od Krumlova kolem Budějovic až k Hněvkovicím, tam zase dlouhý tón, a pak ten nejdelší, přes 100 taktů (Orlík), žbluňk, krátký dlouhý tón (Kamýk) a další hodně dlouhý tón (Slapy)... Pokračovat nemusím, jen před Mělníkem by se zase ozval ztišený hlavní motiv a pak ono Smetanovo závěrečné žbluňk, žbluňk a bylo by po symfonické básni i po Vltavě.

Možná do stejné kategorie by asi přišlo Mostecko v tom nejširším slova smyslu. Pár let – a krajina byla k nepoznání. Prosvítili a protopili jsme ji, ale taky nás hezkých pár tisíc živila. Možná líp, než kdybychom se s volky, volky nevolky tahali o pluh na rodné liše“.

RNDr. Václav Větvíčka – článek TEMA č. 3/2007 (srpen 2007 – výtah z článku)

Tak. A jak Vy vidíte Mostecko a jeho další osud?

Cítím to podobně, jako Vy a Mostecko vnímám jako místo, které zbytku republiky mnoho obětovalo. A my už se nikdy nedozvíme, jaký by byl jeho osud, kdyby tehdejší vlády rozhodly, že se zde uhlí těžit nebude. Mnozí z nás by dnes možná ani nebyli, protože naše rodiny a předci by žili jinde, jejich příběhy by byly zcela odlišné. Ale asi to tak prostě mělo být a mnoho lidí díky tomu mělo práci, mohlo studovat, mohl probíhat vývoj technologií, výzkum, velké závody po celé republice mohly vyrábět. Vždyť i dnes stále část republiky včetně Prahy topí a svítí díky „našemu“ uhlí.

Ano, lidé na Mostecku si prošli velkými dějinnými zvraty a bohužel to mnohé poznamenalo i negativně. Těžbu uhlí a průmysl jako hlavní viníky nevidím, protože prostě jsme je jako společnost potřebovali a využíváme je stále, ale hlavní chyba nastala v tom, že nebyly dostatečně, dlouhodobě a správně nastaveny mechanismy, aby do regionu proudily adekvátní prostředky a aktivity na jeho obnovu. A to nemyslím jen obnovu krajiny, tu naopak hodnotím velmi pozitivně. Hlavní problém podle mého názoru nastal v 90. letech a v těch uplynulých desetiletích, kdy náš region prostě nezvládl ekonomickou transformaci, jeho obnova přestala být systémově a strategicky řízena, a tak se postupně stal místem, kde ekonomické a sociální problémy přerostly do takové míry, že je místem s velmi špatnou kvalitou života. Zkušenosti z historie i zahraničí ale ukazují, že se to řešit a zvládnout dá, jen si to musíme prosadit.

Mostecko je jako zlobivé dítě, se špatným prospěchem, poruchami chování, hendikepem, náročná a problémová. Můžete ho buď zahrnout, nebo se mu o to více věnovat a podporovat. Já jsem pro to druhé. Je přeci „naše“.

Ještě bych se chtěla zastavit u tématu rekultivace krajiny. Pan Větvička zmiňuje, že Mostecko změnilo zásadně svou tvář a přirovnal ho k Třeboňsku a podle mě trefně. Navíc bych chtěla připomenout, že i naši předkové zásadně změnili tvář tohoto místa, kdy zde vysušili bažiny a mokřady, přes ně stavěly ty mosty, které mu dali název. Udělali tehdy chybu? Těžko říct. To, jak probíhá obnova krajiny po těžbě obdivuji a je to něco fascinujícího, na co bychom měli být hrdí a není to v každé zemi samozřejmostí. Naše Česká rekultivační škola je celosvětově uznávaná a obdivovaná. Vzniká zde postupně krásná krajina, jejíž využití má obrovský potenciál v podnikání, zemědělství, cestovním ruchu, ochraně přírody, ale i v čisté energetice. Věnujme tomu pozornost, je to nová síla a budoucnost tohoto místa.

Dostali jsme se na závěr našeho povídání, které by svými tématy zabralo řadu a řadu stránek TEMA. Říká se, „že kdo nezná svoji minulost, má opakovanými chybami nejistou budoucnost“. Pokud je minulost poměrně jasná a fakty doložitelná, i když i tady víme své, přece jen budoucnost je nejistá (snad jen Verne měl takřka ve všem pravdu). Ale kdybyste měla tu moc, jaký region byste chtěla odkázat svým dětem – jak si myslíte, že bude doopravdy vypadat a co bychom měli a také neměli dělat?

Především bych si přála, aby mé děti vnímaly tento region jako svůj domov, který milují, a na který jsou hrdé, znají jeho historii a nejsou lhostejné k jeho budoucnosti, ať už budou žít jednou kdekoli. Myslím si, že jednou bude Mostecko i celý kraj znovu doceňován jako prosperující místo s krásnou krajinou na velmi lukrativní adrese „na předměstí“ světové metropole Prahy.

O to bychom se měli zasadit, přestat se hádat, hledat viníky, nadávat na náš domov a na poměry a soustředit se na kroky, které z tohoto místa udělají opět ekonomicky silný region s příležitostmi k podnikání, s výrobou s vysokou přidanou hodnotou, navazujícím výzkumem, vzděláváním a službami. Ruku v ruce s tím se zde budou usazovat šikovní lidé schopní tento kraj více a více rozvíjet, změní se složení obyvatel, kupní síla, vzdělanostní struktura a celkově stoupne životní úroveň a kvalita života. Je to možné, jsem o tom přesvědčena!

Děkuji Vám za Váš čas a na závěr mi dovoluje jednu poznámku.

Kdysi jsme se s kolegy z Obchodní komory ze Saska shodli na tom, že se po vzniku Evropské unie stala s našimi regiony zajímavá a zvláštní věc, kterou jsme si pro sebe a naše další úsilí vydefinovali zvoláním: „**Z periferie států – centrum Evropy**“ a centrum je přece pro každé město ta výstavní část, na kterou jsou obyvatelé pyšní. Takže máme společným úsilím co dělat.

Česko-saské návštěvy

inzerce

Česko-saské návštěvy – 24. 5. 2018, ČR, Hipodrom

Česko-saské návštěvy – 24. 5. 2018, ČR, Technické muzeum Most

je název projektu podpořeného z programu na podporu přeshraniční spolupráce v kooperačním programu Česká republika-Sasko 2014–2020 ve Fondu malých projektů Euroregionu Krušnohoří/Erzgebirge, jehož leadrem je OHK Most. Partnerem projektu je IHK Chemnitz, která uspořádala dne 3. 9. 2018 konečný odborný workshop ve zcela zaplněném konferenčním sále na nedalekém saském zámku Augustusburg. Pro odborníky v cestovním ruchu byla součástí workshopu exkurze, kdy měli možnost navštívit také muzeum motorek, které má stálou expozici právě v prostorách zámku.

Výstupem projektu bude speciální vydání komorového periodika TEMA a vydání INFOPESSU, které vydává Euroregion Krušnohoří. Obě vydání budou obsahovat nejen prezentace zveřejněné na zámku Augustusburg, ale také přednášky z 1. odborného workshopu, který pořádala letos v květnu mostecká hospodářská komora na Hipodromu v Mostě. Tento workshop byl spojen opět s exkurzí, a to k jezeru Most a také do Podkrušnohorského technického muzea.

Všem partnerům a spolupracovníkům, kteří nám s realizací pomáhali, děkujeme.

Úřad OHK Most

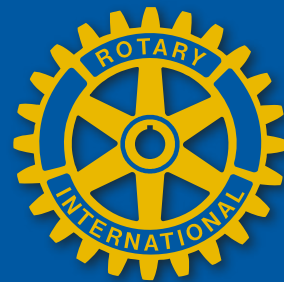
Europäische Union. Europäischer Fonds für regionale Entwicklung. Evropská unie. Evropský fond pro regionální rozvoj.

Áhoj sousedé. Hallo Nachbar. Interreg VA / 2014 – 2020

ETIKA (NEJEN) V PODNIKÁNÍ, aneb jde v podnikání jen o ekonomiku, právo a soutěž?

Na stránkách čtvrtletníku TEMA, vydávaného Okresní hospodářskou komorou v Mostě, bývají pravidelně zveřejňovány názory jednotlivců ze skupiny mosteckých a litvínovských rotariánů, kteří patří do celosvětové společnosti ROTARY INTERNATIONAL, jež poskytuje neziskový servis bohužel různorodým činnostem ve společnosti, často stojících na okraji sledovaného zájmu. A nejedná se pouze o pomoc lidem, jednotlivcům, více či méně organizovaným skupinám nebo organizacím, ale třeba i přírodě, architektuře nebo dokonce státem či municipalitou zřízeným institucím a zařízením, pokud na ně sám macešsky zapomíná.

Dle mé pouze dvacetileté služby by měla být pomoc ROTARY poskytována pravdivě, s rozměrem lidskosti, bez maskování se marketingovou strategií, bez vypočítavosti a s nejvyšší mírou etického projevu, kde právě to ETIKA a ETICKÉ se mi jeví jako dominantní prvek. A tím se dostávám k myšlenkám, které bych vám chtěl sdělit, a s kterými si osobně snad vím rady, ale nejsem si jist, že je interpretuji správně, a že se všichni v těchto myšlenkách vzájemně potkáváme a podporujeme se.

Snad bychom si mohli říci, jak etiku vůbec definovat. Především by mělo mít chápání tohoto pojmu několik rovin. Nelze je brát jen jako sledování pouze svých vlastních pocitů, předpokládáme, že „dobrych“. A ani nelze pojmy chápat jako něco, co je sepsáno pravidly společnosti, zákonnými ustanoveními a normami, či dokonce vyhláškami. A protože jsou rotariáni celosvětově fungující organizací, jistě zde není prostor zahrnout do definice etiky záležitosti svázané s náboženstvím, kulturní výjimkou či místní individualitou. No a jistě je i přehnané uvažovat o tom, že etické počínání je vždy takové, které společnost v tichosti akceptuje a nelomozí proti tomu.

Snad bychom se mohli shodnout na názoru, že etikou bychom mohli nazývat takovou filozofickou nauku o správném jednání, která hodnotí činnost člověka z hlediska kategorií dobra a zla. A etickým chováním pak takový přístup, jež má do kategorie dobra směřovat.

A pokud jsme v časopise věnujícím se podnikání, můžeme se zamyslet nad pojmem „podnikatelská etika“ či „etika v podnikání“, což sice pro mne nejsou zcela identické pojmy, ale někdo může mít názor jiný, proto tedy soubor pojímám jednotně.

Předně vidím možnost nějakým způsobem v podnikání etiku popsat, institucionalizovat, sdělit, že ji budeme ctít, že bude nad námi a že nás bude doprovázet pravidelně, na každém kroku. K tomu si mnoho podnikatelských subjektů vytváří nástroje, kterými jsou ETICKÉ KODEXY CHOVÁNÍ, ETICKÝ VÝBOR či AUDIT, ÚŘAD OMBUDSMANA, a například pracovní dovednost ETICKÉ JEDNÁNÍ.

Při přípravě článku jsem se procházel webovými prezentacemi místních firem, institucí, spolků a zjistil jsem, že ač se všichni etikou, kodexy, výchovou svých zaměstnanců běžně nevědomky jistě zabývají, a vcelku se tak i chovají, je jen málo těch, které je mají veřejně zakomponované do svých materiálů. Společnost, kterou vedu, nevyjímáje.

A proč? Že by to bylo mnoha a mnoha našim celkům (a jednotlivcům) cizí? Ne, rozhodně ne. Ale vše, co chápeme přes jednoduché přijetí dobra

a zla je při filozofickém uchopení již daleko složitější a přesný popis, který by definoval postoje a očekávatelné přístupy není jednotný již například v oblasti různých nositelů etických hodnot a postojů. A když se tedy zabýváme etikou v podnikání, snadno vidíme, že přijetí jakéhosi dobra a zla může být rozdílné pro majitele, manažera, operátora výroby, obchodníka, ale i jiné vrstvy subjektů, jako je společnost (myšleno firma), zákazník, klient. A můžeme sledovat etické přístupy i ve vlastní činnosti jako je třeba environmentální dopad výroby nejen na bezprostřední okolí.

Sestavením a zveřejněním etického kodexu, že společnost zastává jakousi vizi chování a řešení situací, jsme se zničehonic ocitli na úzké rovině „mohu“ a „smím“ oproti „nemohu, nesmím“. A protože nám je v naší české kotlince velmi blízký názor, že co není zakázáno, je povoleno, dostáváme se do nelehké situace popsat naše společenské jednání tak, aby dobro

bylo skutečně jen a jen dobrem a zlo bylo odmítnuto. Je všeobecně známo a studiem prokázáno, že ve firmách a společnostech se zahraniční účastí je tomuto tématu věnována daleko větší míra pozornosti a důrazu, než v ryze českých subjektech. Ale nepodléhejme skepsi. Ty samé studie nám také nadějně potvrzují, že i ty ryze české, které se však snaží prosadit do mezinárodní spolupráce, se k definici svých etických zásad a jejich uskutečňování staví zodpovědně a etiku v podnikání zahrnují do svých základních principů činnosti.

Pokud se řadíte k těm, kteří se snaží o etické chování a pokud si myslíte, že je dobré zpravit o svém přístupu ostatní, neváhejte se poučit v naší rotariánské příručce „Etika v podnikání“, kterou připravil bývalý prezident Rotary Clubu Ostrava, pan Libor Friedel, a kterou vám k dispozici rádi poskytnou rotariáni z klubu Most.

Ing. Petr Heger
ROTARY klub Most

„Nadále chceme být dobrým sousedem,“ říká ředitel komunikace společnosti Unipetrol Jiří Hájek

Unipetrol významně podporuje region, spolupracuje s městy a obcemi a klade důraz na otevřenou komunikaci s veřejností.

Litvínov – Unipetrol byl, je a nadále bude významným partnerem regionu. Podporuje města a obce, jejich činnost a významné akce. Také jeho zaměstnanci se zapojují do podpory regionu.

„Věřím, že jsme a chceme i nadále být dobrým sousedem pro region,“ říká Jiří Hájek, ředitel komunikace společnosti.

Tomu, když říkáte, že chcete být i nadále dobrým sousedem, je možné rozumět i tak, že chcete, aby se celkový obraz regionu zlepšil i v očích těch, kteří sem přijedou třeba za turistickou nebo jen prostě na návštěvu?

Ano. Vnímáme svou roli nejen jako silného zaměstnavatele, ale rádi podporujeme a chceme i nadále podporovat společenský a komunitní život. Chceme být součástí toho, aby vnímání nejen regionu, ale i kraje se posouvalo do pozitivní a aby se celkový obraz této oblasti z pohledu těch, co sem přijedou, stále zlepšoval.

Jednou z věcí, kterou jste pomohli zprovoznit a nadále podporujete, je informování veřejnosti o situacích pomocí SMS zpráv. Jak se tento projekt osvědčil?

To, že jsem řekl, že chceme být dobrým sousedem, má několik poloh. Tou první je otevřená komunikace z naší strany. Je samozřejmé, že když podnikáme v chemickém průmyslu, tak logicky zájem veřejnosti o to, co se u nás děje, je daleko větší než u jiných odvětví. Proto jsme pomohli rozjet a částečně i nadále

podporujeme SMS infosystém, který funguje jak pro Litvínov, tak i pro Most. Myslím si, že se osvědčil. Lidé dostanou informaci rychle a vědí, co se děje nebo bude dít. Byli bychom velmi rádi, kdyby se do tohoto systému zapojilo co nejvíce lidí, aby informovanost obyvatelstva byla ještě větší, než je tomu v současnosti.

Kde a nebo jak je možné se do tohoto systému zapojit?

Informace o tom, jak si SMS infosystém do telefonu nastavit, lidé najdou na webových stránkách obou měst. Tedy jak na webu Litvínova, tak i Mostu. Servis je zdarma.

I přesto, že informujete o některých záležitostech, které chemický provoz provázejí, dopředu, někteří o tom nevědí a diví se nebo si stěžují...

Náš provoz s sebou nese určité jevy, například při najíždění nebo odstavování jednotek se ozývají zvukové nebo další projevy. O všech těchto událostech se snažíme veřejnost předem informovat. Informujeme média a lidé mohou najít aktuální informace o provozních aktivitách také na stránkách mosteckého ekocentra. Někdy může být hluk při rozjíždění jednotek pro obyvatele obtěžující, ale bohužel jsou to procesy, které provoz vyžaduje a musí proběhnout. Když už se to děje, tak se snažíme všechny průvodní negativní jevy eliminovat na minimum. Snažíme se, aby byly jenom v míře, která je nezbytně nutná.

SMS info funguje i pro další způsob ko-

munikace měst s veřejností. Nedávno se například takto lidé dozvídali o smogové situaci.

Někdy může zkušební proces trvat i o něco déle, než se plánovalo. Je to dané tím, že chemický provoz vyžaduje důsledná bezpečnostní opatření, která je potřeba splňovat, aby nebylo žádným způsobem ohroženo okolí...

Ano, je to tak. Vždycky platilo, platí a bude samozřejmě platit, že bezpečný provoz je naší prioritou. Někdy je proto lepší, když doprovodný efekt trvá o něco déle. Právě flérování neboli spalování nadbytečných provozních plynů na polním hořáku je dokladem, že provoz v chemičce je bezpečný a pod kontrolou.

Unipetrol podporuje také samotná města nebo obce, jejich činnost a akce. Snaží se ale pomáhat také jinak. Prozradte nám, jakým způsobem?

Snažíme se k rozvoji regionu přispět také dary, které dáváme městům a obcím. Ročně to jsou více jak dva miliony korun. Jejich využití si pak určují samotná města nebo obce. Samosprávy nejlépe vědí kam ty peníze správně investovat. Tímto způsobem pomáháme již dlouhodobě. Myslím si, že je důležité právě to, že města i obce vědí, že je každoročně příspěvkem podpoříme. Snažíme se také do podpory regionu zapojovat naše zaměstnance. To se nám daří. Na konci roku vždycky pořádáme sbírku nazvanou Splněná přání pro nějakou ne-

ziskovou organizaci z lokalit, kde působíme. Od roku 2011 tato sbírka již vynesla více než jeden a půl milionu korun. Tady v severních Čechách jsme už po čtvrté podpořili dětský domov v Mostě. Sběrka funguje tak, že zaměstnanci mezi sebou vyberou určitou částku, kterou věnují. Firma pak tuto částku zdvojnásobí a předá. Další naší stále populárnější aktivitou jsou dobrovolnické dny. Firma ten den umožňuje svým zaměstnancům strávit den prací pro neziskovou nebo

příspěvkovou organizaci. Například letos 140 našich zaměstnanců tímto způsobem podpořilo místní organizaci rybářského svazu úklidem kolem rybníků.

Jednou z významných akcí, které je Unipetrol partnerem, jsou Svatomichaelské slavnosti v Litvínově. Jak se konkrétně zapojujete?

Unipetrol také bývá partnerem tradičních oslav, které města a obce pořádají. V případě města Litvínova jsou to například

Svatomichaelské slavnosti, kde jsme letos byli třetím rokem hlavním partnerem akce. Letos proběhly 28. září. V rámci nich pořádáme jako doprovodný program Unipetrol Fun park. Jeho součástí jsou nejen zajímavé soutěže a kvízy, ale například mezi školáky populární ekobus, což je pojízdná laboratoř. Účastníky Svatomichaelských slavností přišli pozdravit také hokejisté extraligového HC Verva Litvínov. Bylo to pojaté jako takový rodinný piknik, rodinný den plný zábavy.

Skupina Unipetrol je největší rafinérskou a petrochemickou společností v Česku se zaměřením na zpracování ropy a na výrobu, distribuci a prodej pohonných hmot a petrochemických produktů. Provozuje rafinérie a výrobní závody v Litvínově a Kralupech nad Vltavou, společnost Paramo se značkou Mogul v Pardubicích a Kolíně, neratovickou společnost Spolana a dvě výzkumná centra v Litvínově a Brně. Součástí Unipetrolu je síť čerpacích stanic Benzina. Unipetrol zaměstnává více než 4 600 lidí a patří do skupiny PKN Orlen, která je největším zpracovatelem ropy ve střední Evropě.

HLAVNÍ PRODUKTY

DIESEL

BENZIN

LETECKÉ PALIVO

ASFALTY

POLYETYLEN

POLYPROPYLEN

BENZEN

ETYLEN

ČPAVEK

OLEJE

MALOOBCHOD

Nejširší síť čerpacích stanic v ČR

406
POČET ČERPACÍCH
STANIC

22,2 %
PODÍL NA TRHU

Maloobchodní značky

VÝZKUM, VÝVOJ A VZDĚLÁNÍ

POLYMER
INSTITUTE
BRNO

UNIVERZITNÍ CENTRUM
VŠCHT PRAHA – UNIPETROL
LITVÍNOV

NADACE
UNIPETROL

ZODPOVĚDNÁ FIRMA

Splněná přání

SPLNĚNÁ PŘÁNÍ

DOBROVOLNICKÉ DNY

DARY MĚSTŮM

MAJORITNÍ VLASTNÍK

Načrtnuto... od Lucie Bartoš

Antický filozof Aristoteles se domníval, že nejetičtější ze všech věd, umění a nauk by měla být nauka **POLITICKÁ**. A to proto, že „určuje, které nauky mají být v obcích a kterým se každý jednotlivec má učit. Vidíme, že jsou jí podřízeny i schopnosti, kterých si nejvíce vážíme – jako vojevůdcovství, hospodářství a řečnictví. Poněvadž tedy nauka politická užívá ostatních praktických nauk a ještě ustanovuje, **CO MÁME KONATI A ČEHO SE VAROVATI**, zajisté účel její zahrnuje (...) vlastní lidské dobro.“

Ono to zní možná trochu pomýleně, když vidíme, že nám jsou naši politici jen málokdy morálním vzorem – viz všechny jejich milenky, rozpadlé rodiny, dotační podvody, lži a trestní stíhání. Politik, zákono**DÁRCE**, je někdy pěkný „dáreček“, ale v podstatě mi Aristoteles kápl trochu do noty, protože si myslím, že: Zákon má být **piedestalem toho nejetičtějšího**, za co jsme schopni v celém společenství nést odpovědnost a uvolnit pro to kousek své svobody – pro větší svobodu celé lidské tlupy. Zákon je etický rámec pro svobodu rozhodování.

SVOBODA – VŠICHNI PROTI VŠEM

Starobyloou právní zásadu, podle které má být odplata stejná jako škoda způsobená oběti, asi znáte. Mluvím o archaickém měřítku spravedlnosti „oko za oko, zub za zub“. Pokud bychom tím nejlaičtější a polopatickým způsobem chtěli vysvětlit, jak souvisí odpovědnost a hranice etické únosnosti odvety čili „retributivní **spravedlnosti**“, pak tahle průpovídka je metodicky příhodná.

Retributivní spravedlnost je postavena na představě, že „zločin je třeba přiměřeně potrestat, dluh splatit a škodu napravit“ a je to nejstarší zásada odměny a trestu (satisfakce), nejstarší představa spravedlnosti, chcete-li společenské odpovědnosti.

Kdo nějakým svým činem překročí mravní práh, musí nést odpovědnost za své činy a očekávat rovnocennou vendetu. V Chammurapiho zákoníku, v němž babylónský král řešil právní otázky nejen trestů, ale také obchodu a rodiny, se za článkem o oku a zubu pokračuje tímto:

*„Jestliže vyrvál oko **nevolníka** nebo zlomil kost **nevolníka**, zaplatí jednu minu stříbra.“ „Jestliže **otrok** jiné osoby udeřil příslušníka **třídy plnoprávných** občanů ve tvář, uříznou mu ucho.“*

Rovnost prvotního „oko za oko...“ najednou pokulhává. Diskriminující a nespravedlivé? Neetické? Nesvobodné? Možná...

Neetická je ale i bezmezná **svoboda**, o které někteří lidé nesmyslně sní. Polopaticky to ukazuje třeba dystopický film Očista. Děj probíhá během takzvané „noci očisty“, kdy si každý může dělat,

co chce. Tedy jsou všechny zločiny legalizovány. Neomezená svoboda na půl dne v roce, kdy je vše dovoleno a nic nebude po zásluze potrestáno – krádež, znásilnění, vražda je legální. Složky záchranného systému nepracují.

Je to podobenství o tom, kam bychom se dostali, pokud bychom pro sebe jako jednotlivce všichni požadovali absolutní svobodu. Pokud bychom nedali lidské komunitě právo rozhodovat o odměně a trestu, o etice a amorálnosti, a lpěli hedonisticky na osobní neomezenosti. Jak myslíte, že by to dopadlo? Beztrestnost svobodného jedince s sebou nese běsnění, do kterého se zapojí i „slušní sousedé“, protože každý si potřebuje s někým vyřídít účty, minimálně se šéfem v práci nebo konkurenčním podnikatelem. Neohraňovaná svoboda s sebou nese totální ztrátu bezpečí, a tedy absolutní ztrátu té svobody, kterou nám vlastně poskytuje komunita, která je schopná se dohodnout na společných pravidlech. Na zákonech.

Touha po svobodě bez hranic, bez etických mantinelů (jak předvádí Očista), je cestou „přes mrtvolu“. Znamená legitimizaci závisti úspěchu, ospravedlnění špatného činu, sobeckosti, znamená vlastní malost, neschopnost dosáhnout osobního úspěchu legální a nenásilnou cestou... Je základem pro neustálou „válku všech proti všem“. Ale: upustí-li každý z nás kousek své svobody ve prospěch a všanc celé své lidské komunitě (přijmeme společné zákony a etické hodnoty v nich), získáme přeci bezpečnější a o to svobodnější pocit – můžeme mít společnou policii a záchranáře, a v noci usínat beze strachu ze závistivého souseda nebo pedofila, který „jen“ epikurejsky ospravedlňuje své „individuální potřeby svobodného jedince“.

Hledám pro to argument u Aristotela, dá-li mi v té pospolitě svobodě za pravdu. A hle: „Neboť jestliže toto jest i pro jednotlivce i pro obec totéž, přece je patrně **dobro obce něco většího a dokonalejšího**, i když jde o jeho nabytí, i když o jeho zachování.“

PROČ MÁM MYSLET NA ETIKU?

Svoboda jednoho člověka končí tam, kde začíná svoboda druhého člověka, říkal politický ekonom John Stuart Mill. Absolutní svoboda není reálná ve společenství více než jedné osoby. Ale

jediní, kdo ve svém životě nenarazí na druhého člověka (tedy mohou žít „mimo zákon“, přesto eticky), jsou poustevníci v horách nebo trosečníci na opuštěném ostrově. To není ani jeden z nás, co držíme v ruce tenhle časopis. Každý z nás je někomu zákazníkem, někomu poskytovatelem. Vzájemnou lidskou součinnost projevuje i tím, že se sdružuje (třeba v hospodářské komoře, v rodině, u fotbalu...)

Svoboda a řád jsou spojené nádoby. Žít v **každodenní nejistotě** a bez pocitu **bezpečí**, protože někdo chce „svobodně tasit“, není představitelné. Hnidopichům preventivně vzkazují: ne, tohle není souhlas s omezováním osobní svobody ani souhlas s hromaděním zákonů. Proto se vracím k větě vyřčené v úvodu: zákon **by měl** být výrazem toho **nejetičtějšího**, aby ti, kdo si nejsou jisti, věděli, jak se dobře rozhodnout a co očekávat, pokud někomu z vás ostatních budou chtít ublížit. Jako podnikatelé v něm máte najít návod, spravedlnost a nápravu pro případ, kdy na váš úkor někdo například:

- neoprávněně podniká, bezdůvodně se obohacuje, maří účel smlouvy, poruší smluvní povinnosti (př. prodlení dlužníka), nekale soutěží (klamavá reklama, klamavé označení zboží a služeb, vyvolání nebezpečí záměny, parazitování na pověsti podniku, podplácení, zlehčování, srovnávací reklama, porušení obchodního tajemství, ohrožování zdraví a životního prostředí)
- krade, zpronevěřuje, podvádí (podvod pojistný, úvěrový, dotační), legalizuje výnosy z trestné činnosti, provádí lichvu, poškozují věřitele, padělá peníze, krátí daně, poškozují spotřebitele, pletičaří při zadání veřejné zakázky, přijímá úplatek, podplácí
- porušuje autorské právo nebo právo k ochranné známce, padělá a napodobuje díla výtvarného umění

- dopouští se trestného činu proti životnímu prostředí a podobně.

Za své „omezení“ kousku svobody (ve formě přijetí pravidel jako třeba každoroční podání daňového přiznání či dodržení hygienických norem potravinářské provozovny), dostáváme budoucí klid a etickou pomoc komunity v tom smyslu, že se o nás postará a nenechá nás osamělé na pospas osudu:

- až budeme nemocní (zdravotní služby, hospitalizace, příspěvek na péči),
- neschopní obživy (invalidní důchod, státní sociální podpora, příspěvek v mateřství),
- staří (starobní důchod),
- v nebezpečí (hasičská, záchranná nebo policejní pomoc).

Proto kousíček své svobody (plnit pravidla, odvádět daně a podobně) věnujeme každý ve prospěch tlupy, a očekáváme pro sebe a své děti výnosy této „hromadné svobody“ v rámci lidského společenství.

Tahle „společná svoboda“ je vlastně větší než svoboda jedince, vystaveného na pospas všem hrdlořežům, přírodním živlům či „pouhé“ lidské nečinnosti.

Mít tedy oporu ve zbytku komunity, v zákoně, to je fér. To zní eticky. Ne?

POLITICI S POŠKOZENÝM LALOKEM

Slovy Aristotela: cílem nauky politické je to, že „pečuje o to, aby občany učinila nějakými, a to dobrými a schopnými krásných výkonů“. **Zda se zákonodárci od cíle neodklonili, je snadné...** I zákony se dají zneužít. Nebo je místo etiky jejich záměrem mocenská represe.

To když se na parlamentní židli dostane zákonodárci s poškozeným čelním lalokem, v němž se skrývá smysl pro morálku, zodpovědnost, soucit. Opravdu, podle neurovědčů čelní lalok totiž u člověka ovlivňuje míru jeho morálních zásad a sociální vztahy.

Je to obrazně řečeno prostor, do kterého nám Bůh – jako kouč a mentor etiky – vepsal své Desatero mravních přikázání.

Jedinec, který má poškozen či funkčně oslaben čelní lalok mozku (na to mají vliv třeba drogy nebo frontální lobotomie), má jiný hodnotový žebříček, který řídí jeho morálku (například i soucit s ostatními), tedy rys člověka, který nás odlišuje od zvířat. Etika nás odlišuje.

Takový politik je jako rozbitý detektor morálky, a to není pro spravedlnost žádná výhra. Pak nastává metaforicky Orwellova Farma zvířat, z níž snad každý zná známé a varující: „Všichni jsme si rovni, ale někteří jsou si rovnější“.

Pak se stává, že **zákon nekopíruje etiku** a zákonodárství už neslouží dobru člověka. Nebo jiného nespravedlivě poškozuje:

- Například když ombudsmanka tvrdí, že vydavatel novin (podnikatel v mediální oblasti) má být zodpovědný za to, že něčí inzerát o účinku kosmetického přípravku je pravdivý. (*Jak to má zaměstnanec inzertního oddělení novin zjistit? Má zpochybnit testování kosmetiky před jejím zavedením na trh?*)
- Nebo když má hospodský, tedy podnikatel v pohostinství, nést odpovědnost za to, jestli zákazník nasedne opilý do auta a bude řídit pod vlivem alkoholu. (*Jak má hospodský zjistit míru alkoholu v krvi? Jak má omezit druhého člověka v jeho svobodném rozhodování? Může se hospodský pasovat do role kontrolora a soudce?*)

ZÁVOJ NEVĚDOMOSTI

Společenská odpovědnost a etika by v ideálním případě neměly potřebovat **ukotvení v zákoně**, tedy v psaných pravidlech chování, příkazů, zákazů a povolení, kterými se řídí lidské soužití a které je stanovené (nebo uznávané) státem. Jenže...

Dneska už máme zákony i na to, jak hodně může být zakřivená okurka, abyste ji mohli prodat jako první jakost. To není to pravé ořechové, o co lidem – v protikladu k neomezené svobodě „Očistiť“ – šlo. Také jsme ne vždy přišli na způsob, jak odpovědnost ze zákona po lidech **vymáhat** – třeba splácení svých dluhů za odebrané zboží a služby. Respektive neumíme zákonodárce přimět, aby dbali na vymahatelnost – ať už peněžním trestem, odnětím svobody či jiným „oko za oko, zub za zub“.

V tomhle směru **demokracie není ideální** forma té „společenské smlouvy“, kterou jsme se v komunitě zavázali přijmout pro vyšší bezpečí a svobodu. Ale zatím se nám jevila nejspravedlivější. Nejetičtější. Odpovědná ke všem lidem bez rozdílu – dokud to některý z nich nezneužije. Některý, kterému je lhostejný princip „*závoje nevědomosti*“. Tento princip předpokládá, že etické normy – zákony – se tvoří tehdy, když nevíte, k jakému uspořádání dojde: Tedy jakou budete mít v novém zřízení roli (nadřazený/podřazený), postavení (šlechtický rod/přistěhovalec), vliv (kontakty, významnost rodiny), ekonomické zázemí (bohatý/chudý), ale možná i dispozice, talent, svědomí a podobně. Velmi stručně řečeno (*více viz politický filozof John Rawls*) práva a svobody, stejně jako povinnosti, je pak třeba zaručit všem bez rozdílu, a z hlediska sociálního vždy vyhovovat nejvíce těm, kteří budou ve společnosti nejméně zvýhodněni. Otázka je, jak tohle vysvětlit těm s pochroumaným čelním lalokem...

ROBIN HOOD A „VŠETCI KRADNŮ“

Prý se prosazuje Etická výuka do škol (jenže pomalu a zjevně marně). Společnost si hovoří v mravní dekadenci (sebelásku zaměňuje se sebestředností), zesměšňuje většinu dobrých vlastností (zaměňujíc bezohlednost a neurvalost

s hrdinstvím), a oslavuje rebelský archetyp Robina Hooda, který „bohatým bral“ (taky komu jinému, když *kde nic není, ani čert nebere*).

Bral, ale chladně jako hrdlořež, požívajíc výdobytků zejména pro sebe, kdy zbytky mrsknul místním starousedlíkům, aby pomáhali jeho partyzánství. Tohleto robinhoodovství je pokrytecké jako satirické socialistické rčení „Kdo nekrade, okrádá rodinu“ a alibistické jako novodobější „Všetci kradnú“.

Nad otázkou, jak dostat ke kormidlu zákonodárství ty se zdravým lalokem, co zvládnou vyvodit politickou odpovědnost a zajistí vymahatelnost spravedlnosti, se... trápím. Parafrazí Famy zvířat: jak přehlušit tupý dav ovcí, které by se klidně přidaly k Očistiť? Jak se nenechat zničit *psími* nohsledy, kteří poklonkují slepě svému tyranskému vůdci (v knize je jím prase)? A nezaručit přitom plevelem celé té demokracie?

Odpověď nemám, víc, než dva přístupy k té bezmoci mě zatím nenapadly:

- **CYKlický** – jako koloběh elit (*pojmem použil Vilfred Paret*)

Politika tvrdě ruky je podle některých historiků jednou ze známek strachu ve společnosti, která se blíží k civilizačnímu konci nebo je „opotřebovaná“ (možná i morálně?). Pokud se demokracie blíží ke kolapsu, není proč zoufat. Znamená to, že se po apokalyptické katarzi blíží nový začátek. Nejsme první vyspělá „říše“, která zanikne, aby se na jejích troskách zrodila lepší budoucnost.

Většina oblastí našeho světa a života je cyklická. Úpadek-rozkvět-úpadek-rozkvět. Lidé umírají a rodí se. Příroda prochází koloběhem.

I Orwell pracoval s touhle smyčkou: vždyť jeho Farma zvířat ukazuje (začarovaný) kruh dějinného cyklu diktatura-revoluce-diktatura...

Z každého popela může vzlétnout Fénix...

- **KARMICKý** – zákon rovnováhy, přírodní zákon odezvy (příčiny a následku)

Jako kousek z mozaiky můžu fungovat jako vysílač signálů, tedy ve stylu klišovitého „jít příkladem“. Co vysíláš, to dostáváš. To je **karma**... Snad funguje, když už ji po staletí máme vepsanou v tolika různých poselstvích, příslovích a rčeních:

Oko za oko, zub za zub.

Boží mlýny melou pomalu, ale jistě.

Cos zasel, to sklidiš.

Dej, a bude ti dáno. Přej, a bude ti přáno.

Jak se do lesa volá, tak se z lesa ozývá.

Co nechceš, aby ti jiní činili, nečini ty jim.

Každá akce vyvolává reakci.

Lucie Bartoš, publicistka
vydavatelství MEDIA POWER s.r.o.

Vzdělanost je nejvyšší společenskou odpovědností

Vzdělanost a vzdělávací univerzitní systém České republiky v technické oblasti

prof. Ing. Štefan Michna, PhD.

Co je to vlastně vzdělávání? Jaký je vztah vzdělanosti a státu a jakým způsobem je s ním provázána? Proč je důležitá pro celkový rozvoj společnosti? Z hlediska definice lze vzdělávání definovat jako souhrn znalostí, vědomostí, dovedností a schopností, které lidé získávají prostřednictvím vzdělávání, výuky a studia. Obecně lze konstatovat, že kapitál vložený do vzdělávání lidí se pak několikanásobně zúročí a vrátí se v celkové úrovni společnosti, a to v podobě vyšší úrovně služeb, rozvoje průmyslu, růstu HDP atd. Historicky byla ve středověku vzdělanost v Evropě spojena s organizovanou církví, v rámci které kněží pochopili důležitost vzdělávání, a proto založili, udržovali a personálně zajišťovali školní systémy (mnoho prvních univerzit v Evropě mělo katolické kořeny). Během následujícího období věku osvícenství se spojení mezi vírou a vzděláním zmenšovalo a postupně úplně oddělilo a úlohu vzdělávání převzal stát. Za základní vzdělání lze v současnosti považovat znalosti nutné pro fungování lidí ve společnosti a stát zabezpečuje jejich vzdělávání prostřednictvím školního vzdělávacího systému, který je možné rozdělit na tři na sebe navazující úrovně. Protože pracuji dlouhodobě na univerzitě v oblasti technického vzdělávání, budu se věnovat tomuto segmentu terciálního vzdělávání, jeho vývoji a problémům v posledních letech a provázanosti se sekundárním vzděláváním v podobě středního vzdělání s maturitní zkouškou.

Jaké jsou problémy univerzitního systému v České republice s dopadem na oblast technického vzdělávání? Myslím, že téměř každý vnímá v posledních letech klesající vzdělanost v evropském, ale i světovém kontextu. Značně se o tomto trendu hovoří ve veřejných diskusích, píše v odborných člancích

či se vytvářejí různé průzkumy a statistiky. Jak se tento jev projevuje na univerzitách technického vzdělávání, které by mělo být státem podporováno a motivováno z hlediska důležitosti a návaznosti na průmysl, který je nadále hlavním tvůrcem HDP v České republice? **Úroveň našeho vysokoškolského technického školství má za posledních 25 let klesající úroveň, a to jak z kvantitativního, tak i kvalitativního hlediska.** Co je hlavní příčinou tohoto současného stavu, který není schopen generovat dostatečný počet vysokoškolsky vzdělaných odborníků v širokém spektru technických oborů pro potřeby českého průmyslu? Jednou z příčin této současné, neutěšené situace, je v první řadě obecný nezáměr mladé generace končících žáků středních škol o studium na technických a přírodovědných fakultách. **Obecné přehledy a statistiky v této oblasti poukazují na to, že až 80 % těchto žáků by chtělo studovat na fakultách vysokých škol se zaměřením na humanitní a společenské vědy (pedagogika, ekonomie, filozofie, politologie atd.).** Dalším negativním faktorem je, že na technické obory nastupují z větší části žáci středních odborných škol, na kterých je oproti gymnáziím nižší a nedostatečná úroveň matematiky pro studium na technicky zaměřené univerzitě. **Bohužel v posledních letech žáci ze středních škol nemají problémy pouze s matematikou, ale také fyzikou a chemií. Pak dochází k tomu, že úspěšnost studentů univerzit technického směru klesá a v současnosti dosahuje 20–30 % z počtu zapsaného do studia. To je alarmující číslo, pokud vezmeme v úvahu, že před 20–30 lety byla úspěšnost těchto studentů na úrovni 50–60 %.**

A jaká jsou opatření zodpovědných institucí a ministerstva školství v této oblasti? Matematika jako povinný maturitní předmět je nadále odkládán, soustavně v rámci vzdělávacích programů na středních odborných školách není výuce matematiky věnován dostatečný prostor a důkladnost a pro univerzity jsou zaváděna hodnocení navázána na úspěšnost studentů během studia. To všechno má negativní dopady na vysokoškolské technické vzdělávání.

Od roku 2011 dochází k poklesu studentů na univerzitách, což je způsobeno rapidním snižováním počtu žáků v maturitních ročnících v období let 2010–2021, kde až od roku 2022 se tento trend pozitivně změní a maximálních hodnot počtu končících studentů v maturitních ročnících dosáhne v letech 2027–2029. U technických oborů je oproti humanitním oborům tento pokles za sledované období 2011–2017 ještě větší, než by odpovídal pouze poměrnému snižování počtu žáků končících v maturitních ročnících, a v případě naší fakulty (FSI UJEP) dosáhl 36 %. **Z toho je zřejmé, že na středních školách, a především gymnáziích,**

se nepropaguje studium technických směrů a převládá názor, že technika je ze studijního hlediska „těžkým oborem“ a neskýtá „čisté“ pracovní prostředí. Z různých statistik lze vyvodit, jak vzrostl za posledních 20 let počet studentů ekonomických, sociálně-ekonomických, filozofických a pedagogických fakult v porovnání s těmi technickými. Velká část studentů tak studuje ne z důvodu zvýšení své vzdělanosti a vědomostí, ale pro získání vysokoškolského diplomu co možná nejjednodušším způsobem.

Na základních a středních školách chybí učitelé a stát upíná pozornost na pedagogické fakulty a začíná je finančně podporovat částkou navýšenou o 260 milionů korun, aby se počet absolventů pedagogických fakult zvýšil a vyřešil se problém zmíněného nedostatku pedagogů. Myslím, že to je opatření nesystémové, krátkozraké a problém to nevyřeší. Budu argumentovat jednoduchou statistikou, že počet absolventů pedagogických fakult za poslední roky značně překračuje potřeby učitelů na základních a středních školách. Důvod jejich nedostatku je, že 60 % absolventů pedagogických fakult „utíká“ a působí v jiných odvětvích činnosti. Zajímavé výstupy by pracovníkům ministerstva poskytla i analýza zaměřená na to, kolik učitelů především odborných předmětů na středních školách není absolventy pedagogických fakult. Navíc je k těmto učitelům přístupováno jako k druhořadým, musí absolvovat pedagogické minimum, jsou hůře ohodnocováni, a přitom z hlediska své odbornosti jsou v mnoha případech na vyšší úrovni než učitelé/absolventi pedagogických fakult. Obdobný problém systémově neřešící přístup státu je i v případě nedostatku mediků. I zde je patrná aktivita státu pro zvýšení podpory studia na lékařských fakultách, a i zde vyvstává obdobná otázka, zda tento krok nepovede k ještě většímu odlivu lékařů vychovaných za české státní peníze do zahraničí. Jakým způsobem stát zajistí, aby k tomuto odlivu nedocházelo v takové míře?

Jaké jsou podmínky v oblasti technického vzdělávání a jaké jsou potřeby průmyslu České republiky na počty absolventů? Lze jednoznačně konstatovat, že je to obdobné jako v případě nedostatku pracovníků v dělnických profesích (což je částečně řešeno pracovním povolením pro osoby ze zahraničí). **V současnosti je skutečně velký nedostatek vysokoškolsky technicky vzdělaných absolventů. Problém je alarmující a celkově ohrožuje fungování průmyslových podniků a brání jejich dalšímu rozvoji, kdy některé zahraniční firmy nemohou realizovat své záměry především v činnostech a oblastech, ve kterých je požadovaný vyšší počet vysokoškolsky vzdělaných osob.** Naše republika se stává pouhou „montovnou“ a naše v minulosti známá přednost a velké lákadlo pro

zahraniční firmy v podobě technicky vzdělaného personálu již není skutečností.

Jak to je s naší fakultou, která je jedinou technickou fakultou v rámci Ústeckého a Karlovarského kraje a připravuje absolventy technického, konstrukčního, energetického a materiálového zaměření v bakalářských a inženýrských programech a jednom doktorském studijním programu? Je schopna pokrýt potřeby trhu, průmyslových a energetických podniků, v Ústeckém a Karlovarském kraji? V roce 2017 jsme provedli průzkum u firem sídlících v obou krajích zaměřený na to, kolik absolventů a z jakých technických oborů by přijaly do pracovního poměru v letech 2018–2019. Odpovědělo celkem 98 firem a výsledky nás doslova šokovali. Počet požadovaných absolventů byl 710, a to se neúčastnily všechny firmy v regionu (viz tabulka č. 1). Počet absolventů naší fakulty se v jednotlivých letech pohybuje v rozmezí 64–72 absolventů. V ostatních regionech je problém obdobného charakteru, je o něm známo, podniky alarmují, ale zodpovědná ministerstva mlčí a vláda nečiní žádné kroky k nápravě. **Tržní prostředí však funguje, firmy se snaží uvedený problém řešit a vytváří tak tlak, který degraduje univerzitní vzdělávací systém v technické oblasti, a to tím, že poměr studentů mezi denním a kombinovaným studiem v případě naší fakulty je silně v neprospěch denního studia (u pedagogické fakulty naší univerzity je tento poměr obrácený, jak dokumentuje graf č. 1).**

Další slabou stránkou českého univerzitního systému v oblasti technického vzdělávání je jeho nedostatečné finanční zabezpečení. **Finanční prostředky alokované na studenta jsou prakticky stejné jako v případě humanitních oborů, přestože technické obory potřebují pro své studenty laboratoře s drahými přístroji a zařízeními, materiály do těchto laboratoří a jsou vyšší také režijní náklady. Přístroje a zařízení se v posledních letech pořizují výhradně z projektů, což odčerpává velkou část pracovní doby akademických pracovníků, kterou by mohli věnovat výzkumu a tvůrčí práci.**

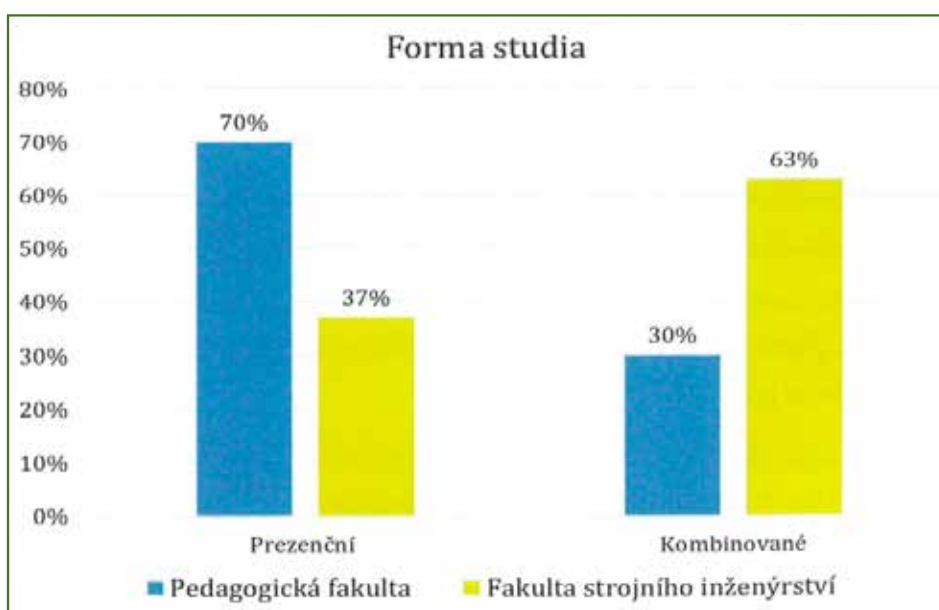
Jaký lze očekávat vývoj a požadavky na univerzitní technické vzdělávání v následujících 5–10 letech? Pomyslné nůžky mezi tím, co bude trhem požadováno a co systém vzdělávání bude schopen generovat, se budou ještě více rozevírat. Důvody lze nalézt ve vazbě vzdělávání na Průmysl 4.0 (na poloautomatické a plně automatické výrobní systémy), virtuální výuce technologií (viz obr. č. 1), vědomostech v oblasti výpočtového modelování průmyslových procesů, v matematickém modelování pomocí nových softwarů, ovládnutí moderních technologií 3D tisku, nových nanotechnologií a vyhodnocování vlastností nanomateriálů atd. To vše bude vyžadovat zvýšené nároky na akademické pracovníky, ale především vyšší požadavky na znalosti v oblasti matematiky a matematického modelování u studentů.

V závěru tedy musím bohužel konstatovat, že jsem v tomto směru značně skeptický, pokud se neuchýlí zásadní změny ve vzdělávacích systémech na základních a středních školách.

prof. Ing. Štefan Michna, PhD.
děkan Fakulty strojího inženýrství UJEP

Preferovaný obor	Požadovaný počet	Podíl [%]
Výrobní inženýrství (strojírenská technologie) – včetně projektování výroby, řízení jakosti a metrologie	266	32,16
Obráběcí a tvářecí stroje	65	7,86
Jiné	64	7,74
Energetické stroje a zařízení	58	7,01
Nebudeme preferovat	45	5,44
Materiálové inženýrství	45	5,44
Technika prostředí	44	5,32
Technologicko-ekonomická zaměření (výrobní inženýrství a management)	44	5,32
Řízení a ekonomika podniku	32	3,87
Roboty (konstrukce)	27	3,26
Stavební technika	20	2,42
CELKEM	710	85,84

Tab. č. 1 Shrnutí požadovaného počtu absolventů v letech 2018–2019 k dílčím oborům

Graf č. 1 Forma studia respondentů

Obr. č. 1 Virtuální simulátor svařování

Fakulta strojíního inženýrství UJEP v Ústí nad Labem je jediná technická fakulta Ústeckého a Karlovarského kraje

Fakulta strojíního inženýrství (FSI) je historicky první technickou fakultou Ústeckého a Karlovarského kraje. Prvotním posláním fakulty je příprava absolventů pro průmyslovou výrobu v obou krajích a současně vytvoření servisu pro průmysl v oblasti výrobních technologií. FSI se snaží zvýšit technickou vzdělanostní úroveň v Ústeckém kraji, kde je široké spektrum různého průmyslu, ale celkově snížená vzdělanostní úroveň. Výraznou součástí vzdělávání ve všech oborech realizovaných fakultou strojíního inženýrství jsou exkurze do výrobních podniků, elektráren, na strojírenských veletrzích apod. Oblast výzkumu je na fakultě strojíního inženýrství primárně koncipována jako výzkum aplikovaný. Právě aplikovatelnost výsledku tohoto výzkumu je základním předpokladem pro zapojení partnerů (firem) z technické praxe. V oblasti materiálového inženýrství se výzkum zaměřuje na oblast vývoje nových hliníkových slitin a v posledních letech na velmi populární oblast nanopovlaků na funkčních površích strojní součástí. V oblasti technologií se výzkum zaměřuje na problematiku třískového obrábění celé řady materiálů (včetně těžkoobrobitelných kovů) ve vazbě na charakteristiky vytvářeného povrchu. Výzkum z oblasti konstrukce stojí je na fakultě primárně zaměřen na problematiku kmitání a vibrací strojních součástí.

Fakulta si pro tento rok připravila přednášky, prohlídky laboratoří, workshopy a exkurze nejen pro své studenty, ale i pro žáky středních škol s technickým zaměřením. Tyto aktivity fakulty budou pro rok 2018 probíhat pod názvem „Podpora polytechnického vzdělávání v Ústeckém kraji“ a jsou organizovány pod záštitou Ústeckého kraje.

Fakulta si pro tento rok připravila přednášky, prohlídky laboratoří, workshopy a exkurze nejen pro své studenty, ale i pro žáky středních škol s technickým zaměřením. Tyto aktivity fakulty budou pro rok 2018 probíhat pod názvem „Podpora polytechnického vzdělávání v Ústeckém kraji“ a jsou organizovány pod záštitou Ústeckého kraje.

Důležité informace pro žáky středních škol:

Bakalářský studijní program:	Studijní obor:
Strojírenská technologie	Řízení výroby
Strojírenství	Materiály a technologie v dopravě
Energetika	Energetika – teplotní inženýrství
Materiálové vědy	Materiály
Navazující studijní program:	Studijní obor:
Strojírenská technologie	Příprava a řízení výroby
Materiálové vědy	Materiálové vědy a analýza materiálů
Strojírenství	Materiály a technologie v dopravě
Energetika	Energetika – teplotní inženýrství
Doktorský studijní program:	
Strojírenská technologie	

Den otevřených dveří: 30. 1. 2019

	Odevzdání přihlášek	Bc. posouzení přihlášek	Ing. přijímací zkoušky	Ing. náhradní termín přijímací zkoušky
I. kolo	31. 3. 2019	24. 6. 2019	24. 6. 2019	27. 6. 2019
II. kolo	26. 8. 2019	2. 9. 2019	2. 9. 2019	9. 9. 2019
III. kolo	16. 9. 2019	17. 9. 2019	20. 9. 2019	23. 9. 2019

Adresa fakulty: Pasteurova 3334/7, 400 96 Ústí nad Labem
Telefon: 475 285 514, fax: 475 285 566, E-mail: kontakt.fsi@ujep.cz
www.fsi.ujep.cz

Rádi bychom oslovili jedinečného a náročného zákazníka, jenž si uvědomuje neopakovatelnost své osobnosti, nebo individualistu, který se spokojí výhradně s tím nejlepším a ví stejně dobře jako my, že kravata není jen nutnou součástí pánské róby. Chceme umocnit výjimečnost osoby, která naše produkty nosí, a přinést třeba i do běžného pracovního dne trochu luxusu. Tímto se stáváme především společností nadšenců, která toto přesvědčení všívá do každé své kravaty. Kravaty a související módní doplňky můžete vybírat na našich stránkách, www.modnidoplňky.cz nebo nás můžete kontaktovat na telefonním čísle +420 774 838 180, kde s Vámi probereme vaši objednávku, šitou na míru přímo pro Vás.

WIEMARG

Glosa k tématu „TEMA“ od hejtmána

Soutěž Vesnice roku je důkazem společenské odpovědnosti obcí

V českém prostředí je společenská odpovědnost vnímána jako systém, který by měly uplatňovat především komerční podniky. Touto problematikou by se dále měly zabývat právě ale nestátní neziskové organizace a orgány státní a územní samosprávy, protože i ony jsou odpovědné za dopady své činnosti na společnost. Ústecký kraj právě proto ve spolupráci s Hospodářskou a sociální radou Ústeckého kraje a Radou kvality ČR vyhlásil letos již 4. ročník soutěže „Cena Ústeckého kraje za společenskou odpovědnost“. Zúčastnit se jí mohly všechny podnikatelské subjekty, organizace veřejného sektoru i obce. Sběr přihlášek a dotazníků probíhal do poloviny června letošního roku.

V polovině srpna vyvrcholilo krajské kolo již zmíněné soutěže Vesnice roku 2018. I letos jsem se na pozvání vedení obce, tentokrát vítězné obce Kytlice, mohl zúčastnit slavnostního předávání. Pozvání přijali také zástupci ministerstev místního rozvoje a zemědělství, další představitelé Ústeckého kraje, vyhlášovatelů soutěže a starostové oceněných obcí.

Velmi mě těší zájem obcí o účast v této soutěži, jejímž smyslem je podpořit obyvatele obcí při jejich aktivní účasti na rozvoji svého domova, zveřejnit rozmanitost a pestrost programů obnovy

obcí a přiblížit veřejnosti význam venkova. Je to jedna z aktivit na podporu venkovských oblastí, na které se často zapomíná. Přitom právě v menších obcích je bohatý komunitní život a lidé dokážou pro svůj domov obětovat čas i úsilí. Ocenění v soutěži Vesnice roku je už jen bonusem k radosti z dobře fungující obce. Věřím, že vítěz bude náš kraj důstojně reprezentovat i v národním kole.

Do letošního už 24. ročníku soutěže se přihlásilo celkem 23 obcí z Ústeckého kraje, vítězná obec obdržela 300 tisíc korun a postoupila do celostátního kola. Ostatní oceněné obce obdržely barevné stuhy a 125 tisíc korun, dalším oceněným byly uděleny diplomy s bonusem 30–50 tisíc korun. Ústecký kraj dále zajistil pro každou obec na památku účasti v soutěži krajské diplomy a věcné ceny.

Slavnostní ceremoniál a celý doprovodný program se odvíjel v duchu oblečení ve stylu 1. republiky, čímž si účastníci připomněli letošní sté výročí vzniku Československa. Právě těmto oslavám věnujeme celý letošní rok. Ty největší oslavy se pak uskuteční na konci října na lito-měřickém výstavišti.

Oldřich Bubeníček
hejtman Ústeckého kraje

Podle mého názoru se ke společenské odpovědnosti hlásí stále více organizace veřejného sektoru a města a obce. Svědčí to o tom, že lidé ve vedení měst a obcí si stále více uvědomují, že všestranný rozvoj daného samosprávného celku je věcí všech občanů a souvisí se všemi činnostmi a operacemi, které v obci a městě probíhají. Výsledkem takové společenské odpovědnosti za rozvoj obce je zlepšování kvality života na venkově. Proto oceňuji iniciativu Spolku pro obnovu venkova ČR, který je vyhlášovatelem soutěže Vesnice roku. Obce oceněné v této soutěži jsou jasným důkazem, že společenská odpovědnost souvisí úzce se životem na venkově.

Vesnice roku 2018.

Vesnice roku 2018.

Společenská odpovědnost jako neodpovědnost?

Ing. Rut Bízková

Asi nejvíce vnímáme na dětech a na mobilech. Tzv. „generace X, Y, Z“ jsou jiné než generace, které byly v produktivním věku ještě před sameťovou revolucí. Zatímco generace Husákových dětí (generace X) už přišli „nežije prací“, ale rodina pro ni přišli neznámá, mileniálové (generace Y) žijí „na sítích“, ctí jiné hodnoty, sociální vazby, společenství, umí využívat všechny možnosti otevřeného světa. A internetová generace Z si už jiný život než s youtube a on-line ani nedovede představit. Oni všichni a my všichni používáme mobil. Statistické úřady už před nějakou dobou přestaly sledovat počet mobilů na počet obyvatel jako znak bohatství a vyspělosti společnosti, protože u nás má mobil (statisticky) každý a v Africe to není o mnoho jiné. Jen velmi vzácně vidíte někoho, kdo by používal „starý dobrý“ tlačítkový telefon, všichni jsme „smart“ a „online“, protože máme na mobilu čím dál více služeb, které nám ulehčují život. Mapu a kompas možná používají ještě děti v létě na táboře, nám ostatním slouží GPS v mobilu. Změna je tak přirozená a postupná, že si ani neuvědomujeme probíhající revoluci (jejímž symptomem je to, co označujeme jako Průmysl 4.0).

To, že se nějak mění vnější podmínky pro náš život, cítíme, když je nám v létě enormně vedro a zahrádkáři (většinou generace starší než generace X) musí více zalévat a občas není čím. Hrozby, rizika a příležitosti, plynoucí ze stavu a změn životního prostředí a ze změny způsobu života, jak je uvádím výše, se tak propojují do nového celku stavu a pravděpodobného vývoje společnosti. Také v České republice se projevují velké světové trendy, pozorovatelné ve společnosti – a je jedno, zda západní nebo východní: populace stárne, roste počet lidí zasažených civilizačními nemocemi, na druhé

Snad od začátku 90. let se u nás ustálilo „rozdělení táborů“ na ty, kteří těží uhlí, vyrábějí ocel a elektřinu, staví dálnice nebo jiné velké stavby a na ty, kteří hájí zájmy skupin obyvatel a přírody, jež nesou některé dopady této činnosti. S přibývajícím lety se oba tábory změnily. Velké společnosti se naučily žít s vnějším rizikem své činnosti, zavázaly se k sociální odpovědnosti, spolupracují se svým okolím. Jejich ideoví odpůrci se změnili, často s firmami začali spolupracovat s cílem, aby dosáhli zlepšení poměrů. Jiné skupiny odpůrců naopak vznikly, a to často účelově, k prosazení velmi partikulárních zájmů. Vedle ochránců přírody se pak formálně do stejné kategorie řadí ti, kteří velkým stavebníkům říkají, kdo má stavět jejich stavbu, tím se ideový spor zamlžuje a mění na nátlak skupin s partikulárními zájmy. Zároveň přibýly nové příležitosti a hrozby. Mění se nejen česká společnost, ale mění se také její okolí.

straně mezi spoustou lidí narůstá tendence ke zdravému životnímu stylu. Stále dochází k degradaci ekosystémů, mění se klima a s tím také dopady změny klimatu. Svět se stále více „internetizuje“, a to nejen tím, že skutečně jsou všichni na internetu, ale že v tomto světě není jeden velký politický hegemon, unipolární svět se mění na multipolární. Roste význam nestátních aktérů ve společnosti a na druhé straně i objem regulací. Nestátní aktéři nejsou jen nevládní organizace, ale také globální firmy, které s velkou silou prosazují své zájmy. Státy se brání regulací, která je ovšem často činí méně dynamickými a ekonomicky výkonnými. Roste přístup k informacím, mobilita, individualismus a síla jednotlivců. S baňohem na zádech mileniálové brázdí svět, po internetu a sociálních sítích posílají fotky a zprávy rodičům a kamarádům doma. Svět se virtualizuje, potřebuje méně hmoty, při výrobě nových produktů až do poslední fáze vývoje všechno vzniká v počítači. Roste rychlost technologické změny a dostupnost technologií. Z 500 firem s nejvyšší tržní kapitalizací polovinu celkového objemu představuje pouze pět technologických obrů – Apple, Facebook, Google, Microsoft a Amazon (viz index S&P 500). Svět se prostě mění a my s ním. To, co bylo ještě nedávno společenskou odpovědností, může být za nové situace velmi neodpovědné či rizikové.

Ty, kteří žijí v blízkosti nepostavených dálnic a v obcích, jimiž neustále projíždějí kamiony, samozřejmě jako první důkaz společenské neodpovědnosti napadnou ti, kteří brání výstavbě dálnic. Časopis Reflex nedávno přinesl čísla, ze kterých plyne, že na dálnicích je až pětkrát nižší pravděpodobnost úmrtí než na silnicích 1. třídy mimo obec. Otázka, co je víc, zda život žáby nebo člověka, se nabízí okamžitě. A odpověď je hned jasná. Není už tak jednoznačná v širším kontextu – ani žáby nejsou v našem prostředí samoučelné. To, že jsou likvidátory hmyzu, nám nemusí připadat významné, těžko se to vysvětluje, proto použiji jednoznačnější příklad – dostatek ovoce je závislý na tom, zda na jaře ve vhodnou dobu vyleti dostatek včel... Milovníky

masa mor, který přišel na včely, jistě nerozčílí, pokud se ale chtějí dožít vyššího věku ve zdraví, měli by vědět, že polykači velkých objemů červeného masa často umírají brzo po šedesátce...

Obyvatelé blízkého okolí nově stavěných dálnic se zas budou bránit tím, že nechť žít v hluku – na druhé straně ale dálnice neznamenají jen rychlejší dopravu, ale také méně mrtvých a nižší zatížení životního prostředí. Do ovzduší se dostane méně škodlivých látek při rychlosti auta 80 km/hod a plynulé jízdě než při jízdě „brzda – plyn“ od křižovatky ke křižovatce. Emise nepoškozují jen přírodu, ale také naše plíce – 10 % předčasných úmrtí ročně se přičítá zhoršené kvalitě ovzduší. Tedy to, co na první pohled a pro určitou skupinu lidí vypadá jako odpovědné, může být v jiném kontextu neodpovědné.

Proč se ale touto otázkou odpovědnosti a neodpovědnosti máme vůbec zabývat? Týká se i řady velkých systémových problémů.

Společnost, která čím dál více žije s podporou

„*To, že bychom v současnosti žili ve světě bez válek jen proto, že sami „naživo“ nevidíme téci krev, snad nevěří nikdo.*“

a prostřednictvím digitálních služeb, je více než kdy předtím závislá na elektřině. Pokud by se dnes hledal kritický bod života společnosti, jehož narušení bude mít fatální důsledky, bude elektřina nepochybně jedním z hlavních kandidátů na prvenství. Dnes je daleko významnější než kdy předtím. Samozřejmě platí, co je uvedeno výše. S měnícími

se společenskými trendy se mění i technologické možnosti a výroba, distribuce a spotřeba elektřiny dnes není to samé jako před několika desítkami let. „Diverzifikovaná“ energetika nepochybně znamená výrobu ve velmi rozdílných a lokálně dostupných malých zdrojích, využití velkých zdrojů jaderných i dalších, do celého elektroenergetického „ekosystému“ konečně můžeme započítat i zásobníky v podobě různých velkých baterií a jiných úložišť. Zajistit bezpečnost a spolehlivost takto se měnícího „ekosystému energetických sítí“ je jistě čím dál náročnější, vyžaduje větší znalosti a využití řady velmi sofistikovaných softwarových nástrojů. K zodpovězení jsou však nejméně čtyři důležité otázky:

„**A skutečně chceme zatížit budoucí generace tím, že jim jednou v řekách poteče to, co dnes máme v kontejnerech na vyhořelé jaderné palivo?**“

1. Jaké jsou domácí lokální potenciální zdroje energie? Biomasa, odpady, fotovoltaika? Co dalšího? To, že nastává čas lokálně vyrobené a spotřebované elektřiny, je jasné právě tak, jako že voda, která nám spadla z nebe (jinou v Česku nemáme), se vyčistí, vypije a jinak použije, pak vyčistí, ale už se nepoše přes Hamburg do moře, ale měla by skončit na našich polích. Doba a podmínky života se mění...
2. Jaké bude zajištění a zabezpečení sítí a dodávek elektřiny, když se významně změní složení

zdrojů, které ji vyrábí? Do jaké míry jsou takové sítě zranitelné, když se někdo rozhodne např. vést válku kybernetickými prostředky? To, že bychom v současnosti žili ve světě bez válek jen proto, že sami „naživo“ nevidíme téci krev, snad nevěří nikdo.

3. Co budeme dělat s uhlím, zejména my v České republice? Generace X a zejména Y ví, že uhlí je „fuj“, asi tak jako udělat „hromádku“ uprostřed korunovačního sálu. Odpověď, že jej budeme v energetice využívat čím dál méně, opravdu odpovídá pudu sebezáchovy a zajištění nějaké míry energetické nezávislosti? Při rozhodování o uhlí nepochybně musíme zvažovat dopady na klima, ale není čas hledat cestu úplného využití uhlí (když máme tu cirkulární ekonomiku)?
4. Co budeme dělat s vyhořelým jaderným palivem? Zdánlivá společenská odpovědnost, která velí uložit odpad do hlubin země, nejlépe na cizím území, může být neodpovědná hned dvakrát – když víme, že většina energie v palivu zůstala, vědí to i ti, u nichž budeme vyhořelé palivo ukládat. Opravdu jim ho chceme dát? A skutečně chceme zatížit budoucí generace tím, že jim jednou v řekách poteče to, co dnes máme v kontejnerech na vyhořelé jaderné palivo?

Ve světě lidí, tedy ve světě, kde není věčný mír, vznikají s novými společenskými trendy nová rizika a příležitosti. Naše budoucí všestranná prosperita – jsem o tom přesvědčena – je založena na výzkumu a digitalizaci. Jen bychom si měli říci, čeho chceme dosáhnout, na co máme a kde jsou naše silné stránky, které bychom měli ještě posílit a využít je. Nedávno jsme si připomínali 50 let od invaze do Československa, chvíli předtím rok 1938. Jak to bylo s našimi „přáteli“? Kdo na nás bude myslet, když na sebe nebudeme myslet

sami? Potřebujeme (se) vzdělávat nejen v technických oborech, ale také znát historii a další společenské souvislosti, zabývat se tím, jak se svět mění. Neporučíme „větru a dešti“, ale přispívát k tomu, jak bude vypadat naše budoucnost, mů-

„**Naše budoucí všestranná prosperita – jsem o tom přesvědčena – je založena na výzkumu a digitalizaci.**“

žeme více nebo méně na základě pocitů nebo znalostí. S více znalostmi budeme mít větší šanci na (relativně) správné rozhodnutí. Ale (relativně) správné rozhodnutí vzniká až po diskusi partnerů, kteří mají znalosti z různých oborů a vidí svět různě. A tak jsme vlastně zase v úvodu tohoto článku – to, co potřebujeme, je utkvání a potkávání se různých společenských „táborů“, zájmů a myšlenek tak, aby se stále znova vyjasňovalo, co je v danou chvíli dobré a vhodné, co je odpovědné a co ne. Vzájemná úcta k názorům a postojům jednotlivých partnerů v diskusi a aktérů ve společnosti je pak výchozí podmínkou dobrých řešení.

Ing. Rut Bízková
konzultantka, poradkyně předsedy vlády

Poznámka: Zdrojem informací o společenských megatrendech je publikace autorů Havránka a Pokorného Globální megatrendy pro aktualizovaný SRUR, 2016

JO-JO

Jedna otázka – jedna odpověď

Dokončení z 3. strany

Náš Rotary klub se také věnuje aktuálnímu dění v regionu a schůzkami se zajímavými osobnostmi vytváří pro členy i hosty ze všech oblastí společenského života exkluzivní možnost diskusí nejen na regionální témata.

V loňském roce jsme slavili 20 let působení v Mostě a rozhodně bylo čím se pochlubit. Mezi nejvýznamnější akce můžeme zařadit rekonstrukci románského kostelíku v Bedřichově Světcí, pomoc při povodních, podporu organizací působících v sociálním sektoru. K poslední akci patří vybudování Arboreta při 4. ZŠ v Mostě. Pro příznivce golfu může být zajímavá informace, že naši členové organizují pravidelnou Golf Tour. Mostecký klub má řadu partnerských klubů po Evropě, nejúžší vztahy jsou s německými kluby RC Freiberg

a RC Erlangen. Rovněž náš partnerský satelitní klub působí v Karlových Varech.

Já osobně jsem byl před 4 lety osloven klubem k členství z titulu toho, že se dlouhodobě věnuji mezinárodním výměnám mládeže. Nejprve jsem převzal v našem klubu funkci tzv. YEO (youth exchange officer), a podařilo se nám uskutečnit řadu výměn mládeže, kdy mezi studenty, jež strávili na Mostecku studijní pobyty od jednoho měsíce do jednoho roku, byli i účastníci ze vzdálených zemí – např. z Japonska i Brazílie. Naše studenty na oplátku vysíláme na různé campy po světě i na dlouhodobější stáže, minulý měsíc se nám vrátil student z ročního pobytu v Mexiku.

Rotary International i náš místní klub disponují obrovským intelektuálním potenciálem, který není

vždy optimálně mediálně využít, a právě toto je jedním z cílů mého ročního působení.

Ve stanovách Rotary je to, že každoročně dochází k výměnám vedení, proto došla zákonitě letos řada i na mne a převzal jsem od letošního července na 1 rok funkci prezidenta. K mým hlavním záměrům patří stabilizace členské základny, zvýšení povědomí o Rotary mezi veřejností, organizace dalších zajímavých expozé na našich schůzkách na hradě Hněvín, spolupráce s naší mládežnickou organizací Rotaract a pomoc sponzorskými granty místním neziskovým organizacím či jednotlivcům, zejména mosteckým skautům při rekonstrukci jejich sídla.

Ing. Milan Machovec
prezident ROTARY klub Most

Špičkový mezinárodní vědecký výzkum v oblasti nakládání s radioaktivními odpady

VÍCE NEŽ TŘETINA ELEKTŘINY V ČR POCHÁZÍ Z JADERNÝCH ELEKTRÁREN. PŘI JEJICH PROVOZU VZNIKÁ RADIOAKTIVNÍ ODPAD. ČESKO, STEJNĚ JAKO JINÉ JADERNÉ ZEMĚ, PROTO HLEDÁ OPTIMÁLNÍ ŘEŠENÍ, JAK SE O NĚJ BEZPEČNĚ POSTARAT.

Ročně v České republice vznikne necelých 100 tun radioaktivních odpadů, nejen v elektrárnách, ale například i v průmyslu, nemocnicích nebo ve výzkumných ústavech. Zhruba 90 % tvoří nízká a středněaktivní odpady, které jsou umístovány do tří stávajících přípovrchových úložišť provozovaných v ČR. Zbýlá desetina připadá na vysokoaktivní odpady, které je nutné izolovat od životního prostředí mnohem déle. Odborníci napříč zeměmi se shodují, že v současnosti neoptimálnějším řešením, jak vysokoaktivní odpady zabezpečit, je výstavba hlubinného úložiště (HÚ).

Hlubinné úložiště, jehož provoz se v současné době plánuje až po roce 2065, se projektuje pro zhruba 10 000 t vyhořelého paliva a další vysokoaktivní odpady. Může se to zdát mnoho, ale je potřeba si uvědomit, že toto množství je počítáno na 60 let provozu stávajících elektráren a provozu 3 nových bloků po dobu 60 let (což je v souladu se státní energetickou koncepcí)

Systematický proces přípravy hlubinného úložiště v ČR začal v roce 1989. Již v roce 1993 bylo navrženo řešení, založené na švédském multi-bariérovém bezpečnostním konceptu. Základní bariérou je korozivzdorný ukládací obalový soubor, další bariérou jsou nepropustné jílové materiály (bentonit) a třetí bariéru tvoří stabilní horninové prostředí cca 500 m pod povrchem země.

Vyhořelé jaderné palivo a vysokoaktivní odpady již v ČR existují. I kdybychom dnes odstavili všechny reaktory, nevyřešený problém s odpady zůstane. Posláním Správy úložišť radioaktivních odpadů (SÚRAO) je zajišťovat bezpečné ukládání radioaktivních odpadů, dosud vyprodukovaných i budoucích, v souladu s požadavky na jadernou bezpečnost a ochranu člověka i životního prostředí.

Výzkum a vývoj v oblasti nakládání s radioaktivními odpady je kontinuální proces. Snahou vědců je objem odpadů určených k trvalému uložení minimalizovat.

V rámci přípravy hlubinného úložiště vysokoaktivních odpadů a vyhořelého jaderného paliva

SÚRAO realizuje řadu výzkumných a demonstračních projektů. Jedním z nejvýznamnějších je např. Výzkumná podpora pro hodnocení bezpečnosti hlubinného úložiště. Cílem je získat informace o proveditelnosti úložiště a dlouhodobém chování úložného systému a okolního horninového masívu v různých podmínkách. Jedná se o podrobný výzkum jevů, procesů a událostí, které se mohou vyskytnout v úložišti po dobu tisíců let, je nezbytný pro porozumění jejich vlivu na bezpečnost úložiště. Jak z hlediska časového, tak i z hlediska komplexnosti jde o jeden z nejnáročnějších výzkumných úkolů SÚRAO, na kterém se však podílí více jak 200 odborníků z různých nejen českých vědeckých institucí.

Dalším významným domácím projektem je i výzkum a vývoj vlastního ukládacího obalového souboru. Pro získání dat o chování horninového prostředí a charakterizace horninového podloží v předpokládané hloubce úložiště slouží vědcům i podzemní výzkumné pracoviště (PVP) Bukov. Prostředí PVP Bukov představuje ideální příležitost pro studium chování, odolnosti a použitelnosti materiálových složek plánovaných pro použití v HÚ. SÚRAO se rovněž účastní řady mezinárodních výzkumných projektů.

Příklady některých mezinárodních projektů:

1

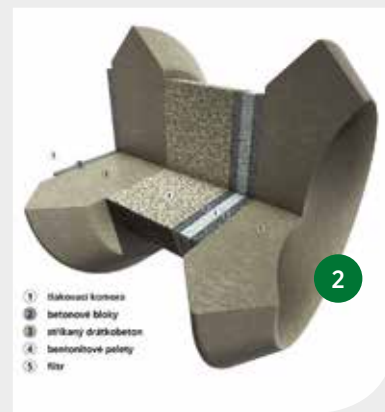
MATERIAL CORROSION TEST (MACOTE)

Ukládací kontejnery mají, vzhledem k materiálu, který je v nich uložen, zvýšené požadavky na životnost. Proto jsou zkoumány materiály vhodné k výrobě těchto kontejnerů, a to nejen v laboratorních podmínkách, ale také in-situ, tedy v podmínkách obdobných, jaké očekáváme v hlubinném úložišti.

2

DEMONSTRATION OF PLUGS AND SEALS (DOPAS)

Mezinárodní projekt DOPAS je zaměřen na konstrukční řešení zátek pro potřeby hlubinného úložiště radioaktivních odpadů. Na projektu spolufinancovaném Evropskou unií se podílí 14 organizací ze čtyř evropských zemí, další státy se spolupodílí na výzkumných pracích.

3

LARGE SCALE MONITORING (LASMO)

Projekt je zaměřen na multidisciplinární monitoring chování horninového masívu při jeho náhlém odlehčení. Monitorovací experiment je instalován v podzemní laboratoři Grimsel Test Site. Podílí se na něm instituce ze Švýcarska (NAGRA, University of Bern), Anglie (RWM) a České republiky (UGN, ÚSMH a ČGS).

4

LONG TERM DIFFUSION (LTD)

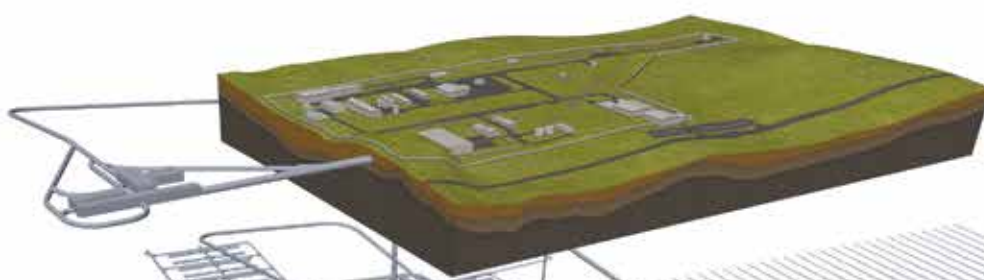
Difúze do neporušené horninové matrice je považována za jeden z nejdůležitějších procesů retardace radionuklidů v horninovém prostředí hlubinného úložiště v granitoidních horninách

5

MONITORING DEVELOPMENTS FOR SAFE REPOSITORY OPERATION AND STAGED CLOSURE (MODERN) 2020

Projekt Modern 2020 navazuje na výstupy projektu MoDeRn v 7. rámcovém programu, který probíhal v období 2009–2013. Tématikou je monitoring hlubinného úložiště v různých fázích provozu a po jeho uzavření.

SÚRAO

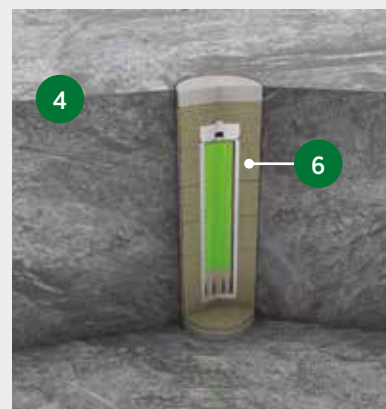
 SPRÁVA ÚLOŽIŠT
 RADIOAKTIVNÍCH
 ODPADŮ

5

6

FULL-SCALE ENGINEERED BARRIER EXPERIMENT IN CRYSTALLINE HOST ROCK (FEBEX)

Úkolem projektu FEBEX je testování inženýrských bariér pro hlubinné úložiště (zejména bentonitu typu FEBEX). Experiment byl umístěn do podzemní výzkumné laboratoře v Grimselu v roce 1997.

4

6

3

INOVAČNÍ FIRMA ÚSTECKÉHO KRAJE 2018

Inovativní firmy v regionu se utkají o prestižní ocenění

Ústecký kraj spolu s Inovačním centrem Ústeckého kraje vyhláší soutěž o nejinovativnější firmu regionu za rok 2018. Hodnotit se budou inovace výrobků, služeb a technologií v kategoriích malé a střední podniky a velké podniky. Soutěž, která se bude vyhlášovat každý rok, schválilo v pondělí 10. září zastupitelstvo kraje.

Do soutěže Inovační firma Ústeckého kraje se mohou hlásit malé a střední podniky se sídlem v Ústeckém kraji a velké podniky se sídlem či provozovnou v našem regionu. Odborná hodnotící komise bude posuzovat inovace jejich výrobků, služeb či technologií zrealizované za poslední tři roky; mělo by jít přitom o zcela nové, nebo výrazně zdokonalené výrobky, služby či technologie.

„Soutěží chceme především vyzdvihnout významné inovativní firmy v regionu, odměnit jejich inovační úsilí, ukázat úspěšné příklady a motivovat tak k inovacím i další podniky,“ řekl ředitel Inovačního centra Ústeckého kraje Tomáš Siviček.

„Prostřednictvím této soutěže mají firmy možnost prezentovat se v oblasti svých inovačních aktivit a zvýšit tak svoji prestiž i budovat pevnější vztahy se zákazníky. Věřím, že v našem regionu se najde řada podniků, které se mohou pochlubit svými inovacemi,“ řekl hejtman Ústeckého kraje Oldřich Bubeníček. *„Přesně s tímto cílem jsme kdysi inovační centrum v našem kraji zakládali, s cílem vyzdvihnout úspěšné firmy a pomoci jim v jejich dalším rozvoji. A díky tomu možná přimět další inovátory pustit se do něčeho nového,“* dodal náměstek hejtmána Stanislav Rybák.

Přihlášky do soutěže je možné podávat od 19. září do 31. října 2018 prostřednictvím elektronického formuláře zveřejněného na webu Ústeckého kraje a stránkách Inovačního centra Ústeckého kraje. Nejinovativnější firmy v obou kategoriích získají cenu v hodnotě 40 000 Kč, druhé v pořadí si odnesou cenu za 25 000 Kč a třetí pak za 15 000 Kč. Vítězové pak budou moci navíc ke svému logu užívat označení Inovační firma Ústeckého kraje.

Odborným partnerem soutěže je agentura CzechInvest a Krajská hospodářská komora Ústeckého kraje. Více o soutěži, úplná pravidla soutěže i registrační formulář najdete na www.icuk.cz.

O Inovačním centrem Ústeckého kraje (ICUK)

Inovační centrum Ústeckého kraje založily v listopadu 2015 společně Ústecký kraj, Univerzita Jana Evangelisty Purkyně a Krajská hospodářská komora Ústeckého kraje. Jeho cílem je podpora podnikání, inovací ve firmách a spolupráce výzkumných organizací a firemního sektoru. ICUK pořádá např. festival start-upů FestUp, nabízí inkubační a akcelerační programy na podporu podnikání, a spolu s Ústeckým krajem spravuje dotační program na podporu spolupráce firem a výzkumných organizací Inovační vouchery. Společně jsou rovněž vyhlášovatelem soutěže Inovační firma Ústeckého kraje.

Kontakt pro média: Ondřej Klein, klein@icuk.cz, 774 156 477

Jak dál na Severozápadě Čech?

KHK ÚK

Moravsko-Slezský, Ústecký a Karlovarský kraj je dlouhodobě problémovým územím České republiky. 5. 9. 2018 vláda schválila II. Akční plán v rámci programu Restart pro zlepšení sociální a ekonomické úrovně Moravsko-Slezského, Ústeckého a Karlovarského kraje. Ministryně Klára Dostálová hovoří o celkové částce 62 miliard korun, která by měla být vyčerpána postupně do roku 2030.

Strukturu financí tvoří prostředky, které jsou z velké součástí plánovaných investic, které by do regionů musely být zřejmě investovány bez ohledu na jejich špatnou kondici (např. sanace území po těžbě uhlí, revitalizace Krušných hor), další čerpání závisí dle ministryně hlavně na aktivitě subjektů v jednotlivých regionech, tedy na ochotě obcí, podniků a institucí poprat se s nabízenými projekty a s tím spojenou byrokratickou zátěží.

Zároveň vláda rozhodla o zrušení institutu vládního zmocněnce pro tyto kraje a řízení přenést do Prahy, která je osmým nejbohatším regionem Evropy s 182 % HDP/hlavu průměru EU 28, oproti 63 % v Ústeckém a Karlovarském kraji. Co do úrovně tohoto makroekonomického údaje jsou za námi v EU jen Rumunsko a Bulharsko. A nejhorší skutečností je pokračující trend neustálého zhoršování pozice ÚK a KVK oproti ostatním regionům ČR. A to ještě ekonomickou pozici regionu dnes stále ještě značně drží těžba uhlí a energetika, nad kterou visí Damoklův meč postupného útlumu. Oproti tomu se pokles HDP/obyvatele v Moravsko-Slezském kraji ve srovnání s průměrem ČR již zastavil.

Osobně bych doporučil do procesu restrukturalizace v budoucnu zapojit i daňovou preferenci postižených regionů tak, jako to je prováděno tradičně i v sousedních státech Německu a Rakousku. Jejich filozofie zakotvená v zákonných normách včetně ústavy, je postavena na logické úvaze, že daňové příjmy na obyvatele by v daném státě měly být stejné s případnou korekcí specifík jednotlivých oblastí a obcí. Tato regulace účinně zabraňuje zvětšování regionální divergence, kdy bohatší region bude ještě bohatším a chudší ještě chudším, tak jako to dlouhodobě vykazují oba kraje na severozápadě republiky.

V širším kontextu vytváří region Severozápad České republiky ostrov chudoby ve Střední Evropě zejména z pohledu úspěšného překonávání společenské změny v sousedním východním Německu a pozitivního vývoje v polském Slezsku. V průběhu druhé světové války nebylo tak úplně jasné, zda Sudety začleněné do Velkoněmecké říše na základě Mnichovské dohody s předběžným souhlasem prezidenta Beneše budou součástí budoucího poválečného českého státu. K prosazení obnovy Československa v původních hranicích podstatnou měrou přispěl londýnskou vládou přes negativní postoj domácího odboje zorganizovaný atentát na říšského protektora Heydricha, za který zaplatily životem stovky českých vlastenců a nevinných lidí, včetně žen a dětí. A tak si kladu otázku, jestli to není dehonestace těchto obětí, když se dnešní politické garnitury k problémům bývalých severozápadních Sudet stavějí mírně řečeno laxně. Je to ostuda českého státu a raději zaháním představu, jak by tento region vypadal dnes, kdyby zůstal po válce součástí Německa.

Na řízení procesu revitalizace se v budoucnu mají podílet i vedení strukturálně postižených krajů. Budoucnost ukáže, zda toto rozhodnutí o změně řízení procesu zastavení úpadku regionu přinese potřebnou změnu trendu. Měl jsem v letošním roce možnost o problematice našeho regionu mluvit s vedením pěti ministerstev, včetně kanceláře prezidenta republiky. Až na výjimky jsem necítil přílišné porozumění pro problematiku rodného kraje a spíše motto diskuse se odehrávalo na bázi "syty hladovému nevěří".

Ing. Jiří Aster
předseda Krajské hospodářské komory
Ústeckého kraje

PB SLUŽBY

Hledá šikovného a spolehlivého kolegu

ELEKTRIKÁŘ SILNOPROUD SLABOPROUD

CO BYSTE MĚLI UMĚT:

- vyučen v oboru silnoproud/slaboproud
- praxi minimálně 3 roky v oboru
- řidičský průkaz skupiny B
- očekáváme týmovost a spolehlivost

CO VÁM NABÍZÍME:

- práci v přátelském až rodinném prostředí
- možnost zvýšení kvalifikace
- práce s kvalitními nástroji a zařízeními
- roční odměna a vánoční bonus

V případě zájmu zašlete
životopis na: info@pbsluzby.cz
www.pbsluzby.cz/kariera/

Jiří Ježek

paralympijský vítěz
a mistr světa v cyklistice,
patron aplikace **EPP** -
Pomáhej Pohybem

Trénink občas bolí, ale nedělám to jen pro sebe

S mobilní aplikací **EPP od Nadace ČEZ pomáháte pohybem.**

Ať už s telefonem běháte, jezdíte na kole nebo chodíte na procházky, každá aktivita znamená body pro vámi vybraný projekt, který Nadace ČEZ finančně podpoří.

Stáhněte si aplikaci **EPP zdarma do svého telefonu.**

www.pomahejpohybem.cz

NADACE ČEZ

SKUPINA ČEZ

Ornitolog Beran: Skupina ČEZ je průkopníkem ochrany sokola stěhovavého v průmyslových lokalitách

Severní a střední Čechy – Sokolím párům se letos na výškových stavbách Skupiny ČEZ, respektive elektrárenských komínech a jedné chladicí věži, velmi zadařilo. Na severu Čech se vylíhlo celkem 10 mláďat ohroženého sokola stěhovavého a další 4 ve středních Čechách. Od roku 2011, kdy byla na ochozu chladicí věže Elektrárny Tušimice umístěna vůbec první hliníková sokolí budka v České republice, se tak vylíhlo 66 mláďat.

„Jediné, co sokolí páry a poté junioři vždy potřebují, je klid. Proto na počátku hnízdění vedení všech elektráren pokaždé požádám, aby případné současné aktivity spojené nějakým způsobem s údržbou komína či lezeckým cvičením tamních profesionálních hasičů, byly až do definitivního opuštění budek odloženy, aby sokolí rodinky nebyly ničím rušeny,“ říká ornitolog Václav Beran, jinak také zoolog a kurátor sbírky Muzea města Ústí nad Labem a výzkumný pracovník ALKA Wildlife, o. p. s. Prakticky všechna mláďata se mu letos vůbec poprvé podařilo také okroužkovat. Výjimkou jsou pouze dvě tušimická, neboť budka je umístěna vně ochozu chladicí věže, takže k ní je komplikovaný přístup. V současné době jsou již sokolí budky opět opuštěné, jejich nájemníci by se do nich měli vrátit až zjara příštího roku.

Klid pro sokolí zahnízdění je přitom pro ředitele elektráren samozřejmostí. „Byli jsme první, kdo instalaci budky ornitologům z ALKA Wildlife v roce 2011 umožnil. Tím bylo odstartováno jejich umísťování i v dalších lokalitách ČEZ. V Tušimicích je ovšem budka na chladicí věži, neboť komín byl v rámci komplexní obnovy elektrárny zbourán. Právě při demontážních pracích na komíně byla v roce 2010 na jednom z ochozů objevena v klubku kabelů tři sokolí vejce. Okamžitě jsme tehdy zastavili veškeré aktivity. Podle zákona o ochraně přírody a krajiny je totiž u zvláště chráněných živočichů zakázáno škodlivě zasahovat do jejich přirozeného vývoje a rušit je. Spojili jsme se pochopitelně i s odborníky přes životní prostředí. Ornitolog Václav Beran pak bohužel zjistil, že vejce byla dlouho opuštěná a hlavně neoplozena. Nicméně tím ovšem byl potvrzen výskyt sokola stěhovavého u nás. Následující rok sokolí pár již v budce vyvedl tři mladé. Od té doby má

u nás trvalé domovské právo a my jej ctíme,“ zavzpomínal si Otakar Tuček, ředitel elektráren Tušimice a Prunéřov.

Stejný přístup k ohroženému opeřenému predátoru mají pochopitelně i v dalších elektrárnách Skupiny ČEZ. „Rádi vždy vyhovíme ornitologům z ALKA Wildlife, zvláště když se před tím snažil sokolí pár hnízdit na skále v sousedství teplárny. I u nás má potřebné podmínky k vyvedení mladých. My se pochopitelně snažíme ho při tom nerušit,“ říká Miroslav Krpec, ředitel Elektrárny Mělník a Teplárny Trmice, na jejímž komíně byla sokolí budka umístěna v roce 2014. Na podzim roku 2015 pak přibyla budka i na ochozech komínů v elektrárnách Mělník a Ledvice. Svou budku má i Elektrárna Počeradý. „Je to pro nás každoroční záležitost, že v době zahnízdění utlumujeme veškeré aktivity, které se nějakým způsobem týkají komínu. Zahnízdění nám navíc přináší i chvíle napětí, když s kolegy tipujeme, zda bylo úspěšné a kolik mláďat se sokolímu páru podaří ve finále vyvést,“ usmívá se Jiří Kulhánek, ředitel Elektrárny Počeradý. Jeho protějšek z Elektrárny Ledvice Jiří Šinágl se navíc pochlubil tím, že vloni vůbec první okroužkovaný sokolí junior v rámci Skupiny ČEZ má domovské právo právě na ochozu jejich komína a jmenuje se Ledvík. Toto jméno mu vybrali v anketě sami zaměstnanci elektrárny a je zaneseno v registraci ALKA Wildlife.

V letech 2011 až 2017 se podařilo ve všech elektrárenských lokalitách Skupiny ČEZ vyvést sokolím párům celkem 52 mláďat, Letos k nim přibýlo 14 dalších. Podle ornitologa tak ČEZ bezesporu patří mezi průkopníky ochrany sokola stěhovavého v průmyslových lokalitách. Teprve poté následovaly instalace dalších budek na jiných průmyslových stavbách v republice a probíhají dodnes.

Budky jsou na severu Čech na komínech v elektrárnách Prunéřov, Počeradý, Ledvice a Teplárny Trmice. Elektrárna Tušimice po modernizaci komín sice již nemá, ale sokolí pár si oblíbil jednu z tamních chladicích věží. Ve středních Čechách mají svou sokolí budku Elektrárna Mělník a letos nově areál společnosti Energotrans, a. s., v Třeboradicích. Rovněž obě jaderné elektrárny jsou osazeny sokolímí budkami. Tam ovšem sokolí páry zatím nezavítaly, takže si je za svůj domov zatím zabraly poštolky. Podobně je tomu i v elektrárnách Dětmorovice a Poříčí. „Nicméně i poštolek ubývá, takže dokud je sokoli z budek nevypudí, ať si je k zahnízdění klidně užívají,“ uzavírá ornitolog Beran.

Ota Schnepf,
mluvčí Skupiny ČEZ
pro severní a střední Čechy

Okroužkovaná čtyřka z Elektrárny Mělník.

Společenská odpovědnost a rozvoj měst a obcí

Pro veřejnost je pojem společenská odpovědnost stále ne zcela jasným pojmem a neví k čemu jí může sloužit. Společenská odpovědnost je spojena s životním prostředím, s ekonomickým hlediskem a také s hlediskem společenským. Pokud chce být jakákoliv organizace úspěšná, měla by dbát na společenskou odpovědnost a zaměřit se tyto uvedené oblasti. Pro společenskou odpovědnost neexistují žádné zákony a je spíše na ní samotné, aby se odpovědně chovala v zájmu dosažení lepších výsledků. U komerčních organizací si společenskou odpovědnost umíme jistě představit lépe, ale týká se to beze sporu i samosprávy, tedy měst a obcí. Zejména ty jsou spoluodpovědné za stav a rozvoj nejen svůj, ale celé společnosti. Obce by měly vyvíjet své aktivity nejen v souladu se zákony, které pro ně platí, ale nad jejich rámec hledat možnosti, jak udělat život svých obyvatel lepší a příjemnější a umožnit jim, aby se mohli na rozvoji svého města či obce také aktivně podílet. Pokud se zaměříme na náš region, jistě najdeme hned několik oblastí, u kterých si nejsme zcela jisti, zda je princip společenské odpovědnosti uplatňován.

Jedním z problémů našeho regionu je nedostatek území připravených pro jakoukoliv bytovou výstavbu. Územní plány buď s rozvojem měst a obcí nepočítají, nebo města pro obce nemají potřebu tyto rozvojové lokality připravovat. Logicky v regionu chybí některé profese, jako například lékaři, učitelé, případně odborníci v dalších odvětvích jako je stavebnictví. Tito lidé nemají zájem přežívat v panelových domech, ale chtějí žít v prostředí odpovídajícím jejich potřebám. Nejen, že nemají možnost postavit dům v lokalitě, která je k tomuto účelu připravena, ale není ani žádný jiný ekonomický stimul k tomu, aby se chtěli do regionu přistěhovat. Mladí lidé, kteří v regionu vyrůstali, nemají potřebu se do něj vracet, a to mimo jiné i z těchto důvodů.

Extrémním případem je město Litvínov, kde za posledních dvacet pět let nebyla městem připravena jediná lokalita pro jakýkoli typ bytové výstavby. Důsledkem toho je trvalý úbytek obyvatel. Současný počet obyvatel je pak za poslední čtvrtletí historicky nejnižší.

Zcela bezpochyby se s principy společenské odpovědnosti neslučuje ani nezodpovědné nakládání se stávajícím bytovým fondem. Většina bytových domů byla prodána spekulantům, kteří náš region zatížili ještě většími sociálními problémy, než jaké tu do té doby byly. Do některých lokalit byli sestěhováni nepřizpůsobiví občané z celé republiky. Přistěhovali se sem lidé z regionů, kde ceny bytů výrazně převyšují cenu bytů v našem regionu a na jejich prodeji po vystěhování těchto obyvatel lze vydělat mnohonásobně víc. Dochází k totální devastaci částí měst, odkud je původní obyvatelstvo nuceno se stěhovat jinam. Ne vždy je to do stejného města či regionu, mnohdy lidé tento region opouštějí. Ceny bytů v těchto lokalitách klesají a dostávají se až na desetinu ceny v jiných regionech, někde je rozdíl ještě větší, případně jsou neprodejně.

S předchozími problémy souvisí i náklady na bydlení. Ty jsou v našem regionu neúměrně vysoké a rozhodně neodpovídají výši příjmů obyvatelstva. Zástupci měst, kteří zasedají v orgánech dodavatelů služeb a energií, nehájí dostatečně zájmy svých občanů, ale nechají tyto obchodní společnosti, aby vydělávali na úkor rozvoje regionu. Příkladem je pak cena vodného a stočného, která je nejvyšší v ČR, a to přestože je náš region na zdroje vody mimořádně bohatý.

V neposlední řadě se náš region potýká s nedostatkem pracovních příležitostí a zároveň s nedostatkem kvalifikovaných pracovníků. V důsledku absence rozvojových zón ve městech a obcích, nepřichází do regionu nové obchodní či malé výrobní kapacity, které by mohly zajistit práci běžným profesím, a také zajistit práci stávajícím firmám. S tím pak souvisí zvýšení kupní síly obyvatel a rozvoj obchodu. Stavění nových a nových supermarketů, které zejí prázdnotou a postupně se zavírají, nelze považovat za rozvoj obchodu. Ani velké rozvojové zóny v regionu tento problém nevyřeší. Obyvatelé mají problém sehnat kvalitního řemeslníka, ti všichni postupně vymizeli.

S pracovními příležitostmi přímo souvisí školství, zejména pak školství učňovské. Řemeslo jako by se stalo něčím, o co nikdo nestojí, a tak bylo učňovské školství téměř zničeno. Nikdo neřeší tento nedostatek, který nám může v budoucnu způsobit velké potíže. Již dnes se například stavebnictví potýká se značným nedostatkem kvalifikovaných a zkušených řemeslníků. Firmy jsou nuceny najímat nekvalifikované síly nebo omezují svoji činnost.

Také doprava v regionu je neúměrně drahá. Například mezi Litvínovem a Mostem jezdí tramvaj, která výrazně převyšuje provozní náklady autobusů či trolejbusů. Z jakési nesmyslné nostalgie

je tato doprava zachovávána, ačkoli její význam po privatizaci Chemických závodů v Záluží zcela vymizel. Do chemického závodu nejen že jezdí významně méně lidí, ale valná většina zaměstnanců využívá osobní dopravu, protože je pohodlnější, pružnější a také levnější než tramvaj. Ta pak přepravuje během dne tolik pasažérů, že jejich přepravu by kvalitněji a operativněji zajistily autobusy, případně trolejbusy. Kromě toho tramvajová trať brání rozvoji dopravy, ale také blokuje některé vhodné lokality pro výstavbu nového bydlení, a to především v již zmíněném Litvínově.

Dalším důvodem, proč politici lpí na zachování tramvaje, je zřejmě existence jejich placených míst v orgánech Dopravního podniku.

Na výše uvedených příkladech je demonstrováno, jak společenská odpovědnost, či neodpovědnost politiků ovlivnila rozvoj, v našem případě spíše stagnaci, našeho regionu. Některé změny a jevy, které zde nastaly, jsou do budoucna nevratné. Ale stále je ještě dostatek možností vrátit do regionu zodpovědným přístupem normální život a dále ho rozvíjet. Je na co navazovat. Náš region i přesto, že se k němu předchozí generace nechovaly zrovna mateřsky, je zajímavý a krásný a má co nabídnout.

Ing. Ludvík Šavel
jednatel a ředitel společnosti
ARTECH spol. s r.o.

Generace odpovědnosti nebo vypočítavosti?

Od změny společenských poměrů v roce 1989 uplyne brzy 30 let. 30 let očekávaných změn, nových přístupů, pravdy, lásky a marnosti. Mají ti, pro které tato změna nastala, dostatek možností k rozhodujícím změnám ve svém přístupu k životu a společnosti? Toť hamletovská otázka – moci či nemoci? Jeden citát říká, že „lidé považují za dobré to, co byli naučeni za dobré považovat během své výchovy v rodině a v dané kultuře společnosti“. Tady se naskytá otázka, zda je současná rodina schopna dát svým dětem jen to dobré, je-li schopna jít vzorem ve výchově, přístupu ke společnosti, k lidem a k práci. Z pedagogického hlediska lze tvrdit, že prvotní společenská odpovědnost mladého člověka je zcela ovlivněna rodinou, postojí jednotlivých členů rodiny, ale hlavně chováním a postoji těch hlavních postav v rodině, rodičů. **Mladá generace přebírá vzory jednání svých rodinných příslušníků a uplatňuje je v dalším životě – bohužel, i ty negativní.**

A tady se na chvíli zastavme. Co je to vzor? Vzor je předloha, kterou se jiní snaží napodobit. Lidé často přejímají nejen vzhled, ale i chování, způsob vyjadřování, názory a v některých případech i způsob myšlení. Tyto vzory pak napodobují a promítají ve svých vlastních životech. Pro společnost jsou dobré především ty kladné, ale společnost se musí vypořádávat i s těmi zápornými.

Postupme k povinné školní docházce – ZŠ. Po dobu devíti let je to učitel, kdo přebírá úlohu vzoru. Učitel předává žákovi nejen znalosti, ale částečně i své názory nebo postoje ke společnosti, byť i neúmyslně. Říká se, že žák je obrazem svého učitele, jelikož žák je formován tím, co mu učitel sdělí. Učitel se stává druhým nejvlivnějším vzorem mladého člověka, resp. dítěte. Během dospívání se pomalu vytrácí vliv původních vzorů.

Dalším krokem k vytváření osobnosti a společenské odpovědnosti je střední škola. V té době se mladý člověk dostává pod vliv nových „idolů“, jako jsou známé celebrity, sportovci, umělci či jiné mediálně známé osobnosti. O to těžší je pro učitele střední školy, najít si místo mezi těmito „společenskými idoly“. A protože už začíná mladý člověk uvažovat sám, formuje si vlastní názory a poznává – vytváří si nové vzory. V období puberty si pak tento mladý člověk může najít vzor i v nesprávných lidech. Je to krizové období, kdy se ne vždy podaří nastavit vzorce chování, nutné pro odborný rozvoj osobnosti mladého člověka.

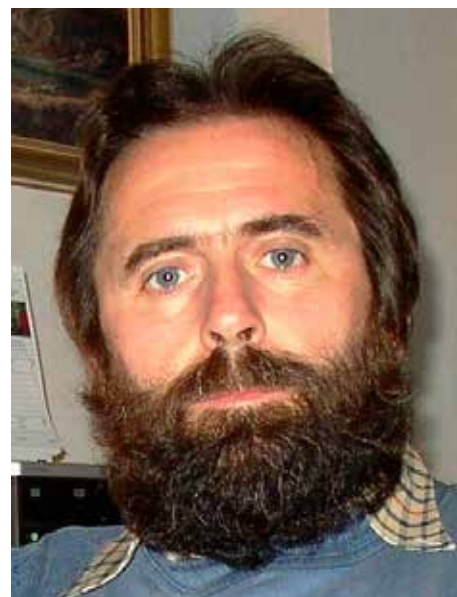
Zmíňme důležité činnosti a potřebné vzory při odborném vzdělávání a v přístupech k pracovní činnosti. Nejdůležitější fyzickou činností při odborném vzdělávání, je manuální zručnost podložená

fyzickou dostatečností. **Vzory, které vstupují do života „manuálního poznávání“ jsou, bohužel, málokdy rodiče.** Zde je jasný rozdíl mezi vesnicí a městem. Vesnické děti mají své vzory v otci i matce, kteří jsou nuceni se starat o svoje bydlo, rodinný dům či hospodářství, těch je ovšem velmi málo. Převažují žáci městského typu a zde je o rodinné vzory nouze. Prvním vzorem ve světě manuálních dovedností je často až učitel odborného výcviku. Ale ani ten není zárukou zdárného vývoje manuálních dovedností mladého člověka. Někteří z žáků vidí poprvé v životě nůžky na plech či nýtovací kleště. Vložení kladiva do jejich rukou může být vysoce rizikové. A z těchto typů musí škola během tří let vytvořit schopného řemeslníka. Zde obrovsky záleží na osobním přístupu žáka k výuce. Tady právě nastupuje výše zmíněná odpovědnost k výkonu řemesel a práci vůbec.

Zajímavou zkušeností je návrat děvčat do řemeslných oborů. Především jejich osobní přístup k výuce. Větší snaha o zvládnutí pracovních postupů je evidentní a procentuálně se lze vyjádřit o poměru 120% : 100% v neprospěch chlapců. Přesvědčili jsme se o tom při soutěžích ve svařování, kdy naše jediná děvčata v odborném výcviku skončila na předních pozicích a porazila i mnoho kvalitních soupeřů ze středních škol celé ČR.

Vraťme se ke zvládnutí manuální zručnosti v odborném vzdělávání. Poměrná část žáků se po prvním roce vzdělávání dostává do soukromých firem a společností. Tento systém vzdělávání byl již využíván mnoha školami před rokem 1989. Pro žáky jde o přebírání odborných zkušeností v daném výrobním programu firmy, ale také o přebírání filosofie firmy. Ne všichni žáci tento náročný přechod vydrží a poměrná část žáků se nám vrací zpět. Firmy, které odborně vedou žáky v II. a III. ročníku mají i tyto žáky většinou vážný zájem. To je pro naši školu potvrzením, že žáci mají vysokou společenskou odpovědnost k výkonu řemesla a práci vůbec.

V minulosti jsme měli sofistikovaně vypracovanou spolupráci s jednou nejménovanou firmou. Žáci byli pod jejich smlouvou již od prvního ročníku. Firma žáky vybavila pracovními oděvy s názvem firmy a skutečnost, že žáci k „někomu patřili“, pro „někoho se učili“ a zdálky bylo vidět, pro koho, je umravňovala v jejich postojích a jednání a dá se říci, že byli bezproblémoví. Do tohoto systému byli zapojeni i jejich zákonní zástupci, kteří nakonec signovali smlouvu, kterou uzavřeli se školou a firmou. V tomto

okamžiku jsme si připomněli „učňovské smlouvy“, které byly před rokem 1989 běžné a motivační. Bohužel, tato spolupráce trvala jen do toho okamžiku, kdy ředitele, který vzešel „od ponku“, vystřídá ředitel „ekonom“.

Hodnotit společenskou odpovědnost mladé generace k výkonu řemesel a práci vůbec z pohledu pedagogů střední školy, působících nepřetržitě od roku 1989 ve středním odborném školství, je poměrně složité. **Víme, z vlastní zkušenosti, že tyto vlastnosti v dětech jsou, ale je potřeba to v nich „vzbudit“ a to se ne vždy daří.** To je nelehký úkol pro učitele středních odborných škol, především pro učitele praktického vyučování. Není to jen mentorování a předávání praktických dovedností stran učitelů a často to nemá nic společného s IQ, předchozím vzděláváním či sociálním prostředím.

Co však velmi ovlivňuje kvalitu i kvantitu je výše zmíněný nedostatek vzorů, nedostatek tržních příležitostí, a především sporné ekonomické a právní podmínky škol, které mají za úkol společenskou odpovědnost k výkonu řemesel a k práci této mladé generaci vštěpovat. Problémem je i motivace po absolvování školy. Pracovní nabídky pro řemeslné obory s platy pohybujícími se od 12 500 Kč do 15 000 Kč v dnešní době skutečně nemohou nikoho motivovat. Kvalitu našich řemeslníků zřejmě hodně dlouho neuvídíme na českém pracovním trhu, ale potkávat je budeme v zahraničních firmách.

Bc. Pavel Barták
zástupce ředitele
pro praktické vyučování SŠT Most

Téma „TEMA“ podle Jochmana

Povinnosti a odpovědnost členů volených orgánů patří k obecné společenské odpovědnosti.

Označení podnikatel se v médiích v určité době téměř výhradně používalo jako hanlivý výraz pro různé podvodníky a zbohatlíky, kteří ke svému majetku přišli jako kmoři politických stran. Tento pojem zákon téměř nezná a velmi důsledně rozděluje majitele podílů a akcií v obchodních společnostech (spol. s r.o. a a.s.) od jejich statutárních zástupců a členů volených orgánů.

RNDr. Jaroslav Jochman

Morálka a etika v podnikání má čím dál větší význam, protože dříve nebo později každý pozná, kdo je odborník v oboru a kdo si jen na odborníka hraje. Podvody a podrazy se dlouhodobě nevyplácí a zákazníci se poctivých a spolehlivých firem drží natolik, že tyto firmy již nestíhají vyhovět všem zájemcům o spolupráci. Tato skutečnost mimo jiné souvisí s tím, že se výrazně zvýšily povinnosti a odpovědnost statutárních zástupců obchodních společností a členů volených orgánů.

Od 1. 1. 2014 se výrazně změnila povinnosti a odpovědnost nejen členů orgánů obchodních korporací, ale i vykonavatelů veřejných funkcí v územních samosprávných jednotkách jako jsou obce a kraje. Mnoho podnikatelů a politiků si neuvědomuje rozsah svých povinností, takže si ani nepřipouští svoji odpovědnost zejména vůči věřitelům a osobám, jejichž práva mohou poškodit. Základní povinnosti členů volených orgánů je **péče řádného hospodáře. Tato povinnost**

je neurčitým právním pojmem, který je posuzován vždy až v konkrétním případě a dokazovací povinnost má žalovaný volený orgán (jednatelé, členové představenstev a dozorčích rad, zastupitelé atd.).

Podle ustanovení § 6 odst. 1 nového občanského zákoníku (zákon č. 89/2012 Sb) platí teze, že každý je povinen jednat v právním styku poctivě, tj. tak, že svým jednáním nepoškozuje jiné osoby.

Na základě ustanovení § 159 odst. 1 Obč.z. je každý, kdo přijme funkci člena voleného orgánu, povinen vykonávat tuto funkci s nezbytnou loajalitou, s potřebnými znalostmi a s pečlivostí. Zákon zde rovnou také navrhuje k tomu, aby kdokoliv, kdo péče řádného hospodáře schopen není, ačkoliv to musel zjistit už v okamžiku přijetí funkce nebo i kdykoliv později během jejího výkonu, vyvodil z toho pro sebe důsledky. **Pokud tak člen voleného orgánu neučiní, předpokládá se (neprokáže-li se opak), že jedná**

nedbale, čímž se automaticky vystavuje s tím spojené odpovědnosti.

Hlavní vymezení a pojednání o péči řádného hospodáře se nachází v zákoně o obchodních korporacích. Podle § 51 odst. 1 jedná s péčí řádného hospodáře ten, kdo jedná pečlivě a s potřebnými znalostmi a zároveň při podnikatelském rozhodování, v němž mohl v dobré víře rozumně předpokládat, že jedná informovaně a v obhajitelném zájmu obchodní korporace.

Instituce péče řádného hospodáře se užívá jenom v případech, kdy dochází k podnikatelskému rozhodování, **ale je obtížné rozlišit, co je a co není podnikatelské rozhodování**, záležitost tak bude většinou na konkrétní situaci.

Podle důvodové zprávy k ZOK je péče řádného hospodáře postavena na koncepci, podle níž jedná-li a rozhoduje-li někdo náležitě, informovaně a v zájmu společnosti, nemůže nést veškerá rizika, která mohou v rámci podnikání nastat.

Způsobí-li tudíž jednáající osoba, jež byla povinna jednat s péčí řádného hospodáře, korporaci, jejíhož orgánu je členem, jakoukoliv újmu či jiný negativní následek, neměla by za to být žádným způsobem postihována, pokud v daném případě skutečně s péčí řádného hospodáře jednala.

Právní kvalita jednání v souladu se zákonnými požadavky na péči řádného hospodáře je tak pro jednáající osobu v takovém případě jediným rozhodujícím kritériem.

Dle § 52 odst. 1 ZOK se navíc jednání s péčí řádného hospodáře má vždy posuzovat s přihlédnutím k péči, jakou by v obdobné situaci vynaložila jiná rozumně pečlivá osoba, pokud by byla v obdobném postavení.

Členům statutárního orgánu kapitálové společnosti zákon o obchodních korporacích dle ustanovení § 51 odst. 2 umožňuje částečně přenášet rozhodování o obchodním vedení na nejvyšší orgán obchodní korporace – kapitálové společnosti, tedy na valnou hromadu, a to tím, že valnou hromadu požádá o udělení pokynu týkajícího se obchodního vedení.

Factum est factum CO SE STALO, TO SE STALO

Vážení čtenáři, pojmy jako etika, loajalita, a především společenská zodpovědnost, jsou již po léta součástí firemního prostředí i v našich končinách. Jejich výklad je ale různorodý a nyní, více než kdy jindy, jsou spíše nadužívány ve formě obecných klišé, aniž by nabývaly konkrétní podobu. Nabízí se otázka, zda nehrozí, že se historie bude v jistém smyslu opakovat. Kulisy jsou, pravda, jiné, ale zisk je i dnes „zlatým teletem“, před kterým se sklání mnozí. Monopolizace zisku ostatně byla jednou z příčin pádu cechovního systému, který v kontinentální Evropě odstartovala Velká francouzská revoluce. V konečném důsledku totiž cechovní organizace potlačovaly inovace ve výrobě a nepřímo způsobovaly stagnaci kvality výrobků. Moderní ekonomové se navíc shodují v názoru, že cechy byly založeny výlučně na tzv. dobývání renty (rent-seeking), což je ekonomický model, který jednostranně v obchodních vztazích zvýhodňuje toho, kdo vynaloží větší prostředky na její získání. Vzhledem k již zmíněnému monopolnímu postavení jej nebylo možné překonat jiným způsobem než úplnou likvidací cechů. V Rakousku – Uhersku byly cechy zrušeny o pár desítek let později (1859) než ve Francii, přestože rozvoj průmyslu a sdružování jeho představitelů

zaznamenáváme už dlouho předtím, mimo jiné i díky dřívějšímu zrušení povinného členství živnostníků v ceších z roku 1754. Pro muzejníky je zvláště významný rok 1833, kdy v Praze vznikla *Jednota pro povzbuzení průmyslu v Čechách*, jejíž součástí se stal i muzejní kabinet s odbornou knihovnou. Dá se říci, že jedním z jejich dnešních nástupců je Národní technické muzeum. Po rozpadu cechovní organizace se začala konstituovat zcela nová sdružení podnikatelů a živnostníků. Ta brzy nabyla pevnou hierarchii a vydobyla si vysokou společenskou pozici. Movití a vlivní podnikatelé začali pocívat zpočátku nedefinovatelný dluh vůči společnosti, která je nechala vyrůst. Tak, jako středověká a novověká šlechta po vzoru panovníků dbala na ochranu vdov a sirotků, tak také oni nejprve nacházeli uspokojení v humanitární činnosti. S postupujícím časem se rozměr této společenské zodpovědnosti změnil. Přerušil rámec pomoci a podpory směrem k filantropii, ochraně životního prostředí i kulturních tradic, šetření přírodních zdrojů anebo „férovému obchodu“ (Fair Trade) apod. Dnes se společenské odpovědnosti firem (Corporate Social Responsibility) věnuje celá řada studií, podporovaných nejen národními vládami, ale i Evropskou unií. Její úroveň je však přímo závislá

na stavu společnosti – ani sebelepší studie ji sama o sobě neposune. Ve společnosti bez stabilních mravních hodnot, bez pokory, konzumní, plýtvající, sobecké a bezohledné prakticky nemá naději se kultivovat. Naopak ve společnosti zdravé, ohleduplné a skromné mohou být perspektivy rozvoje firemní odpovědnosti téměř neomezené.

S přáním všeho dobrého
Mgr. Michal Soukup
ředitel Oblastního muzea v Mostě

I v takovém případě je však člen statutárního orgánu povinen jednat plně v souladu se zásadou péče řádného hospodáře – formulace jeho žádosti o udělení pokynu týkajícího se obchodního vedení a následně (ne)uposlechnutí valnou hromadou uděleného pokynu tak této povinnosti musí odpovídat. **Je proto otázkou, jaký smysl vůbec zmíněné ustanovení má, když se člen statutárního orgánu ani v takovémto případě povinnosti jednat s péčí řádného hospodáře (a tím ani odpovědnosti za způsobenou újmu) nezbaví.** K čemu slouží institut péče řádného hospodáře? **Tento vyloženě právní fenomén slouží ve své podstatě k náhradě způsobené újmy nebo případně povinnosti vrátit získaný prospěch.** Obecně platí pravidlo, že osoba, která povinnost péče řádného hospodáře poruší, je povinna obchodní korporaci vydat prospěch, který v souvislosti s takovým svým jednáním získala. Náhrada takto nabytého prospěchu má přitom být učiněna v penězích, jestliže není možné vydání prospěchu nepeněžního. Novinkou v nové právní úpravě je možnost obchodní korporace dle § 53 odst. 3 ZOK uzavřít s osobou, která povinnost jednat s péčí řádného hospodáře poruší, smlouvu o vypořádání

vzniklé újmy, ve které se sjedná způsob a výše její náhrady. Díky tomu pak postačí požadovat splnění uzavřené smlouvy a není nutné žalovat povinnou osobu k náhradě vzniklé újmy a prokazovat v rámci toho splnění všech předpokladů nutných ke vzniku povinnosti újmu uhradit. Zákon však k účinnosti takovéto smlouvy vyžaduje její schválení alespoň dvěma třetinami všech akcionářů, resp. společníků. Pochopitelně také ze zákona platí, že není možné jakkoliv omezit odpovědnost člena orgánu obchodní korporace vůči třetím osobám, což je pravidlo, které jde ruku v ruce s povinností jednat vždy s péčí řádného hospodáře. Kdykoliv dojde k soudnímu řízení, ve kterém se má posuzovat, zda člen orgánu obchodní korporace jednal s péčí řádného hospodáře, musí tento člen sám před soudem nést důkazní břemeno s tím spojené, § 52 odst. 2 ZOK, leda by soud rozhodl, že to po něm není možné spravedlivě požadovat. **Pokud Vám to připadá trochu nejasné a nerosrozumitelné, tak nejste sami, a i někteří odborníci reagují na konkrétní dotaz odpovídají, že bude záležet ne argumentech žalující a žalované strany, a hlavně na osobě soudce, kterému bude případ přidělen.**

Doporučení a závěr:

Důležitá rozhodnutí dělejme vždy písemně a prokazatelně s vědomím ostatních volených orgánů nebo valné hromady. Mějme doklady, že jsme svá rozhodnutí konzultovali s odborníkem v daném oboru, na základě analýz, odborných rešerší nebo právních rozborů.

Dokažme a doložme si, že jsme přijali funkci voleného orgánu po důkladném prostudování minimálně těchto zákonů a že průběžně sledujeme jejich aktualizované verze a judikáty ke konkrétním případům.

Nový občanský zákoník č.89/2012 Sb.
Zákon o obchodních korporacích č.90/2012 Sb.
Zákon o veřejných rejstřících č.304/2013 Sb.
Zákoník práce č.262/206 Sb.
Insolvenční zákon č.182/2006 Sb.
Zákon o účetnictví č.563/1991 Sb.
251/2005 Sb. Zákon o inspekci práce

RNDr. Jaroslav Jochman

Ctihodný obchodník

– zastaralý pojem či aktuální pojem pro top podnikatele?

Poctivý obchodník je dnes aktuálnější pojem více než kdy jindy. Má dlouhou, historickou tradici vycházející, kromě jiného, ze středověké Itálie a hanzy.

Dodnes spatřujeme v poctivém obchodníkovi především takové vlastnosti, jako jsou integrita, poctivost, píle, slušnost, respekt, dodržování práva, loajalita, dlouhodobé předvídání a spolehlivost. Právě tyto vlastnosti vytvářejí základ důvěryhodných obchodních vztahů a zpečetují jejich dobrou kvalitu. Poctivé obchodní jednání tedy vůbec není protikladem trvalého obchodního úspěchu, je naopak spíše jeho předpokladem.

ODPOVĚDNÍ PODNIKATELÉ A ODPOVĚDNÉ PODNIKATELKY – POCTIVÍ OBCHODNÍCI DNEŠKA

Překlad snad toho tak trochu staromódně znějícího pojmu poctivý obchodník by v současné době měl nejspíše znít „zodpovědný podnikatel či zodpovědná podnikatelka“. To oni nesou zodpovědnost za své vlastní obchodní jednání a vyhodnocují (dlouhodobé) dopady svých rozhodnutí. Přitom dodržují jasné zásady a přispívají k udržitelnému rozvoji.

Toto individuální obchodní jednání je ale jen jedna strana mince. Stále důležitější je současně profesionálně integrovat zodpovědné podnikatelské manažerské obchodní jednání s manažerským porozuměním v každodenním pracovním procesu a po celou dobu trvání podniku.

Zatímco dříve bylo pro tradičního poctivého obchodníka jeho zodpovědné chování s obchodním jednáním bezprostředně spojeno, je dnes třeba vzít na vědomí komplexní struktury, ve kterých musí být zakotveno zodpovědné obchodní jednání v podnikatelských a strategických procesech.

„CSR se orientuje na koncepci udržitelnosti a využívá ji k podnikatelskému jednání. Obsahuje tři známé pilíře: hospodářskou udržitelnost, sociální udržitelnost a ekologickou udržitelnost.“

CORPORATE SOCIAL RESPONSIBILITY JAKO DIMENZE JEDNÁNÍ

Takovéto podnikatelsky zodpovědné obchodní jednání je popsáno v koncepci Corporate Social Responsibility (CSR). V našich podnicích jde především o to, jak provozovat základní vlastní obchod zodpovědně: počínajíc podmínkami při výrobě až k zacházení se spolupracovníci a spolupracovníky, zákazníky a dodavateli – tak jak se koncepce Social Responsibility (CSR) v mnoha podnicích provozuje již po mnoho generací.

CSR se orientuje na koncepci udržitelnosti a využívá ji k podnikatelskému jednání. Obsahuje tři známé pilíře: hospodářskou udržitelnost, sociální udržitelnost a ekologickou udržitelnost. Cílem je zaměřit se v podniku na míru působení na tyto tři oblasti, analyzovat je a pozitivně je ovlivňovat. Ve smyslu onoho poctivého obchodníka pak podniky jednají zodpovědně a jsou současně i ekonomicky úspěšné.

Podniky mohou pomoci koncepci CSR přispět k udržitelnému hospodářství – s pozitivními důsledky pro jednotlivce, podniky samé i pro společnost. Podniky tak z ní mohou samy profitovat a získávat výhody v konkurenčním boji.

INTEGROVANÁ NADSTAVBA – CHOVÁNÍ A JEDNÁNÍ SE PODMIŇUJÍ

Nemělo by být pohlíženo odděleně na vizi poctivého obchodníka s chováním zodpovědného podnikatele či podnikatelky na jedné straně a na koncepci CSR na straně druhé.

Vždyť zodpovědné chování, které se neodrazí v konkrétním obchodním jednání, zůstane neúčinné. Současně klade zodpovědné chování podnikatele základ toho, aby se CSR jako manažerské porozumění zakotvilo ve vlastním podniku. Vedení

Zdroj: DIHK / Thomas Kierok

„Vždyť zodpovědné chování, které se neodrazí v konkrétním obchodním jednání, zůstane neúčinné.“

podniku tak vytváří vzor a vytváří i věrohodnost a legitimitu. Poctivý obchodník a CSR vytvářejí tedy integrovanou nadstavbu – tradice a moderna se právě zde spojuje.

Dr. Eric Schweitzer
prezident Německé průmyslové a obchodní komory

Potřebujeme ještě etiku a etiketu?

Nejsou společenské chování a dobré mravy pouhým přežitkem minulosti?

Jsem si vědom toho, že zamyšlení a úvaha jsou velmi obtížná témata. Úvaha má-li být seriózní a etická, měla by zacházet s fakty právě jen podle těchto pravidel. Samozřejmě, že se to obecně ví, ale obecně se to příliš nedodrží. Nemohu se zbavit dojmu, že pravidla etiky jsou nejen opomíjena, ale záměrně překrucována a znásilňována ve jménu přísloví, eticky ne zcela čistého „Účel světi prostředky“. Ať chceme, či ne, doba je zlá a našinec se musí otáčet, aby ve svém byznysu, v politické soutěži, či prostě jenom v práci a soukromém životě uspěl. V této životní hře platí samozřejmě pravidla, podle kterých by se mělo hrát. Ovšem rozhodím je sám život a ten nebývá vždy objektivní. Realita skutečného života se velmi často od pravidel etiky odchyluje, protože úspěšnější pohříchu často bývá ten, který se jimi příliš nezabývá. Faktem ovšem zůstává, že doba je zlá už historicky a stále. A to jaksi téměř pro každého současníka obecně. Proto tedy fakt, že „doba je zlá“ by nás neměl opravňovat k tomu, abychom pravidly etiky, dobrých mravů a samozřejmě i etikety a společenského chování opovrhovali a jimi se neřídili.

Etiku a morálkou se zabývali už staří Řekové a Římané, a mnohá z tehdejších společenských tabu se dochovala až do dnešní doby. Stejně jako principy demokracie, kterými se stejně jako stovky let před Kristem pokoušíme řídit i dnes. Velkým přínosem k dalšímu rozvoji etiky pak bylo a je dílo posledního z představitelů osvícenství Immanuela Kanta. Jeho „kategorický imperativ“: Jednej podle té zásady, od níž můžeš zároveň chtít, aby se stala obecným zákonem, zřejmě zatím nebyl překonán. A mimochodem, když s touto myšlenkou Kant přišel, byla též „doba zlá“. Napoleonské války nebyly zrovna nejšťastnějším údobím evropských dějin! Základním principem etického chování budiž od té doby dobrá vůle. Cokoli pak z dobré vůle ve prospěch jiného, či jiných vykonáno, bude považováno za etické. Nemusí to být vždy odpovídající platným právním normám, přesto může být takové chování považováno za etické. Jako příklad můžeme uvést, když pro záchranu života jiného sedne řidič za volant, přesto, že „požil“.

Etika podnikání, sportu, etika novinářská, sám čtenář, nechť rozhodne, jestli ji ve svém okolí vidí a vnímá. Samozřejmě, jak kdo. Z nedávného mistrovství světa ve fotbale se na sociálních sítích šíří humorná videa na téma neetických hereckých etud slavného Neymara. Simulování je prostě neetické, ale mnohdy se podaří rozhodčího „obalamutit“ a vyhrává se. Budoucnost takové drobnosti neřeší. Vítězi málokdo připomíná, že zvítězil neeticky. A nejen ve sportu. Nejsem škarohlíd a nechci být mravokárcem, abych vzdychal, že vše je špatně a svět se řítí do záhuby, protože nám ubývá etických norem a dobrých mravů a nikdo se jimi neřídí. Není to tak zlé, nicméně stojí za to si občas připomenout, že pošpinit někoho záměrnou polopравdou či lží není etické, i když tak bylo provedeno v něčí prospěch. Stejně tak zničení konkurenční firmy a její následné převzetí do vlastních rukou, či zneužití dotací pro vlastní prospěch může být právně nepostižitelné, nicméně neetické.

Samostatnou kapitolou je potom společenské chování a etiketa, jako souhrn pravidel psaných i nepsaných, kterých znalost by měla člověku ulehčit pohyb ve společnosti bez společenských prohřešků. Společenská přednost, která nám

umožňuje se ve společnosti orientovat upřednostňuje osoby starší před mladšími, ženy před muži, nadřízeného před podřízeným... Pozdrav, představení se, vyzvání k tanci, či chování u stolu. Doporučuji všem naši středoevropskou, nebo chcete-li Rakousko – Uherskou specialitu, kurzy tance a společenské výchovy. Zatímco před dvaceti lety „chodila do tanečních“ většina populace, dnes kurzy navštěvuje jenom zlomek mladých lidí. Že jim pak v budoucím životě občas něco z toho, co by se tam naučili, chybí, je nabíledni. Dnes je pohříchu o taneční kurzy větší zájem mezi „dospěláky“, z nichž mnozí se pár let poté, co odrostli středoškolským lavicím, snaží rychle zachránit, co promeškali. Ne že bych byl pravidelným návštěvníkem diskoték. Na poslední jsem byl někdy před dvaceti, třiceti lety, ale co vím a v praxi jsem zažil, jsem přesvědčen, že ani tehdy a zcela jistě i teď by na podobné akci pan Guth Jarkovský nejspíš zešedivěl. Pravidla společenského chování a společenského tance se dnešní realitě tak vzdálila, že konce nedohlédneš. Nestěžuji si, konstatuji. Vrcholné události plesové sezóny tzv. maturitní plesy se své podobě z let sedmdesátých a pozdějších, které pamatují, podobají snad jen v hojně účasti. Oslava maturity je o to uvolněnější o co je zřejmě lehčí na ni dosáhnout. A opět! Hle ho, škarohlída a staromilce, jak plačtivě vzpomíná na minulost. Raději toho nechám nebo si ten titul opravdu vysloužím.

Co poznamenat na závěr tohoto zamyšlení? Nemá cenu plakat a stěžovat si. Pořád je mezi námi spousta těch, kteří se chovají mravně, pravidla společenského chování znají a uplatňují v praxi a kategorický imperativ používají ve svém každodenním jednání, aniž by tušili, kdo byl Immanuel Kant. Prostě se řídí desaterem přikázání božích a pravidlem „Co sám nemáš rád, jinému nečiň!“

A to je prima. To stačí. Jen by takových mohlo být víc...ale to už je jiná otázka.

Zdraví vás
PhDr. Václav Hofmann
Váš učitel tance a etikety
jednatel, Městské divadlo v Mostě

Politická odpovědnost tady i tam, aneb z totality do totality...

Ing. František Kružík

Úvod

Bonmot od Davida Webera (Weber, 2006) by byl jen úsměvným politickým sarkasmem, kdyby jej realita naší současnosti nepřesahovala všemi směry, nejen na české, ale i na světové úrovni. Devadesátá léta představovala zvláštní druh turbulence, jak v historickém vývoji Československa (včetně rozdělení na dva samostatné státy), tak i ve vývoji celé Evropy na přelomu tisíciletí, s jejími „studenými“ i „horkými“ konflikty a každý, kdo dnes uemanutě tvrdí, že sama existence EU a NATO zajistila v Evropě mír od druhé světové války do současnosti, buď vědomě lže (tím se vyznačují zejména EUrohujerští rádoby politikové a jejich svazácky nadšené klaky a podržtaškové), nebo je, zahalen ve své sociální bublině, zcela odtržen od reality neschopen přímo ji vnímat, ale vidí jen odrazy v pokrivených zrcadlech mediální masáže či „Platónovské stíny“ na stěně jeskyně v níž se skrývá.

Filosof J. Fuchs aktuální vývoj glosuje velmi explicitně: „*Pasivním konzumentům mainstreamových médií sice pořad ještě uniká, že se na Západě etablovala nesnášenlivá ideologie, která politikům v celé šíři pravolevého spektra diktuje jednotný, naprogramovaný kurz, a která občanům předpisuje i v nepolitických otázkách to jedině správné smyslení. Ale také mezi těmito oběťmi mediálních manipulací se už najdou mnozí, k nimž pomalu doléhají signály všudypřítomné diktatury politické korektnosti.*“ (Fuchs, 2017)

Každá socialistická vláda se vyznačuje inherentní snahou zabít každou husu snášející zlatá vejce, která se jim dostane do rukou. A nejen to, maso z ní nechají zkazit, peří rozpráší ve větru a ještě se chlubí, jak dobře si počínali. (Weber D.: „Povstání“, 2006; překlad J. Engliš)

Hospodářský vývoj EU byl po dlouhá léta mimo jakoukoli kritiku, šlo se jen od úspěchu k úspěchu, jak v reálném socialismu, neúspěchy jsou vydávány za úspěchy v mediálních bublinách horkého vzduchu, modlou se stal zprofanovaný trvalý cíl tvrdě prosazovaného tzv. **udržitel-ného rozvoje**. Tlampačová sebechvála vydržela do roku 2008, kdy bubliny začaly hromadně prskat. Ukázalo se, že společná měna není univerzální lék, automaticky vedoucí k hospodářským úspěchům a blahobytu pro všechny, a že EURO je výhodné jen pro některé země EU, kde působí jako vysavač kapitálu ze slabších a méně hospodářsky silných zemí /států tzv. PIGS/ na jejichž zadlužené ekonomiky působí jako hospodářský jed. Např. samotné Německo, třebaže je nejsilnější ekonomikou EU, prý začalo potichu připravovat havarijní plány pro návrat k marce... A není to prý jediný havarijní plán. Na některých německých TV kanálech postupně prosakují informace o tajně vypracovávaných krizových plánech – civilních i vojenských, varianty reakcí na teroristické hrozby (domácí zleva i zprava, islámské, ruské(!)...), zejména pak v oblasti energetiky, protože realizované kroky šílenství, **„Energiewende“** po roce 2010, změnilo otázku blackoutu z hypotetického „co když?“ na jistotu, v níž nejisté je již jenom „kdy?“. Logicky se vnučuje otázka: Jak k tomu mohlo dojít?

Politická korektnost – rakovina rozežirající Evropu

Jako odpověď by stačilo konstatovat: Je to účinek a vítězství sice hloupého, ale zato důsledného **prosazování politické korektnosti a anulování politické odpovědnosti**. Vnější projevem je ono zařezávání zlaté husy citované v záhlaví.

Přesto je na místě připomenout několik faktů z historie Německa, ideologie zelené církve, vítězství politické korektnosti a k tomu vedoucích politik, v minulosti i aktuálních, tak jak je popisují kriticky píšící autoři:

- Knihu **Člověk a Země**, která tvoří jeden z pilířů myšlení dnešních německých Zelených

(B'90/Die Grüne), vydal **Ludwig Klages již v roce 1913** při příležitosti setkání aktivistů hnutí zvaného ‚Wanderfögel‘ (‚Tažní ptáci‘ ve smyslu ‚Putující volné duše‘). Jeho členové v sobě spojovali zájem o alternativní kultury, neoromantismus, zájem o východní filosofie a náboženství, nechuť k racionálnímu, odpor k technickému pokroku atd. Kniha ukázala všechna témata, kterými se zabývají ekologická hnutí a různí alternativci dodnes. Kniha je ovšem psána – což dnes Zelení úspěšně zatajují – **v duchu antisemitismu, bojovného německého nacionalismu až po zbožštění nadřazené rasy**. (Slupecký, 2006)

- Knihu **Člověk a Země**, která jako ideologický manifest stojí u základů německé strany zelených, vydali v BRD znovu v roce 1980;
- První velký zákon o **Ochráně přírody** v Evropě vydali nacisté v roce 1935 jako jeden ze základních nacionálně socialistických zákonů. Hans Klose, říšský vedoucí orgánů ‚ochrany přírody‘, tvrdil, že tento zákon **je vyvrcholením ochranných snah a dokonalým zákonem**. Popravdě řečeno, aniž by to přiznali, i **eurokraté i státní ministerstva dnešních evropských států určená pro ochranu přírody z něj anebo z jeho výtahů opisují dodnes**. Základem zákona je pak totalitní potřeba zrušení ‚neblahého pokroku‘ a převedení života běžného obyvatelstva na rurální způsob, tzv. **„BIOfarmářství“**. Sedláctví, omezený nacionalismus, odpor k ‚pokrokařům‘ a městskému obyvatelstvu pro jeho pružnost a dirigistickou nezvladatelnost, odpor proti Židům, protože nevlastní žádnou půdu a nejsou zemědělci‘ a proti USA jako rasově nezdravému mísicímu kotli národů, jsou explicitně obsaženy v celém dnešním Zeleném hnutí. To vše je cítit z ‚ekologického hnutí‘ a zákonů o ochraně přírody dodnes. Místo vyvoleného německého národa pak vstupuje do prohlášení ‚vyvolená část lidstva – ekologičtí aktivisté‘. (Pozn.: pojem ‚ekologický‘ je v takovýchto souvislostech

jednoznačně zneužit, protože tato hnutí **nemají s ekologií jako vědou nic společného**, k odlišení je proto již od počátku 90. let pro tato hnutí zaveden pojem **„ekologisté“, „ekologismus“**.)

- pojem **„ekologie“** zavedl pro vědu o vztazích a interakcích mezi organismy a životním prostředím německý vědec Ernst Haeckel v roce 1867. Haeckel byl popularizátorem Darwinova vývoje druhů, zároveň byl však zásadním zastáncem a propagátorem teorií o nadřazenosti nordické rasy. Bojoval proti tzv. „míšení ras“ a vyznával rasovou eugeniku a sociální darwinismus. (Slupecký, 2006)
- Vytvoření a výchova **nového německého člověka** je zakotvena v oficiální nacistické doktríně tzv. „Gleichschaltung“ – „Nejde jen o docílení souřadnosti všech politických sil, nýbrž o dosažení naprosté jednoty myšlení. Nejde jen o kázeň, jde o celý světový názor.“ (Fuchs, 1938) Je předobrazem dnešní výchovy k Evropanství – **nového evropského člověka**. (Slupecký, 2006)

K tomu si J. Fuchs klade řečnickou otázku (cit): „*Není snad politická korektnost účinným nástrojem prosazování zase nějaké totalitní ideologie? To jak politická korektnost ovládla na Západě média hlavního proudu, s jakou posedlostí moralizuje a převychovává občany v masivním rozporu se zdravým rozumem, jak arogantně a bez diskuze si nárokuje monopol na pravdu, dobro a správnost, jak je systémově prolhaná a agresivně nesnášenlivá – neohlašuje to všechno přítomnost takové ideologie? Zvláště když ideologicky fundované absurdity politické korektnosti zvolna přecházejí do legislativ.*“ (Fuchs, 2017)

V předmluvě ke knize (Browne, 2006 (česky 2009)) píše Martin Weiss o politické korektnosti velmi explicitně (cit):

„*Politická korektnost je k smíchu a nemá u nás šanci. Tak mi to alespoň dlouho připadalo. Neměl jsem si představit, že by ji někdo v Česku mohl brát vážně.*“ ... „*Myslel jsem si, že to, co musí každého Čecha varovat před politickou korektností na sto honů, je cosi osobnějšího: **vynucování lži**. Veřejný diskurs reálného socialismu podobně jako politická korektnost nevyžadoval, abyste o tom, co říkáte, byli vnitřně přesvědčeni. Stačilo dostatečně svědomitě předstírat.*“ ... „*Politická korektnost není hobby pár pseudo-intelektuálů. **Je to rozvětvená mašinérie pevně zachycená ve strukturách, dobře institucionálně a finančně zabezpečená s velkými finančními a mocenskými zájmy. Lidé podřadného intelektu a charakteru mají díky ní příjmy a moc, na jaké by v případě zhroutilí politické korektnosti nikdy nedosáhli.***“

„*Kde se u nás politická korektnost bere? Přichází z ciziny – skrz akademické kruhy a zavádění genderových studií. Skrz organizace a jednotlivce*

*zaobírající se monitorováním situace romské menšiny, případně tzv. pravicového extremismu. **A hlavně skrze Evropskou unii.** Ta je:*

- 1) *nositelem standardní politické korektnosti v oblastech jako ochrana menšin, multikulturalismus, specifická ženská práva a podobně. Šíří je zejména prostřednictvím programů a grantů **neziskovým organizacím** z Evropského sociálního fondu a dalších, jež mají politicky korektní kritéria.*
- 2) *Unie vytváří zvláštní formu politické korektnosti týkající se jí samé: podpora stále hlubší evropské integrace a myšlenek přicházejících z Bruselu se předepisuje jako samozřejmá, opačný názor je prezentován jako podezřelý a vyžadující vysvětlení, případně nápravu.“*

„*Je to systém podobný náboženství, neboť nabízí k použití připravené, emocionálně uspokojivé odpovědi ve světě příliš složitém na to, aby se mu dalo plně porozumět, a poskytuje blažený pocit správnosti v naší jinak sekulární společnosti.“*

V současnosti jsme svědky – a jako voliči také účastníci – difúze pravo-levé politiky ústící v marasmus bezkonceptního progresivistického neomarxismu, který někteří politologové a filosofové – patrně přesněji – označují jako neoleninismus, tedy neomylné směřování do nové totality, kterou lze v této fázi vývoje označit jako soft totalitu, která /prozatím/ nezakládá koncentrační tábory a hromadně nevráždí své odpůrce. Zato se šíří skrytá cenzura a denunciacie, pod zástupnými důvody. Neustávají snahy o kriminalizaci kritiků a odpůrců, jejich nálepkování všelijakými pejorativními -ismy, vyvolávajícími falešné konotace a reminiscence. „*Majstrštykem*“ v tomto ohledu je paušální označování nesouhlasících, zpravidla typicky levicových uskupení či autodeklarovaných jako levice nebo dokonce politicky neutrálních, jen s projevovaným vlastním názorem, nesouhlasícím s oficiálními doktrínami politické korektnosti, jako **pravicové extremisty**, jejich sledování **policíí a zpravodajskými službami**. Děje se tak v celé EU i ve Skandinávii. Vskutku nechutná je spolupráce médií na těchto dezinformačních a osočujících kampaních. V tom vynikají německé státní televizní kanály ARD, ZDF, Phoenix, N24, ale pozadu nezůstává ani naše ČT.

Tyto zjevné příznaky nastupující totality odhaluje J. Fuchs:

„*Totalita je charakteristická především masivním zasahováním státní moci do klíčových sfér lidských životů. Při současném technologickém pokroku přeci není tak nepředstavitelné, že by ono zasahování nemuselo být prováděno jen primitivním mocenským vynucováním. Daleko pravděpodobnější je, a z taktického hlediska má mnohem větší šanci na úspěch, použití sofistikovaných forem manipulace a názorového ovlivňování.*“ (Fuchs, 2017)

Petr Žantovský připomíná používání staronových dezinformačních metod, cit. (Žantovský, 2017): „*Opět jsme svědky permanentního brain-washingu, zjednodušování, ikonizace, nálepkování. Ty jsi černý, já bílý. Ty padouch, já hrdina. A kdo nejde s námi, jde proti nám. Jenomže všechno je jinak.*“

A svoji kritickou analýzu o úloze médií uzavírá zcela nadčasově, cit.:

„*Občan si hledá zprávy o tom, co pociťuje za důležitě. Nejprve u mainstreamových médií. Tam ji ovšem nalézá jenom částečně, zkráceně, nebo dokonce vůbec. Digitální svět mu umožňuje přejít pomyslnou ulici na druhou stranu, tam, kde si lidé sami, nezávisle na institucích, budují svůj informační domov. To neznamená, že je to domov bezchybný, všeobecně naplněný pravdou a poctivou reflexí světa, že tam nejsou jednostranné zájmy a snaha o manipulaci. Jeho výhodou je mnohost, multiplicita. V digitálním mediálním záhumenku ke každé zprávě najdete deset protizpráv a komentářů, záleží jen na vaší gramotnosti, zda a jak si dokážete vytvořit svůj vlastní názor. Ale podloží, na kterém ho stavíte, je svobodné.*“

To je ten hlavní důvod, proč dříve nevnímaná a skrytá cenzura, dnes nabírá na obrátkách, proč se zřizují centra monitorující sociální sítě, pod různě altruisticky znějícími názvy se prohlašují za znalce té jediné objektivní pravdy a denuncijící všechny a všechno. Dokonce se na sítích objevují podivné bytosti chlubicí se tím, že jsou udavači a vypočítavající své udavačské úspěchy (sic!), #HateFree a #MeToo jsou jen nejnámější příklady tohoto trendu. Daleko děsivější jsou informace o pokročilejším ‚boji‘ proti svobodnému vyjadřování názorů, které používá, jak jinak, Evropská unie, která hrozí zničujícími pokutami komukoli – nositeli z mainstreamu vybočujícího názoru, provozovatelům serverů a sociálních sítí, administrátorům webových stránek...

Závěr

Toto ožehavé téma je neobyčejně široké a přes svoji závažnost je jeho veřejné diskutování zcela minimální a také zde v rozsahu jednoho článku nelze popsat celé spektrum projevů a dopadů jinak, než heslovitě nebo stručnými citacemi moudře formulovaných názorů.

Vyplývá z toho však, že se organizátorům nové totality jejich dílo zatím docela daří. Naštěstí jen zatím a jen docela. Přesto se kritické analýzy a přinejmenším popisující texty objevují stále častěji a také stále explicitněji vysvětlují **co se děje za oponou**. Je to umožněno, mezi jiným, také díky časovému odstupu mezi počátečními proklamacemi, naplněnými hezkými slovy i slibujícími frázemi, a realitou politických kroků a činů, kde nutně vznikají do očí bijící rozpory mezi slovy a činy. Problém je, že nikdo nevidí a ani nenabízí řešení, které by splňovalo znaky demokracie

a demokratického rozhodování. I když pokusy mimo nereformovatelné EU struktury již existují a ačkoli zatím jsou dosti bezzubé, jsou pod těžkou palbou EUhujerů i oficiálních struktur EU (komise i vlád členských zemí).

Soudruzi socialisté všech evropských stran dělají chyby a to velmi často chyby zcela fatální, protože získali pocit, že po vítězném ‚*dlouhém pochodu institucemi*‘ a vzdělávacím systémem, včetně epidemického šíření ‚tlamocvičných fakult‘ a jejich absolventů, jim nehrozí žádná **politická odpovědnost**, protože zmanipulovaný občan není schopen ani vytušit kam vlastně svými činy směřují v mlze politické korektnosti. Jenže stále zřetelněji se ukazuje, že to nevědí ani oni sami,

viz např. úlet s vytvářením ‚zelených pracovních míst‘ (Vaněk, 2017).

‚*Dulce far niente*‘ ke kterému původně cílili, se stalo skutečností, *welfare* /blahobyť/ pro tuto úzkou skupinu, která sama o sobě ráda uvažuje jako o elitách, je velkoryse zajišťován. Jenže kázat vodu a pít víno se nedá utajit na dlouho. Evropským soudruhům se to jaksi vymklo z rukou, kulminačního bodu bylo dosaženo a ten přetěžko poslepaný EU vozík se řítí z kopce neřízený, nebržděný, odpadávají z něho součástky a někteří kovaní soudruzi stačili vyskočit, dokud to šlo. A ti hloupí a nechápající občané začínají vytaňovat hlavy z chomoutů a kopat do rozporky, protože pochopili, že za nic neodpovídající politik je

nepotřebný politik. Kdekoli. A také, že v sousloví ‚**odporný politik**‘ je adjektivum ‚odporný‘ zcela zbytečné, tedy oxymóron...

Již se blýská na horší časy?

Ing. František Kružík

Redakčně zkráceno

Literatura a zdroje:

- [1.] Browne, Anthony. 2006 (česky 2009). Úprk rozumu. Politická korektnost a smrt veřejné rozpravy v moderní Británii. (The Retreat of Reason. Political correctness and the corruption of public debate in modern Britain.). [editor] Zdeněk Kárník. [překl.] Milena Turner. PNK. Praha : The Institute for the Study of Civil Society (česky Dokořán), 2006 (česky 2009). str. 157. ISBN 978-80-7363-240-3.
- [2.] Fuchs, Alfréd. 1938. Propaganda v demokracii a diktaturách. Praha : Fr. Borový, 1938.
- [3.] Fuchs, Jiří. 2017. Vyšší humanita, nebo totalita? Praha : (C) Academia Bohemica, o.p.s., 2017. ISBN 978-80-904469-6-0.
- [4.] Cholínský, Jan. 2017. Co nás politiky ohrožuje zvenčí. Neneviditelný pes. [Online] 26. červenec 2017. [Citace: srpen. 2017 2017.] http://neviditelnypes.lidovky.cz/analiza-co-nas-politicky-ohrozuje-zvenci-f1e-/p_politika.aspx?c=A170723_225555_p_politika_wag. ISSN 1212-673X.
- [5.] Kučera, Jakub. 2018. Zelené Německo, ušmudlané Česko? Česká pozice—Lidovky.cz. [Online] (C) MAFRA, a.s., 6. květen 2018. [Citace: 20. srpen 2018.] http://ceska-pozice.lidovky.cz/zelene-nemecko-ushudlane-cesko-dmj-/tema.aspx?c=A180504_004900_pozice-tema_lube. ISSN 1213-1385.
- [6.] Slupecký, Jiří. 2006. Eko-fasci, eko-nazi nebo eko-marxisté? Neviditelný pes. [Online] 1. únor 2006. [Citace: 2. únor 2006.] <http://neviditelnypes.lidovky.cz/>. ISSN 1212-673X.
- [7.] Taylor, Paul Anthony, a další. 2010. Nacistické kořeny 'bruselské EU'. Heerlen : (C) Zdravotní nadace Dr. Ratha, 2010. ISBN 978-90-76332-61-1.
- [8.] Vaněk, Tomáš. 2017. Bludy zelené obludy. Neviditelný pes. [Online] 30. srpen 2017. [Citace: 12. září 2017.] http://neviditelnypes.lidovky.cz/politika-bludy-zelene-obludy-djf-/p_politika.aspx?c=A170828_202739_p_politika_wag. ISSN 1212-673X.
- [9.] Weber, David. 2006. Starfire (1.) Povstání (Insurrection;1990). [překl.] Jiří Engliš. Frenštát pod Radhoštěm : Polaris, 2006. 80-7332-074-6.
- [10.] Žantovský, Petr. 2017. Role médií v éře digitální propagandy. Parlamentní listy. [Online] 2. květen 2017. [Citace: 10. srpen 2017.] <https://www.parlamentnilisty.cz/arena/nazory-a-petice/Petr-Zantovsky-Role-medii-v-ere-digitalni-propagandy-486123>. ISSN 1804-7238.

inzerce

Hledáme
HRAČE
NABÍZÍME
tým

starcam ::S::

Nemak
Innovative Lightweighting

Neváhejte a zašlete nám svůj životopis!

- Elektronik • Mechanik
- Operátor ve výrobě

Nabízíme uplatnění v dynamicky se rozvíjejícím odvětví, bohatý systém zaměstnaneckých benefitů, celkový měsíční hrubý příjem po zkušební době:

od 28.000,- Kč

✉ prace@starcam.cz
🌐 www.starcam.cz
☎ +420 605 630 611

✉ prace@nemak.com
🌐 www.nemak.com

Zelená firma®

Co se nám nepovedlo ☹️

Anketa – Etické kodexy???

V poslední době se v TEMA objevují různé názory od našich členů k zadaným tématům, tedy ankety. K dnešnímu tématu jsme oslovili přes 200 našich členů, jak je to u nich s Etickým kodexem.

Po rozeslání a chladné úvaze jsme začali mít obavy, že vzhledem k poměrně slušné mediální frekvenci tohoto pojmu, budeme zahlceni takovým množstvím názorů, že je nebudeme moci vůbec zpracovat. Bohudík na jedné straně, bohužel na druhé, jsme dostali pouze 11 vyjádření, k čemuž musím připočíst velkou řadu ústních sdělení „ať s tím jdeme kamsi“.

Takže pokud to bereme matematicky i po odečtení velkého procenta nechuti něco psát, tak to s těmi kodexy nebude asi tak slavné. (Abychom se nedostali do konfliktu s GDPR, tak uvádíme pro orientaci jen charakteristiku firem.)

Otázka zněla:

Má vaše firma vypracovaný Etický kodex a případně proč ano a proč ne?

Ano, společnost má zpracovaný a vydaný Etický kodex. Jednak tento dokument považujeme za nedílnou součást firemní politiky a podnikové kultury. Zároveň je to nástrojem implementace a naplňování etického a společensky odpovědného chování v našem koncernu, jehož je námi řízená společnost součástí.

Velká Akciová společnost zabývající se údržbou těžební techniky

Ano, máme a odkazujeme se na další kodexy světově uznávané.

- k přírodě se chováme s respektem a k hostům s úctou
- naší snahou je přiměřeně využívat a chránit kulturní krajinu. Rozvíjet v našich hostech kladný vztah k přírodě, jejím hodnotám a spoluutváření prostoru, který obýváme a ovlivňujeme.
- co do přírody přivezeme, to si také odvezeme.
- co do přírody nepatří, pokud možno odvezeme také.
- co do přírody a lidmi vytvořených objektů patří, neodnášíme. Odnášíme si poznání, fotky a zážitky. Ty jsou pro nás hlavní a trvalou hodnotou.
- fakta, historie a souvislosti se snažíme interpretovat nestranně, nejlépe a nejpřesněji jak umíme.
- vzorem ve vztahu k rekreaci v krajině je nám organizace Tread Lightly
- respektujeme Globální etický kodex cestovního ruchu.

Malá firma podnikající v cestovním ruchu

Naše společnost s.r.o. ne, ale koncern ano. Jsou určena pravidla chování (včetně protikorupčních pravidel) s jasně definovanými standardy profesionálního jednání pro zaměstnance společnosti.

Údržbářská firma součástí velkého energetického koncernu

Ano, naše firma má vypracovaný Etický kodex, a to ze dvou hlavních důvodů:

- překládáme ho firmám pro které pracujeme (zahraniční firmy ho striktně vyžadují)
- druhý důvod je interní záležitost, ukázalo se, že je nutné někde mít popsáno, jak se zaměstnanci mají chovat vůči zákazníkům

Společnost zabývající se elektro údržbou a výstavbou

Etický kodex máme zpracovaný již řadu let, v roce 2016 byl výrazně aktualizován, a to zejména v souvislosti s učiněným prohlášením společnosti k zákonu o trestní odpovědnosti právnických osob a cílem společnosti předcházet trestné činnosti.

Střední těžební společnost

Máme etický kodex, zabýváme se společenskou odpovědností a chováme se slušně a vyžadujeme to samé od našich partnerů. Chceme, aby se také slušně chovali naši zaměstnanci. Ne vždy se podaří, aby se lidé začali chovat jinak, když změní zaměstnání. Většinou své návyky chování mění velice obtížně.

Obchodní firma zabývající se kancelářskou technikou

Etický kodex je hezká věc, ale realita, věc jiná. Jak jde o existenci, jde morálka stranou. Všechny firmy, které nám nezaplátily nebo dlouhodobě nám dluží statisíce až milióny mají hezké etické kodexy. My nemáme žádný kodex na stránkách firmy, ale taky nikomu nedlužíme.

Střední strojírenská firma

Máme vypracovaný etický kodex a k němu máme vypracované ještě tzv. desatero firmy. Odhodlali jsme se k tomu proto, aby nově nastupující byli seznámeni s pravidly firmy a hlavně, aby si uvědomili, že jsme malá rodinná firma, kde se o pracovní vztahy pečuje. Vzhledem k tomu, že děláme s elektřinou, musíme být zodpovědný team.

Malá společnost z oblasti údržby a výroby elektro

Etický kodex v naší společnosti vypracovaný nemáme. Řada věcí, je uvedena v pracovním řádu. Kultura naší společnosti nevyžaduje písemné vypracování etického kodexu.

Společnost zabývající se výrobou chemických látek a přípravků

Etický kodex nemáme, nikdy jsme jej nepostrádali a ani jsme jej od našich obchodních partnerů nevyžadovali. Na napsané a propagované dobro se díváme skepticky, jako standard se osvědčuje průběžně korektní a slušné chování k zákazníkům o což se snažíme. Naopak je to mnohdy problém, ale tak to prostě chodí. Rádi bychom, aby to platilo i od tvůrců legislativy.

Malá obchodní a výrobní společnost

Naše společnost vypracovaný a zavedený etický kodex nemá. Jsme akreditováni dle mezinárodních standardů a držení akreditace předpokládá plnění jasně definovaných požadavků – akreditačních kritérií, které sami o sobě stanovují způsob chování a přístupu zaměstnanců a garantují záruku poskytovaných služeb. Naši zaměstnanci si uvědomují, jak složité a finančně i časově náročné je úspěšně projít celým procesem akreditace, a naopak jak jednoduché a rychlé je o ni přijít, proto jejich jednání a chování k našim klientům odpovídá tomuto závazku.

Malá společnost vlastníci certifikační orgán

Více jsme z našich členů nevydobyli, a tak ani nepřipojujeme komorový komentář.

Redakce

Téma „TEMA“ mimo hlavní téma

Ohlédnutí za minulostí průmyslu na Mostecku

V nedávné době se objevily v denním tisku zprávy, které se dotýkají plánované knihy o dějinách průmyslu, těžby a podnikání, profesních organizací a hospodářských komor na území dnešního Ústeckého kraje. Důležitou úlohu při přípravě tohoto záměru sehrává nejen Ústecký kraj, ale také Okresní hospodářská komora v Mostě, která jej prostřednictvím svého předsedy iniciovala. Pokud se podaří tento ambiciózní záměr dokončit, pak bude smazán další z mnoha dluhů, který vůči širší veřejnosti cítíme.

Mostecko spolu s Chomutovskem má v rámci Ústeckého kraje specifickou pozici, obzvláště proto, že mnohé výroby a podniky tu zmizely beze stopy v daleko největším územním rozsahu. Obcí, zlikvidovaných v posledních osmi desetiletích (často včetně celých katastrálních území), bylo na Mostecku více než třicet (na Chomutovsku téměř dvojnásobek). A pokud bychom vzali v potaz i vsi zaniklé ve středověku a raném novověku, tak se počet lehce přehoupne přes čtyřicítku, možná až k padesátce. Dalo by se říci, že je „za pět minut dvanáct“, protože se v důsledku poválečného odsunu německého obyvatelstva přerušila kontinuita staleté paměti a také písemnosti či fotografie vzaly v mnoha případech za své. Lidská paměť, jakkoli je důležitá, se nadto ukazuje jako velice zrádná, takže je nezbytné každé sdělení důsledně ověřovat. Což je ovšem možné pouze v případech, že se dochovaly archíválie použitelné k porovnání. Mosteckou výhodou je existence archivu průmyslových podniků v pobočce Státního okresního archivu ve Velebudicích, zatím bohužel dostatečně badatelsky nevytěženého. Při pohledu do historie nás nepochybně upoutá řada událostí, přímo spojených s lokálním

Most – pohled z Hněvína v první čtvrtině 20. století (sbírka Oblastního muzea v Mostě)

průmyslem. Jednou z nejdůležitějších, dnes bychom již řekli legendárních, byla severočeská výstava průmyslu, živností a zemědělství uspořádaná roku

1898 právě v Mostě. V té době prožívalo město prudký rozmach, takže návštěvníci mohli shlédnout nejen samu výstavu, ale též rozsáhlou moderní bytovou a průmyslovou výstavbu. Další patnáct let vyrůstaly v Mostě i na Mostecku dílny a továrny jako houby po dešti. Stejně jako školy, kulturní zařízení anebo vodní stavby. Na první pohled nezastavitelný pokrok však zcela paralyzovala první světová válka, takže na nové „budovatelské“ vzednutí muselo Mostecko čekat až do dvacátých let. Až do krize příštího desetiletí se tehdy dotvářela síť průmyslových podniků, která pak víceméně přežila do konce druhé světové války.

Podobně jako Teplicko nebo Ústecko je i Mostecko složeno ze tří hlavních geomorfologických celků – Krušných Hor, Mostecké pánve a Českého středohoří. Dávnější minulost (od 14. století) je spojena zejména s těžbou a zpracováním rud kovů (stříbro, měď, železo, olovo) v Krušných Horách. Po hřebeni hor souběžně putovali uhlíři, dřevorubci, sběrači rašeliny anebo skláři, kteří při své činnosti mýtili lesy, ale pozůstatky této výroby lze rozpoznat výhradně prostřednictvím archeologického průzkumu, ať už povrchového nebo formou vykopávek. Viditelné stopy rudné těžby nacházíme na Červené jámě, v okolí Hory Svaté Kateřiny, Klínů, Litvínova

Průmyslová, živnostenská a zemědělská výstava v Mostě (1898) na sedmé ze série litografických pohlednic (sbírka Oblastního muzea v Mostě)

a Loučné. Hornictví od raného novověku postupně upadalo. Snahy o jeho obnovu v 18. a 19. století ani průzkum po druhé světové válce, který je důkladně dokumentován v materiálech Geofondu, nepřinesly očekávané výsledky, takže horalé museli přejít na náhradní obživu. Tou bylo zvláště zpracování dřeva, výroba hraček, krajkářství s typickou krajkou též z vlasů, slámy či koňských žíní, výroba prýmků a pozamentů, samozřejmě zpracování produktů živočišné výroby apod.

V oblasti pod horami je zachyceno například lámání kamene – typicky znělců – od raného středověku na Červeném vrchu u Braňan. Hrnčířská hlína se zase dobývala mezi Mostem a Střimicemi. Na rozvoji podnikání měly od středověku velký podíl církevní řády. Například Rudolice s hospodářským dvorem vlastnili už od 14. století osečtí cisterciáci, kteří v okolí pěstovali a také zpracovávali víno. Podobně se na Mostecku angažovali křižovníci s červenou hvězdou, kteří sídlili u kostela svatého Václava v Mostě – ti například čerpali a prodávali hořkou vodu ze Sedlce. Počátky průmyslu v 18. století jsou spojeny s textilními manufakturami v Litvínově a s těžbou uhlí. Ta si postupně vydobyla první pozici nejen na Mostecku, ale v celé uhelné pánvi. V krajině se tyčily stovky těžních věží hlubinných uhelných šachet, později plošně přetěžených řadou lomů a velkolomů.

V závěru 19. století už na Mostecku nacházíme prakticky všechny druhy podniků ze všech sfér průmyslu. Kromě těžby se tu provozovalo i zemědělství a oblasti mimo dobývací prostory poskytovaly produkty pro potravinářství. Například v Mostě byly hned dva velké cukrovary a pivovar. Shodou okolností pocházel jeden z nejvýznamnějších odborníků na chemické procesy v cukrovarnictví a pivovarnictví Karl Balling (1805–1868) z Gabrieliny Hutí (dnes zaniklé), krušnohorské obce na rozhraní okresů Chomutov a Most. Také tu působila spousta malých a středních podniků, které vyráběly třeba hodinky, krémy na boty, nože, keramiku atd. Mimořádný význam mělo také čerpání a stáčení minerálních vod – Bylanské, Zaječické nebo Sedlecké hořké vody, která ovšem byla čerpána i v Korozlukách, Rudolicích či Židovicích. Minerální vývěry se ale nacházely i v samotném Mostě nebo přilehlé Souši. Mnohé už zcela zanikly.

Nejcharakterističtější ukázkou zmizelého průmyslu může být s výjimkou zaniklých uhelných šachet nejspíše obrovská mostecká ocelárna, uvedená do provozu na samém počátku první světové války. Ta stávala v prostoru vymezeném nynějším zimním stadionem a podnikem Hartmann – Rico. Nezůstalo po ní nic.

Obdobně zaniklé podniky vybudované ve dvacátých letech zastupuje příklad jedné z historicky nejvýznamnějších českých uhelných elektráren (Ervěnice I), která by dnes mohla být technickou památkou prvního řádu. Opačným příkladem je chemička STW v Záluží vybudovaná až na přelomu 30. a 40. let 20. století. Jeden z největších chemických závodů tehdejší Evropy je tu dodnes a v areálu stále uchovává části původní technologie.

Důl Centrum v Dolní Jiřetíně na počátku 20. století. Jako vůbec poslední hlubinná šachta v revíru byl uzavřen v roce 2016 (sbírka Oblastního muzea v Mostě)

Mostecká ocelárna – snímek z provozu (60. léta 20. století, sbírka Oblastního muzea v Mostě)

Odborné zpracování dějin průmyslu je jen první vlaštkou, protože na mnohé oblasti prozatím nepřišla řada. Příkladem může být doprava, kterou prudký rozvoj severočeského průmyslu zásadně ovlivnil. Tváří změn v této oblasti se ve druhé polovině 19. století stala železnice. Železniční společnosti bezpochyby patřily k největším zaměstnavatelům, spravovaly nespočet budov i přidružených provozů a stovky kilometrů tratí. Mostecko je dodnes protkáno zbytky sítě železnic, které za dob největšího rozmachu zasahovaly téměř do všech obcí. Část původních tratí zanikla, zbývají jen některé fragmenty starých naspů, jako na litvínovsko-jirkovském úseku bývalé Duchcovsko-podmolekelské dráhy z počátku 70. let 19. století. Stejně stará „A.T.E.“ – Ústecko-teplická dráha, která vedla

až do Chomutova, sice nadále existuje, ale v mnoha úsecích byla přeložena na nový terén. Avšak desítky kilometrů vleček napojených na obě trati zanikly beze stop. Doslova památkovou hodnotu proto má dodnes funkční „Švestková dráha“ z roku 1898, která vozila dělníky do dolů a vedle toho sloužila zvláště k přepravě zemědělských produktů. A samozřejmě „Moldavská horská dráha“ zprovozněná postupně v 70. a 80. letech 19. století. Nejinak je tomu i v dalších oblastech. Do budoucna je vedle dopravy přinejmenším žádoucí zpracování i dějin vzdělávání a zemědělství.

Mgr. Michal Soukup
ředitel Oblastního muzea v Mostě

Václav Větvička – k tématu TEMA jen tak mimochodem

Má špaček svého Špačka?

Tato TEMA má téma: etika, etiketa a společenská odpovědnost...

Chtě nechtě musím sáhnout po definicích:

Etika je „teorie morálky, filozofická věda o mravnosti jako stránce života společenského člověka... Věda o původu a podstatě morálního vědomí a jednání etc. etc. Definice zabírá skoro jednu stranu encyklopedie... To na rozdíl od etikety, které stačí 4 řádky.

Etiketa jsou:

1. *Pravidla společenského chování, soubor společenských zvyklostí etc.*

a

2. „nálepka s nápisem (např. na lahvi vína)“

Heslo „**Společenská odpovědnost**“ jsem v encyklopediích nenašel. Možná proto, že se v poslední době vytrácí, ba vytratila i z našeho života.

PLATÍ TO TAKÉ V PŘÍRODĚ? MÁ I OBYČEJNÝ ŠPAČEK SVÉHO ŠPAČKA?

V dobách rozvinutého socialismu jsem byl, jako redaktor časopisu pro biologickou práci Živa (založil Jan E. Purkyně r. 1853), napaden marxistickými ideology, když jsem napsal: „Člověk a příroda“. To bylo „nedialektické“, protože člověk je přece součástí přírody, tak jaképak člověk a příroda.

Vrátím se, po nepřilíh zdařilém extempore k meritů věci. **Společenskou odpovědnost** zná mnoho přírodních druhů! Zná ji vlčí smečka, znají ji afričtí sloni (slonové se mi líbí víc), gazely a zebry. Znájí ji táhnoucí husy. Je tu vždy nejzkušnější (a nemusí to být alfa samec), jsou tu ochránci, v hejnu (stádu) je místo pro bezbranné (mláďata ap.). Společenskou odpovědnost zná i společenský hmyz: mravenci – a hlavně včely, se všemi funkcemi matek, dělnic a trubců, třebaže o tom neví, či nevědí.

Ano, v rámci snahy (nechce se mi napsat boje) o zachování druhu, společenská odpovědnost u mnoha živočichů existuje. Mezi kytkami společenskou odpovědnost nehledejte, tam prostě pokaždé zvítězí silnější: s více semeny, s větší tolerancí k podmínkám...

Také **etiketu** příroda zná, přesně podle definice o společenském chování. Bez etikety by řada společenských druhů hmyzu neobstála (zas mohu citovat třeba včelí roj, s vyhraněnými funkcemi členů a účastníků / spíš účastnic roje). Pravidla společenského chování umí i spárkatá zvěř (jelení, srncí a další, včetně tzv. zvěře černé, divokých prasat). Není to proto, že jsou někde kodifikována – i když: třeba právě v genech! Pravidla společenského chování platí v přírodě důsledněji a důkladněji než mezi lidmi. Nejlip to pojednává zvláštní vědní odvětví, etologie, která dnes umí vysvětlit třeba i let mouchy...(přeháním). Bez etikety, i když o ní účastníci nic nevědí, by možná život na zemi ustal, nebo by byl pro příliš mnoho živočichů nežitelný. Mé oblíbené přirovnání v podobných případech je o čmelákově: vědci

vypočetili, že při tak mohutném brundibárim těle je prakticky, a hlavně teoreticky nemožné, aby je tak malá křídélka unesla. Čmelák to ovšem neví, a proto létá.

Ano, etiketu příroda zná a velmi ji respektuje, třebaže o tom neví... Stejně jako špaček, který ke své existenci pana doktora Špačka nepotřebuje.

Zbývá první ze začátku, **etika**. Necht mne kolegové přírodopytci proklejí, zatratí a uničtoží–etiketu příroda nezná. Zvířatům, tím víc kytkám, je etika šum a fuk – „věda o mravnosti jako stránce života“ a filozofická věda, teorie morálky...

V přírodě an sich platí: „Žer, nebo budeš sežrán“. Téze či dogma, které jsem zdokonalil na „Žer, neboť budeš sežrán“!

Etika je na tom stejně jako demokracie: je to výmysl, opatření slabých, jak obstát ve střetnutí se silnými.

Přidám pod čarou (a nikoliv jako podčárník, neřku-li fejeton) tři poznámky, které mi nabídla má vlastní knihovna.

Poznámka první:

1. Slovo **ethos** v řečtině znamenalo tolik co mrav, charakter, utkvělý způsob jednání. Promítl se i do slova **etika**, chápané jako mravouka, mravověda, praktická filosofie, věda o správném jednání lidském, pokud správné (mravné) jest, nebo pokud alespoň se nějakým zásadám uznané mravnosti podřizuje... Obávám se, že **ethos** by u zvířat a kyttek nepochodil
2. Slovo **etiketa** vychází z francouzského **étiquette** (=název, cedulka, obřadnost) a znamená především jmenovku–dřevěnou, kovovou, porculánovou... na níž se píše jméno odrůd nebo se označují nádoby na léčiva. Dále to je výraz pro obřadnictví, pro způsoby společenské, různě odstupňované. Je to výraz pro hodnosti a důstojenství, pro

RNDr. Václav Větvička

zdvořilost, upravenou pravidly. O obřadnictví vědí své mnohé skupiny živočichů, jak vyplývá z dalšího.

„V přírodě an sich platí: „Žer, nebo budeš sežrán“. Téze či dogma, které jsem zdokonalil na „Žer, neboť budeš sežrán“!“

Poznámka druhá:

*V roce 2005 vydalo nakladatelství Academia úžasnou knihu profesora Zdeňka Veselovského. Jmenuje se Etologie a má podtitul Biologie chování zvířat. Všem, každému, ji doporučuju; možná, že s její pomocí prozře a najde i sám sebe. Profesor Zdeněk Veselovský byl dlouholetým (30 let) ředitelem pražské ZOO. Zavedl nejen termín, ale především obor etologie i do výuky vysokých škol. Měl více než přátelské vztahy se spoluzakladatelem a propagátorem etologie Konrádem Lorenzem, nositelem Nobelovy ceny, a jeho přičiněním se stal Čestným členem Evropské akademie věd a umění. Přece jen se bez krátké definice neobejdu: **Etologie** je součást zoopsychologie nebo ekologie chování. Studuje životní projevy a chování živočichů, analyzuje formy vrozeného chování a vliv motivace na výsledky učení u zvířat. Sluší se přidat pár řádek o profesoru Lorenzovi a oné Nobelově ceně. Především třeba sdělit, že šlo o cenu za lékařství a fyziologii. Takovou*

zpravidla značná část veřejnosti chápe jako úzce spojenou s medicínou, s lékařstvím. Jenomže: v původní verzi latinské *physiologia* znamenalo – dokonce ve smyslu starších Řeků – filosofii přírody. *Physicus* znamenalo související s přírodou, přírodní, přírodovědecký, *physicus* jako podstatné jméno označovalo přírodovědce, chcete-li přírodovědce, a konečně výraz *physica* byla nauka o přírodě vůbec, přírodní vědy – a tedy i fyzika v našem současném pojetí. V tomto širokém duchu také – ke svému vlastnímu podivení – získali Nobelovu cenu za lékařství a fyziologii tři zoologové: asi nejnámější z nich Konrad Lorenz, pak Nikolaas Tinbergen a Karl von Frisch. Zdůvodnění ceny znělo: „Za objevy organizace a vyvolávání individuálního a sociálního vzorového chování živočichů“. Skromnost a neskrývané překvapení z udělení ceny vyjádřil jeden z oceněných, Nikolaas Tinbergen poznámkou o tom, že „byli ocenění tři muži, kteří byli až do té doby považováni za pouhé diváky (životu) zvířat“. Karl von Frisch se zabýval mj. i smyslovým vnímáním včel a jako první vysvětlil již v roce 1944, co jsou a co znamenají tzv. včelí tance a řadu dalších souvislostí. Potvrdil, že včely mají barevné vidění, jen

trošičku posunutě oproti našemu, člověčímu. Např. červenou barvu vnímají jako tmavě šedou – zato skvěle rozlišují žlutou a modrou. Umějí využívat polarizaci světla, takže registrují postavení slunce (Země ke Slunci) i když je pod mrakem. Reagují

„**Etika je na tom stejně jako demokracie: je to výmysl, opatření slabých, jak obstát ve střetnutí se silnými.**“

a orientují se podle magnetického pole Země a díky zvláštním receptorům, čidlům za hlavou, mají jakési vnitřní hodiny atd.

Vedle včelích tanců, spíš tanečků, se Karl von Frisch věnoval i jiným způsobům kontaktu a komunikace včel.

Předchozí řádky lépe, než složité definice vysvětlují, o čem je etologie je.

Poznámka třetí:

Sluší se ještě přidat jeden paradox:

„**Ethologus** je člověk, napodobující z žertu způsobu jiného, karikaturista posunů...“ říká starý Pražákův (et al.) latinský slovník z roku 1935.

Větvíčkovy větičky závěrečné:

Chtěl jsem se vyhnout přílišné antropomorfizaci, ale zůstal jsem ve svém pohledu antropocentrický či ramulocentrický (ramulus = malá větve): co takové klubko delfínů, zachraňující nejen jiného živočicha, ale třeba i člověka v nesnázích? Je to ještě/uz společenská odpovědnost, etiketa – nebo etika?

Přeju barevné a pohodové podzimní dny.

RNDr. Václav Větvíčka
botanik a spisovatel

inzerce

WIEMARG

D O T A Č N Í P O R A D E N S T V Í

Společnost WIEMARG je tým sdružený z profesionálních dotačních a projekčních specialistů a manažerů projektů s dlouholetou praxí na trhu.

Naší předností je odbornost, zkušenost a disciplína.

Cílem je samozřejmě bezchybně odvedená práce, ale především i maximální míra získané podpory pro klienta, kde přinášíme hlubokou znalost místního prostředí, která pomáhá klientům uspět tam, kde působí.

Tým našich specializovaných odborníků usiluje o to, aby se stal etalonem té nejvyšší kvality. Proto, pokud s námi chcete uspět v získávání dotačních prostředků, tak nás neváhejte kontaktovat na níže uvedeném telefonním čísle či naší emailové adrese.

KONTAKT: Vít Pavlovský, COO • Mobil: +420 601 315 748 • E-mail: dotace.vp@gmail.com

Je sucho společenskou odpovědností, nebo shůry dáno?

Sucho v Podkrušnohoří

Již před časem se „TEMA“ zabývala otázkou dostatku či nedostatku vody v podkrušnohorské pánvi (TEMA č. 3.2015 – „Jezerní krajina pod Krušnými horami“ – red.pozn.). V tehdejší článku, který se zabýval problematikou hospodaření s vodou v našem kraji před zahájením industrializace a v současnosti, jsem poukázal na výsledky tzv. „holistického“ přístupu k tomuto problému. Podle něj vše souvisí nejen s hospodařením s vodou, ale zejména s komplexním hospodařením s energií. Snižování výměry lesů, vysoušení bažin a říčních niv, spolu s růstem měst, továren a otevřených lomů vedou ke stále deficitnějšímu hospodaření krajiny s vodou. Voda z krajiny odtéká do řek, snižuje se výpar, otevírá se cyklus vody v přírodě – namísto častých srážek, které se vsakují do půdy nebo odpařují pomocí rostlin se dostávají stále častěji dlouhodobá sucha, střídaná občasnými přívalem dešti. Většina vody odeče do řek, místo aby se vypařila a tím přetvořila tepelnou a světelnou energii slunce do vodní páry, se kterou pak může dál krajina a příroda vůbec pracovat – předávat energii pomocí větru jinam, a tak ji využít daleko efektivněji než k jevu, který jsme si my lidé nazvali „globální oteplování“.

Jedním z nejdůležitějších hráčů na poli hospodaření s vodou i sluneční energií jsou zemědělci. Kdo jiný by měl mít již ve svém vlastním zájmu důvod starat se velmi pečlivě o schopnost krajiny zasakovat a udržovat vodu v krajině. Od okamžiku, kdy lidé zjistili výhody zemědělství oproti nomádskému způsobu hledání obživy, hledalo lidstvo i odpověď na otázku, jak vypěstovat co nejvíce produkce z jednotky plochy. Relativně záhy totiž zjistili, že pěstování stejné plodiny na stejném místě po delší čas vede ke snižování výnosu. Řešením bylo nejprve časté stěhování se lidských společenství z místa na místo, později rotace polností a jejich střídání s různě dlouhým úhorem až nakonec vynález tzv. „Norfolkského osevního postupu“, tedy střídání jarních obilnin s ozimými, pícninami a okopaninami. Tento princip zůstává obecně platným i v současnosti, byť již zdaleka ne v tak jednoduchém sortimentu plodin, jako tomu bylo v minulosti (jetel, ozim, okopanina, jařina). Nicméně střídání hluboko kořenících plodin s mělce kořenícími, širokolístých s úzkolístými, náročnými na dusíkaté hnojení s méně náročnými, těch, které po sobě zanechávají v půdě organickou hmotu s těmi, které ji umí využít, by mělo být základem zemědělství, toho „pravého selského myšlení“, kdy otec dělá vše proto, aby svému synu předal „grunt“ v lepším stavu, než jej dostal od děda.

Poslední dobou však i do tradiční „sedlačiny“ vstupuje moderní doba, doba tržního hospodářství, čas podřízený co nejrychlejšímu zisku. Jen tak se může stát, že řepka opanuje pole častěji než jednou za čtyři roky, jak by plynulo ze schématu

Pastevní areál Sušany, majitel Zdeněk Horák

norfolkského osevního postupu, že se širokořádkové plodiny jako slunečnice a kukuřice budou pěstovat i na nevhodných svazích a v řádcích kolmo po svahu, které se sice snadněji obhospodařují, ale také daleko více podléhají erozi... Organické hnojení i klasické „selské“ postupy obhospodařování půdy se obětují honbě za okamžitým ziskem. A když se příroda vzbouří a přinese sucho nebo přívalem deště? Nic se neděje, vždyť jsme pojištěni! Pojišťovny, stát nebo EU to doplatí.

Je jisté s pravdě, že tato poslední možnost existuje. Konkrétní zemědělec na konkrétním poli takové sucho, jako bylo letos, nezpůsobí a neměl by za něj být trestán. Jenže za to konkrétní letošní sucho, stejně jako za povodně v roce 2002 můžeme nejspíš my všichni, a správci naší krajiny, tedy zemědělci, lesníci, ale i horníci a jejich rekultivační specialisté, ze všech nejvíce. Oni by měli stát v první linii boje za zachování vody v naší krajině, ne stavbou velkých přehrad, ale vytvářením podmínek, aby voda zůstala tam, kde naprší, aby se vsákla nebo odpařila – ne, aby odtekla bez užítu do řek a dalekých moří. **Pokud by sloužilo toto odškodnění, o které nyní zemědělci žádají, k takovému účelu, bude to velmi dobrá investice, pokud ale poslouží opět jen k zacelení děr v rozpočtu, tak to bude další z řady promarněných příležitostí.** Takových, jakou je například rozhodnutí o umístění zbytkové jámy lomu Československé armády prakticky na patě Krušných hor bez možnosti vytvořit pás vnitřních výsypek pro meandrující dolní toky krušnohorských potoků bez komplexního zhodnocení vlivu takového umístění na klimatickou charakteristiku celé pánve. Existující studie, které byly podkladem pro rozhodnutí vlády o ukončení těžby na lomu ČSA v linii původních limitů, se zabývaly různými dopady, ale naprosto nezhodnotily právě vliv umístění jámy

a možnosti dotvoření dna podkrušnohorské pánve s rozsáhlými mokřady na obnovu krušnohorského klimatu. Klimatickým optimem je „krátký cyklus vody“, tedy zadržení dešťové vody v pánvi, silný výpar z bohatého rostlinstva a opětovné srážení páry na svazích Krušných hor a Českého středohoří bez zbytečného odtoku do řek, bez ztrát vody v krajině a bez nebezpečí dalších dlouhodobých suchých období. A tedy bez nutnosti žádat pojišťovny a stát o pomoc.

Ing. Jan Sixta, CSc.

Redakční poznámka:

Pan Sixta se bezděky dotkl jednoho segmentu společenské odpovědnosti a tou je, ať se to líbí nebo ne, odpovědnost politická. Řada chytrých lidí zpracovávala pro náš region např. generální plán rekultivací, který měl promyšlenou celou funkční strategii vzhledu a konečné funkčnosti krajiny a pak přijde všeznalý „politik – jako reprezentant vítěze voleb“ a určí bezděčně svým rozhodnutím, kde bude jezero zbytkové jámy lomu ČSA. Co bude pak, je na jiného politika. Pozornosti zaslouží také půvabné rozhodnutí o posunutí těžby na Dole Bilina – pověstných 500 metrů od zástavby, bez ohledu na to o kolik milionů tun kvalitního uhlí společnost přijde a co to bude ve výsledku znamenat. „Politik“ vytvoří legislativu, která umožní spekulativní prodej zemědělské půdy spekulantům (80% půdy je pronajato) a tím nechá sedláka, který si ji musí pronajmout, dumat, zda respektovat moudrost předků, nebo zaplatit nájem, a že by sucho trápilo?

A poučení: Těžko říci, ale možná jen úcta ke znalostem a moudrému konání, které nespočívá jen ve vědomostech, ale také v prostém faktu – vědět, co je třeba reálně udělat, mít odvahu to udělat a nést za to zodpovědnost.

DRZÝ SMAJLÍK

Vážně? – spíše nevázně a s komentářem...

Je u nás vůbec možné, že:

- ? **podle šetření Pedagogické fakulty UK je 65 % učitelů ZŠ ohroženo syndromem vyhoření a je s tím třeba něco dělat?** (to zas bude geniálně připravený kšeft pro psychologii, jakožto vědní disciplínu, která dle kverulantů, nám říká věci, které víme, slovy, kterým nerozumíme – ovšem zaplatíme)
- ? **každá osmá až desátá prodaná kniha je u nás o jídle?** (no a co, již staří Římané měli pro lid heslo „Chléb a hry“ a než se na všech televizích kanálech koukat jak se akční hrdinové kopou do hlav nebo se z vražd dělá roztomilá společenská zápletka a o přenosech z Parlamentu nemluvě, tak raději to jídlo a třeba i se šefovským slovníkem hospodského Palivce)
- ? **MPSV ČR ve spolupráci se Slezskou diakoníí vydalo s přispěním Evropských peněz Úspornou kuchařku, kterou spolu s potravinovou pomocí rozdává chudým lidem?** (pro nechudé šetřilky je též ke stažení na stránkách ministerstva, ale jeden se diví, na co vše se dají evropské peníze a úřednické úsilí použít. Např. ve vedení hospiců nebo Klokánku jedno oko nezůstane suché – slzu dojetí jistě zamáčkne)
- ? **když už se rekonstruuje jediná páteřní dálnice D1, proč se zároveň nezvýší její propustnost na tři dálniční pruhy jako minimum, což by se nabízelo jako logické, prozíravé, a i dlouhodobě ekonomické?** (no jo, hledejme logiku tam, kde není – a kdo by to taky dělal, když 6 kilometrů D1 mezi Jihlavou a Velkým Beranovem se opravovala 2 roky – a nějaké prudič by chtěl ještě třetí pruh)
- ? **přes neustále se opakující politické sliby stráví podle Světové banky Čeští podnikatelé vyřizováním daní v průměru 248 hodin (první Estonští jen 50 hodin), což nás řadí na 4. nejhorší příčku hodnotícího žebříčku?** (a to jsou jen daně, a kde je čilá ostatní státní správa, to ví jen zoufalý podnikatel, který si za to navíc platí)
- ? **z učitelských kruhů se ozývá, že kdyby učitelé papírovali tak, jak to „jejich“ kdovíčím osvícené ministerstvo chce, tak by jim pro samou tvorbu různých tematických plánů a dalších byrokratických podivností, dnes okoreněných GDPR, nezbýval prakticky žádný čas na samu výuku?** (naštěstí máme Jardu Haška a Cimrmana, a tak to ještě dost učitelů naštěstí bere s nadhledem, se zdravým rozumem a stále se ještě „bohužel nemoderně“ snaží žáky něčemu naučit – ovšem jde o to, jak dlouho jim to bude školní inspekce tolerovat v systému, kde prim hraje socializace, tituly, statistika a inkluze)
- ? **k 18. 7. 2018 veřejnost registruje, jak ministr a ministryně naší nové vlády museli s ostudou odejít, protože opisovali při své „diplomové práci“ i když byli a možná jsou ještě stále přesvědčeni o svém nepochybení?** (Je to jisté a v tomto případě i genderově vyvážené selhání lidského faktoru, jak se s oblibou dnes říká, ale není to spíš signál o svérázném univerzitním vzdělávání?)
- ? **k 25. 7. 2018 registrujeme dalšího ministra, který řešil a dořešil podobný problém** (Dořešil? Ale sláva, alespoň genderová vyváženost i v tomto zůstala zachována.)
- ? **podle analýzy Světového ekonomického fóra je u nás výkonnost veřejného sektoru na 100. místě ze 137 hodnocených států a je brzdou rozvoje společnosti, jak se nechal slyšet předseda NKÚ?** (no to ví z praxe i poslední živnostník, ale takhle v číslech z toho trochu mrazí)
- ? **po celém Česku najdete z asi 1 200 prázdných objektů rozeseto i 201 zámků, které chátrají nebo ze kterých již zbyly pouhé ruiny?** (spadlé mosty je nebetyčná ostuda, ale historické skvosty, které nikdo nevyužívá a nikdo se o ně nestará, je hanebnost)
- ? **místopředseda vlády a šéf vládní strany veřejně upozorňuje „svoji“ vládu, že výměna extrémně důležitého Energetického regulačního úřadu byla nezákonná?** (kde jsou ty časy, kdy podle císařova pekaře v podání Jana Wericha platilo, „ten umí to a ten zas tohle a všichni dohromady udělají moc“ – pozor, udělají a ne podělají)
- ? **i když podle zákona ČR měly na začátku září 2017 zmizet od dálnic a silnic 1. třídy zakázané reklamní billboardy, je jich po roce stále u dálnic asi tisíc a u silnic 1. třídy ještě o několik stovek více?** (v té zoufalosti nad bezmocí „mocného“ státu jednoho napadá, jak to bude s výstavbou a provozem jaderných bloků, jako spásy české energetiky)
- ? **vlastní vláda administrativními kroky přes varovná slova podnikatelům předepisuje skokové zvýšení minimální mzdy, nepodložené přiměřeným růstem produktivity práce, o vyvolané řetězové reakci nemluvě?** (ono platí známé, že jedna věc je latku zvedat, druhá pak přes ní skákat a také kauzu ucho a džbán naše mudrosloví zná)
- ? **podle stále platného nařízení vlády č.232 z 20. 8. 2015, podle kterého kraje povinně zpracovávají a také platí své Územní energetické koncepce, jsou v příslušné tabulce kategorizovány zdroje výroby elektrické energie na „jaderné, parní a řadu dalších zdrojů“?** (jeden naivka by očekával, že ten, kdo rozhoduje o tak závažných věcech, jakou je budoucnost energetické bezpečnosti státu, bude vědět, že jaderná elektrárna je stejně parní jako uhelná – uran se opravdu nenakope a nedoveze do Temelína a Dukovan ke spálení)

! Je to možné!
a kdo nevěří, ať k nám běží.

OHK Most

Vítáme nové členy v OHK Most

JCA Most s.r.o

Ing. Jiří Volovecký

WIEMARG s.r.o.

Otázka na závěr

Pro Ing. Stanislava Štýse, DrSc.

9. srpna proběhla médii tisková zpráva, že **Hejtman Ústeckého kraje Oldřich Bubeníček přijal ve své pracovně prezidentem oceněného "mistra rekultivací" Stanislava Štýse, spolu se zástupci Oblastního muzea v Mostě a Univerzity Jana Evangelisty Purkyně. Předmětem jednání byl záměr vytvoření Centra výzkumu krajiny, které by se komplexně zabývalo jejím studiem na území Ústeckého kraje.**

Protože jako podnikatelé jsme v naší České kotlině ostražití, pokud vzniká další instituce potenciálně zavěšená na státní rozpočet, požádali jsme iniciátora myšlenky Stanislava Štýse o krátké vysvětlení, o co vlastně jde, proč a co ho k této iniciativě vedlo a jestli našel a nachází „partáky“.

Tak především. Jednalo se o podkrušnohorskou část, o Mosteckou hnědouhelnou pánev, která během posledních dvou stech let prochází, a ještě několik desítek let procházet bude unikátními změnami. V kontextu s těžbou negativními a v rekultivačních souvislostech kladnými. Široká veřejnost dosud tuto tematiku vnímá hlavně v negativních souvislostech. Je tak neprávem „očerňován“ celý Ústecký kraj.

Rekultivací se soustavně zabývám již 65 let. Za tu dobu jsem nashromáždil nejen zkušenosti, ale i mnoho publikací, projektů, studií a dalších dnes již historických artefaktů. Nemám, bohužel nikoho, kdo by se touto tematikou zabýval v rozsahu celého revíru. Po neúspěšné snaze vytvořit prostor v rámci Podkrušnohorského hornického muzea jsem našel pochopení u nového vedení Oblastního muzea v Mostě. Rozhodl jsem se proto věnovat celou moji odbornou knihovnu s dalšími materiály tomuto muzeu, lokalizovanému navíc v centru pánve. K tomu i rozsáhlý fotoarchív s desítkami tisíců negativů a diapozitivů.

Není to tak jednoduché. Muzeum je krajským zařízením. Každý dar musí Kraj schválit. A tak došlo i na schůzku a pana hejtmána. Nehodláme zřizovat nějaký nový výzkumný ústav. V mosteckém muzeu by byly vytvořeny podmínky pro sběr a řádnou archivaci všech materiálů, týkajících se vývoje v Mostecké pánvi. Tyto doklady by se postupně analyzovaly, a to nejen pro zachování historického dědictví o těžbě a rekultivační obnově. Kdo se nedívá dozadu, opakuje chyby. Jen anamnéza vede k dobré diagnóze a následně k optimální terapii – v tomto případě k vizi a prognóze vývoje podkrušnohorské krajiny. Vznikne pracoviště, kde bude možné čerpat pro potřeby územního plánování místní i krajské úrovně.

Nejvíc práce dá skenování mého fotoarchivu a cenných listinných artefaktů. Podporu slibuje Kraj i Univerzita J. E. Purkyně, která

se do celého projektu hodlá aktivně zapojit. Díky iniciativní podpoře vedení mostecké hospodářské komory a podpoře těžebních organizací se již začalo se skenováním. V tuto chvíli především těch nejstarších, až šedesátiletých negativů. V mosteckém muzeu tak vznikne zcela unikátní soubor o proměnách podkrušnohorské části Ústeckého kraje. Díky systematické rekultivaci bude zdokumentováno i to, že těžba nejen boří, ale souběžně i novou krajinu tvoří, a to již desítky let v duchu nově prosazované zásady o společenské zodpovědnosti podniků. Dokladem je téměř dvacet tisíc hektarů zrehabilitovaných lomů a výsypek. Díky významné orientaci na vodohospodářské způsoby obnovy, vzniká v této oblasti krajina s celostátně významnými zásobami všestranně využitelné vody.

Naší aktivitou tedy nevzniká nový výzkumný ústav. Mělo by v rámci muzea ve spolupráci s univerzitou postupně vzniknout pracoviště s dokumentárním, výzkumným až prognostickým obsahem. Pracoviště s bohatou faktografií, která nejen současníkům, ale i budoucím generacím poskytne věrohodný pohled na dynamický vývoj v těžební části Ústeckého kraje.

Bude nejen pracovištěm, které zachová historickou paměť, ale pomůže i narovnávat pokřivené zrcadlo pohledu na Ústecký kraj.

Ing. Stanislav Štýs, DrSc.

17. ročník

SOKRATES 1

Regionální veletrh středního vzdělávání

4. – 5. listopadu 2018

neděle 4. 11. / 12:00 – 17:00

pondělí 5. 11. / 09:00 – 13:00

Sportovní hala Most**Okresní hospodářská komora Most**

ve spolupráci s

ČEZ Energetické produkty, s.r.o.,

a Úřadem práce České republiky, Krajskou pobočkou
v Ústí nad Labem, pořádají
pod záštitou hejtmána Ústeckého kraje Oldřicha Bubeníčka

17. ročník

SOKRATES 1**Regionální veletrh středního vzdělávání****Těšíme se na Vaši návštěvu!**

Na veletrhu proběhnou prezentace vzdělávání, ukázky odborného výcviku žáků a studentů, učebních pomůcek, učebnic a vzdělávacích programů pro vybrané stupně výuky.

Cílem veletrhu je podpořit zájem veřejnosti o vzdělávání žáků a dospělých, a tím přispět k lepší informovanosti veřejnosti o možnostech vzdělávání nejen v regionu. Předpokládá se bohatá účast vystavovatelů z řad vzdělávacích institucí, středních škol, vyšších odborných škol a vzdělávacích institucí poskytujících své služby dospělým.

Pofadatel

Generální partner

ČEZ ENERGETICKÉ PRODUKTY

Úřad práce ČR

Ústecký kraj

Severní energetická

Vršanská uhelná
Czech Coal Group

Neporušujte pravidla hospodářské soutěže!

Přihlaste se na seminář:

www.komora.cz/uohs

Co dělat, když přijdou?
ČOI, finančák...

Vyberte si ze 3
seminářů:

www.komora.cz/kontroly

16. 10.
Daňová a živnostenská kontrola

24. 10.
ČOI a kontrola státní inspekce práce

31. 10.
Kontrola správy sociálního zabezpečení a finanční kontrola

Řiďte svůj podnik strategicky!
Přehledně a rychle

Seminář: www.komora.cz/vyroba

